

การศึกษานวัตกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วมและแบบครุไม่มีส่วนร่วม

๓-3 ก.ย. 2535

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุทธนิพรรณ อีรวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

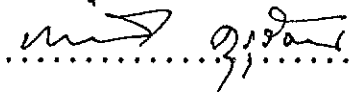
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

ธันวาคม 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานินธฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นแล้วหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

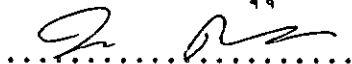
คณะกรรมการควบคุม

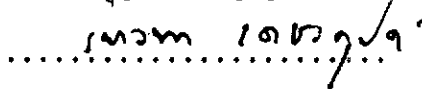
.... ประธาน
(ผศ. ดร.อารณี คุรุรัตน์)

.... กรรมการ
(รศ. บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์)

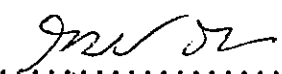
คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน
(ผศ. ดร.อารณี คุรุรัตน์)

.... กรรมการ
(รศ. บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.ดร. ยาวพา เดชะคุปต์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานินธฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่...13...เดือน...สิงหาคม...พ.ศ...2535...

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการช่วยเหลือและคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.ภาณุ
คุรุรัตนะ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รศ.บุญเชิด ภูโยอันตพงษ์ และ ผศ. ดร.เขาวภา
เดชะคุปต์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ. เกื้อกูล ทาสีสิทธิ์ อาจารย์อารี เกษมรติ อาจารย์ดารณี ศิษย์เดช
อาจารย์กนกกร บุษะภักดิ์ อาจารย์ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ ที่ได้กรุณาตรวจและให้คำแนะนำในการ
แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.อารยา สุขวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ
และคณะอาจารย์โรงเรียนสาธิต ที่ได้กรุณาให้ความสะดวกและให้ความร่วมมือในการดำเนินการ
วิจัยอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อนผลิตปริญญานิพนธ์ สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ
สนับสนุน และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณสุณี ทองศิริปภา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ และ
ขอขอบคุณ บริษัท วี.กรุป เอ็มเจเนียร์ จำกัด และคิวซ่าคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต ที่ให้
ความช่วยเหลือทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณเบิดา-มารดา และญาติทุก ๆ คน ที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยใน
การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงด้วยดี

คุณประ โยธาของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยทุกท่าน
และขอส่งผลโดยตรงให้กับเด็กปฐมวัยทุก ๆ คน

สุทธนิพรรณ ชีรพงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการร่วมมือ	32
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	47
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
ประชากร	48
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	49
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	49
วิธีดำเนินการทดลอง	52
การดำเนินการเก็บข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	67
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	67
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	67
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	70
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก	86
ภาคผนวก ข	101
ภาคผนวก ค	103
ภาคผนวก ง	199
ประวัติย่อผู้วิจัย	205

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	การดำเนินการ	52
2	การกำหนดการทดลอง	53
3	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตใน การสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการ ทดลอง	58
4	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมก่อนและหลังการทดลอง	60
5	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครู ไม่มีส่วนร่วมก่อนและหลังการทดลอง	61
6	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมก่อนการทดลอง	62
7	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และแบบครู ไม่มีส่วนร่วม	63
8	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ในกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วน ร่วม และแบบครู ไม่มีส่วนร่วม	65

ภูมิหลัง

สังคมจะสงบสุขและเจริญก้าวหน้าเพราะคนในสังคมร่วมมือกันพัฒนาประเทศ วราคม ที่สุกะ กล่าวว่าความร่วมมือเป็นรูปแบบของพฤติกรรมทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญ ทำให้สังคมมีเสถียรภาพและนำมาซึ่งความสำเริง (วราคม ที่สุกะ. 2527 : 153) พฤติกรรมการร่วมมือ (Co-operation) เป็นรูปแบบของพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior Patterns) ที่ควรได้รับการส่งเสริมให้เป็นคุณลักษณะนิสัยประจำตัวของคนในสังคม ซึ่งสามารถส่งเสริมได้ในวัยเด็ก อิริคสัน (Erikson) กล่าวว่าบุคลิกภาพของผู้ใหญ่มีรากฐานมาจากการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก (ภรณี ศุภรัตน์. 2523 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. n.d.) ซึ่งสอดคล้องกับ ประพนธ์ คำจิณม ที่ได้สรุปงานวิจัยในเรื่องบุคลิกภาพไว้ว่า ประสบการณ์ทางสังคมที่เด็กได้รับในระยะแรกของชีวิต มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของมนุษย์มาก บุคลิกภาพมิใช่สิ่งที่จะพัฒนาได้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ แต่ได้รับแบบแผนที่วางรากฐานมาตั้งแต่ในวัยทารก บุคลิกภาพในวัยเด็กเป็นเช่นไร เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มักจะเป็นไปในแนวนั้นด้วย (ประพนธ์ คำจิณม. 2529 : 217 - 219) แฮมมอนด์ (Hammond. 1967) ได้กล่าวว่า ช่วงอายุ 4-6 ปี เป็นช่วงที่เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมในลักษณะเล่นร่วมกับผู้อื่น (Associative Play) และมีการเล่นในลักษณะร่วมมือกัน (Co-operative Play) (เขาวพา เดชะคุปต์. 2525 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Hammond. 1967) วัยนี้จึงเป็นช่วงที่เหมาะสมที่จะส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือให้แก่เด็ก

ในการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือ กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการทำงาน เฮิร์ลล็อก (Hurlock) กล่าวว่าเด็กยังมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่นมากเท่าไร เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือมากขึ้นเท่านั้น (Hurlock. 1978 : 239) กิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและได้ทำงานร่วมกัน

จึงเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการร่วมมือ และมีการร่วมมือกับผู้อื่นมากขึ้น วาสิ ปรงสิงห์ กล่าวว่าการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มช่วยพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมช่วยให้รู้จักแก้ปัญหาโดยการทำงานร่วมกัน ร่วมมือกันและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (วาสิ ปรงสิงห์. 2524 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Roger. 1970 : 121-122)

ปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยประสบปัญหาในเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนน้อย การจัดการกิจกรรมที่ครูผู้สอนใช้คือการสอนแบบบรรยายสรุป เล่าเรื่อง ผู้เรียนมีโอกาสพูดหรือแสดงความคิดเห็นได้น้อย (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 62) ซึ่งปัญหาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า เด็กควรได้รับกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการร่วมมือกับผู้อื่นในการทำกิจกรรม การเล่นและอื่น ๆ การจัดกิจกรรมหรือปรับกิจกรรมโดยมุ่งพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านการร่วมมือจะทำให้เด็กสามารถปรับตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เหมาะสมที่จะนำมาจัดในรูปของการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือในการทำงาน เพราะผลงานศิลปะสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคนที่ทำขึ้นสามารถนำมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่มได้ และจะเป็นงานชิ้นใหม่ที่มีความหลากหลายมีความสมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้เด็กยังได้เรียนรู้ขั้นตอนในการทำงานร่วมกัน และการร่วมมือกันเพื่อความสำเร็จของงาน ออฮ์เซน (Ohlsen. 1970 : 6-7) ได้แบ่งลักษณะการทำงานเป็นกลุ่มเป็น 2 ลักษณะคือการทำงานเป็นกลุ่มที่สมาชิกหรือนักเรียนได้มีการวางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง กับกลุ่มที่ครูหรือผู้นำเป็นผู้ดำเนินการวางแผนกลุ่มให้กับสมาชิก จะเห็นได้ว่าความแตกต่างกันของทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ที่บทบาทครูมีส่วนร่วมกับไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม

* การจัดกิจกรรมการสอนบทบาทครูมีความสำคัญที่จะช่วยให้พฤติกรรมเด็กเป็นไปได้ตามความต้องการ เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็ก สามารถถ่ายทอดพฤติกรรมและทัศนคติให้แก่เด็ก การใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และสามารถสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ (ก่อ สวัสดิพานิช และคนอื่น ๆ. 2505 : 178-181) นอกจากนี้บทบาทครูยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก รัตนา นุชบุญเลิศ (2525 : 28) พบว่าเด็กที่เรียนโดยใช้เกมประกอบการสอนในลักษณะที่ครูเป็นผู้ชี้แนะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าการสอนแบบอิสระ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าบทบาทครูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ

นักเรียน ซึ่งจะเกิดผลเช่นไรขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์เนื้อหาสถานการณ์ กลุ่มเด็กและจุดมุ่งหมาย เป็นสำคัญ ดังนั้นการที่ครูจะมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของเด็กจึงเป็นเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงอย่างมาก เพื่อกำหนดบทบาทของครูให้มีความเหมาะสมและเกิดคุณค่ากับเด็กมากที่สุด

จากสภาพปัญหาและงานวิจัยที่ปรากฏในเรื่องการสอน บทบาทครู และการทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย และมีความสนใจที่จะศึกษาว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมกับแบบครูไม่มีส่วนร่วมจะมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่จะพัฒนาลักษณะนิสัยที่เป็นพื้นฐานในการทำงานร่วมกับผู้อื่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและแบบครูไม่มีส่วนร่วม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย อีกทั้งยังเป็นการให้แนวทางให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย นำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านพฤติกรรมการร่วมมือให้กับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเตรียมความพร้อม
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ สหวิทยาลัย

รัตนโกสินทร์ สวนดุสิต จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ดังนี้คือ ทำการจับสลากห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ สหวิทยาลัย

รัตนโกสินทร์ สวนดุสิต จากจำนวน 8 ห้องเรียนเลือกมา 1 ห้องเรียนนำนักเรียนห้องที่จับสลากได้
จำนวน 28 คนมาจับสลากแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองกลุ่มละ 14 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ซึ่งแบ่งเป็น 2 แบบได้แก่

3.1.1 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม

3.1.2 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม

3.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการร่วมมือ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533

เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที

5. กลุ่มที่ใช้ในการทดลอง

5.1 กลุ่มทดลองคือ เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของ
โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ จำนวน 14 คน ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรม
ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม

5.2 กลุ่มควบคุมคือ เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของ
โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ จำนวน 14 คน ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรม
ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการร่วมมือ หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยช่วยกันทำกิจกรรมที่ครูกำหนดให้
โดยมีพฤติกรรมดังนี้ คือ การช่วยเหลือ การเป็นผู้นำผู้ตาม การมุ่งผลสำเร็จของงาน

1.1 การช่วยเหลือคือ การที่เด็กแสดงออกโดยการแบ่งของให้เพื่อน โดยไม่ต้องขอ

1.2 การเป็นผู้นำผู้ตามคือ การที่แสดงออกโดยการแสดงความคิดเห็น รับฟังความ

คิดเห็น การแนะนำ การทำตามคำแนะนำ การริเริ่มทำกิจกรรม การทำตามหรือเลียนแบบ การทำตามที่เพื่อนขอ การยอมรับความช่วยเหลือของเพื่อน

1.3 การมุ่งผลสำเร็จของงานคือ การที่เด็กแสดงออกโดยการกระทำที่เป็นไปตาม ข้อตกลง และต้องการให้เกิดผลงานที่ถูกต้องสมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนด

2. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การให้เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ปั้น วาด ฉีกปะ ประดิษฐ์ ฯลฯ เป็นรายบุคคลแล้วนำผลงานของเด็กมารวมกัน เพื่อสร้างเป็นผลงานใหม่ของกลุ่ม โดยครูร่วมสนทนาระดับความสนใจ และใช้คำถาม ขยายความคิดในการวางแผนการทำงาน การแบ่งงานกันทำ การช่วยเหลือกัน การตกแต่งผลงาน

3. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การให้เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ปั้น วาด ฉีกปะ ประดิษฐ์ ฯลฯ เป็นรายบุคคลแล้วนำผลงานของเด็กมารวมกันเพื่อสร้างผลงานใหม่ของกลุ่มโดยให้เด็กสนทนาและช่วยกันวางแผน การแบ่งงานกันทำ การช่วยเหลือ และการตกแต่งผลงานกันเอง

4. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5- 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ที่จัดการเรียนการสอนแบบเตรียมความพร้อม

บทที่ 2

๑๙

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การทำงานกลุ่ม

- 1.1 ความหมายของกลุ่ม
- 1.2 ลักษณะการทำงานเป็นกลุ่ม
- 1.3 คุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.4 ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม
- 1.5 การเข้ากลุ่มของเด็กปฐมวัย
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

2. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
- 2.2 การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก
- 2.3 บทบาทครูในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
- 2.4 ศิลปะสร้างสรรค์กับการสร้างลักษณะนิสัย
- 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

3. พฤติกรรมการร่วมมือ

- 3.1 ความหมายและทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม
- 3.2 พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย
- 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม
- 3.5 การสร้างความร่วมมือ
- 3.6 บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรม
- 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือ

1. การทำงานกลุ่ม

1.1 ความหมายของกลุ่ม

ได้มีผู้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ดังนี้

ยัง (Young. 1958 : 219) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึงบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกันมีการปฏิบัติต่อกัน มีการให้และการรับเกิดขึ้น ในกระบวนการสื่อความหมายมีทั้งการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดเพื่อแสดงถึงความรู้สึกและความสามารถของบุคคลเหล่านี้ อาจจะไปสู่จุดมุ่งหมายของกลุ่ม

สตรอง (Strag. 1958 : 3) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึงบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด

เคมปี (Kemp. 1964 : 24 - 25) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึงบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปรวมกันอยู่ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง มีปฏิสัมพันธ์กันทั้งใช้และไม่ใช้ภาษา (Verbal and Nonverbal) มีผู้นำและสมาชิก หรืออาจจะไม่มีผู้นำก็ได้ มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependent) มีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความพอใจ มีการยอมรับและให้ความเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่ม

ออสเซน (Ohlsen. 1970 : 6 - 7) ได้สรุปความหมายของคำว่ากิจกรรมกลุ่มไว้ 2 แบบคือ

1. กิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่สมาชิกหรือผู้นำอภิปรายได้บรรลุความมุ่งหมายต่าง ๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาอาชีวะสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปรายเพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การประชุมสหการปัจฉิมนิเทศ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในช่วงโง เป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มนี้ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนกลุ่มให้แก่สมาชิก

2. กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่สมาชิก คือ นักเรียนได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น การอภิปรายในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง (2525 : 53) สรุปลักษณะของกลุ่มไว้ว่า กลุ่มจะต้องประกอบด้วย

1. สมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน
2. มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก
3. มีจุดมุ่งหมายและการกระทำกิจกรรมร่วมกัน
4. พฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิก

นภาพร พุ่มพถักษ์ (2529 : 31) สรุปว่า กลุ่มหมายถึงบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกันโดยที่มีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) มีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันนั่นเอง

สรุป กลุ่มหมายถึงการรวมตัวของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อประกอบกิจกรรมใด ๆ ตามความต้องการของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยที่สมาชิกภายในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์กันทางกาย วาจา อารมณ์ ความรู้สึก

1.2 ลักษณะการทำงานเป็นกลุ่ม

นักการศึกษาได้ให้ความหมายและลักษณะการทำงานเป็นกลุ่มไว้ดังนี้

ซัลลิแวน ได้อธิบายลักษณะของกิจกรรมกลุ่มว่า กิจกรรมกลุ่มหรือการทำงานเป็นกลุ่มหมายถึงการทำงานที่สมาชิกในกลุ่มมีการวางแผนร่วมกันกับผู้นำกลุ่ม และผู้นำจะทำหน้าที่ประสานงานและให้คำปรึกษาแก่กลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันและมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ บรรยากาศในกลุ่มมีความเป็นกันเอง เป็นมิตรต่อกัน และมีความเป็นประชาธิปไตย (ศุภาวดี บุญวงศ์. 2527 : 2; อ้างอิงมาจาก Sullivan. 1958)

ผกา บุญเรือง (2527 : 28) กล่าวว่า การทำงานกลุ่มหมายถึงการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน มีการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของสมาชิก และมีผลถึงผลผลิตของกลุ่ม

ศุภาวดี บุญวงศ์ (2527 : 2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึงการร่วมกันวางแผนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกในกลุ่ม หรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือกลุ่มต่อสมาชิก ซึ่งมีผู้นำกลุ่มที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์ โดยมี

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่มได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานและกลุ่มประสบผลสำเร็จในการทำงานครั้งนั้น ๆ ด้วย

จากความหมายและลักษณะของการทำงานกลุ่มที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการทำงานกลุ่มหมายถึงการที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาทำกิจกรรมเดียวกัน แต่ละคนแสดงความสามารถของตนออกมาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนงานบรรยากาศ ภายในกลุ่มมีความเป็นมิตร

1.3 คุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

แมคเกรเกอร์ ได้กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพพอสรุปได้ดังนี้ (ผกา บุญเรือง. 2527 : 62 - 63; อ้างอิงมาจาก McGragor. 1960 : Unpage)

1. บรรยากาศภายในกลุ่มจะเป็นกันเอง ไม่ใช่เป็นทางการหรือมีระเบียบจัดมากนัก
2. สมาชิกทุกคนควรมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมทุกอย่างของกลุ่ม แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมแต่ละอย่างด้วย
3. จุดมุ่งหมายของกลุ่มจะต้องชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มควรจะให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนออกคำติชมหรือความคิดเห็นจนกระทั่งทุก ๆ คนยอมรับจุดประสงค์ร่วมของกลุ่ม
4. สมาชิกจำเป็นต้องฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิออกความเห็นได้และไม่ว่าจะมาจากบุคคลใด ควรได้รับการฟังเท่าเทียมกัน อย่าดูถูกความคิดของสมาชิกคนใดจนกระทั่งไม่มีใครกล้าออกความคิดเห็น
5. ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็นต้องเกิดขึ้นเป็นธรรมดา กลุ่มควรจะได้รับรู้ถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้น พยายามศึกษาถึงสาเหตุอย่างรอบคอบ พยายามหาหนทางแก้ไขแทนที่จะปกปิดซ่อนเร้น หรือทำเป็นว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้นกับกลุ่ม
6. การตัดสินใจทุกอย่างควรเป็นมติเอกฉันท์ที่ได้รับความเห็นชอบจากสมาชิก ไม่ควรใช้วิธีโหวตขอความเห็นจากสมาชิกส่วนใหญ่ เพราะแสดงว่ายังมีบางคนที่ยังไม่เห็นด้วยกับการกระทำของกลุ่ม

7. การวิพากษ์วิจารณ์ควรกระทำบ่อยครั้ง ตรงไปตรงมา แต่ควรจะเป็นในลักษณะที่ไม่รุนแรง

8. ทุกคนควรมีสิทธิที่จะแสดงความรู้สึกได้อย่างเปิดเผย ไม่ว่าจะเป็นการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดหรือการปฏิบัติงานของกลุ่ม

9. เมื่อกลุ่มตกลงใจจะทำกิจกรรมใด สมาชิกจะรู้จักหน้าที่และยอมรับปฏิบัติเพื่อให้ถึงจุดประสงค์ของกลุ่ม

10. ผู้นำกลุ่มต้องไม่เป็นผู้เผด็จการ หรือยอมทุกอย่าง มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามสถานการณ์ สิ่งสำคัญคือสมาชิกในกลุ่มควรพยายามทำงานให้บรรลุถึงจุดหมายไม่ใช่อยู่ที่ใครจะมาเป็นผู้นำ

11. กลุ่มจะต้องรับผิดชอบร่วมกันและรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกลุ่ม

การที่จะทำให้กลุ่มบรรลุตามจุดหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจุดหมายของกลุ่มจะต้องสนองความต้องการของสมาชิกทุกคนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ นอกจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มเองก็เป็นปัจจัยที่สำคัญของการทำงานกลุ่มให้บรรลุผลและมีประสิทธิภาพยิ่ง

1.4 ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม

โรเจอร์ส (Rogers. 1970 : 121 - 122) กล่าวถึงผลการวิจัยของกิบบ์ (Gibb) ที่พบว่าการทำงานกิจกรรมร่วมกับกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางด้านความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ยอมรับตนเองพัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้นในด้านทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจลดน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้นและมีความรู้สึกพึงพาซึ่งกันและกัน คือ เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

ชมิต (Schmuck. 1971 : 2) กล่าวว่า การทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มจะช่วยจัดความรู้สึกวุ่นวายใจหรือความเจ็บปวดหงาได้

ยัง (Young. 1972 : 630 - 634) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนกลุ่ม ดังนี้

1. บรรยากาศในการเรียนจะมีความเป็นกันเองมากขึ้น นักเรียนจะรู้สึกปลอดภัย ไม่เคร่งเครียด เมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม.
2. ช่วยแก้ปัญหาค้นคว้าให้นักเรียนบางคน เพราะการทำงานร่วมกันจะทำให้ทุกคนรู้สึกตนว่ามีความสำคัญต่อกลุ่มเท่ากัน ความเชื่อมั่นในตนเองก็จะถูกกระตุ้น ให้มีเพิ่มมากขึ้น
3. การเรียนเป็นกลุ่มจะช่วยลดปัญหาเรื่องระเบียบวินัย
4. การเรียนเป็นกลุ่มจะเสริมสร้างความสามัคคี การรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนต่อกลุ่ม.
5. ฝึกให้นักเรียนรู้จักอภิปราย การเสนอแนะ และการซักถาม ตลอดจนส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนด้วย

บัททอน (Button. 1974 : 1 - 2) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

หลุยส์ อติชาติพงศ์ (ม.ป.ป. : 13 - 14) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานกลุ่มไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เข้าใจขอบเขตของการทำงานร่วมกัน และนำไปประยุกต์ใช้กับเพื่อนร่วมงาน และนักเรียนในการแนะนำหมู่
2. ช่วยให้ผู้รู้จักเลือก รู้จักวางจุดมุ่งหมาย และการเสนอแนะ ตลอดจนการประเมินผล การแก้ปัญหาในโครงการที่กระทำ และความสามารถดำเนินการตามโครงการต่อไปได้ดี
3. ช่วยให้ผู้สมาชิกเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกริยาโต้ตอบภายในกลุ่ม เพื่อให้เขาจะได้รับรู้ในเรื่องความรับผิดชอบของหัวหน้า ของสมาชิกที่ดีขึ้น การโต้ตอบอย่างดี จะช่วยให้กลุ่มพัฒนาอย่างกว้างขวาง และได้แหล่งความรู้ของแต่ละคนในกลุ่มที่แสดงออกมา
4. ช่วยให้ผู้พัฒนาได้ทั้งความรู้และทักษะในสังคมประชาธิปไตย เมื่อใช้หลักของพลังกลุ่มจะช่วยให้เกิดสิ่งเหล่านี้ คือ

4.1 เพิ่มกลไกในด้านความรู้สึกของสมาชิกว่าอะไรกำลังเกิดขึ้นในกลุ่ม และกระตุ้นให้เขาปรารถนาจะรับหน้าที่หัวหน้า และหน้าที่ของสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ช่วยให้ผู้รู้จักปลดปล่อยแหล่งความรู้ในตัวเขาออกมาให้มากยิ่งขึ้น
ภายในกลุ่ม

4.3 ทำให้หัวหน้าผู้รู้ได้รับผิดชอบมากขึ้นในการช่วยให้กลุ่มพัฒนา

วาลี ประสงค์ (2525 : 18) กล่าวว่า การทำงานร่วมกับกลุ่มช่วยให้เด็กเรียนรู้
อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อต้องทำงานร่วมกับคนอื่น ปฏิบัติได้ตอบกับเพื่อน ๆ จึงมีความสำคัญมาก
เพราะช่วยให้เกิดการพัฒนาลักษณะและทางศีลธรรมจรรยา

สุนิรัตน์ ฤทธิ์ธวัชเลิศ (2530 : 5) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะช่วยพัฒนาคุณค่าของ
ความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน
การได้มีส่วนร่วมและลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์
และการทำงานร่วมกัน จะทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง สามารถประเมินปรับปรุงบุคลิก และพฤติกรรม
ตลอดจนเสริมสร้างแนวคิดและค่านิยมของตนให้เหมาะสม สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน
อนาคต ส่งเสริมการคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองเป็น
อย่างยิ่ง

การจัดให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กรู้จักการทำงานร่วมกับคนอื่น
การอยู่ร่วมกันเป็นการสร้างเสริมทัศนคติและพฤติกรรมต่าง ๆ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ทำ
ตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย

1.5 การเข้ากลุ่มของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยสามารถเข้ากลุ่มได้ แต่ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มยังไม่ถาวรเท่าผู้ใหญ่ การ
เข้ากลุ่มของเด็กจะเป็นไปโดยธรรมชาติ เป็นแบบง่าย ๆ ไม่มีขั้นตอนหรือแบบแผนมาก และ
บทบาทผู้นำผู้ตามไม่ถาวรจะถูกสลับเปลี่ยนไปตลอดเวลา ช่วงเวลาในการเข้ากลุ่มก็เป็นช่วง
เวลาที่สั้น ๆ เพราะเด็กวัยนี้ช่วงความสนใจสั้น ประกอบด้วยเป็นระยะเริ่มแรกของพัฒนาการทาง
สังคมในด้านการเริ่มรวมกลุ่มกับเพื่อน บรรยายภาสกรทศกิจกรรรมกลุ่มจะมีโอกาสเกิดขึ้น ในขณะที่
เด็กเล่นกับเพื่อน การเล่นเป็นกิจกรรมที่เห็นชัดที่สุดในการรวมกลุ่มของเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาของพาร์เทน (Parten) ที่ศึกษาเด็ก 2 ปี ถึง 4 ปีครึ่ง พบว่าการเล่นของเด็กแบ่งเป็น 6 ระดับดังนี้

1. ระยะนั่งเฉย (Unoccupied Behavior) เด็กจะเฝ้าดู (Onlooked Behavior)
2. การเล่นคนเดียว (Solitary Play) เด็กจะเล่นของเล่นตามลำพังใกล้ ๆ กับเด็กอื่นโดยไม่สนใจสิ่งอื่นหรือคนรอบข้าง
3. การเล่นแบบเฝ้าดูผู้อื่นเล่น (Onlooker Play) เด็กจะใช้เวลาทั้งหมดเฝ้าดูผู้อื่นเล่น มักจะพูดกับเด็กอื่น ถามคำถามหรือให้ข้อเสนอแนะแต่ไม่เข้าไปเล่นด้วย
4. การเล่นแบบคู่ขนาน (Parallel Play) เด็กจะเล่นของเล่นที่เขาชอบกับเด็กอื่นที่อยู่ใกล้ ๆ แต่การเล่นของเขากับเด็กอื่นจะไม่เกี่ยวข้องกัน เด็กอาจจะเล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ไม่เล่นด้วยกัน
5. การเล่นแบบเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน (Associative Play) เด็กจะเล่นกับเด็กอื่น มีการพูดคุยกัน ขอยืมและให้ยืมของเล่น ในการเล่นเด็กจะยังไม่มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน
6. การเล่นแบบร่วมมือกัน (Cooperative Play) เด็กจะเล่นกับเด็กอื่น มีการช่วยเหลือและแบ่งบทบาทหน้าที่เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน

นอกจากนี้การเล่นของเด็กจะซับซ้อนมากขึ้นตามอายุ เด็กอายุ 2-3 ขวบ มักจะเล่นในชั้นการเล่นแบบเฝ้าดูผู้อื่นเล่นและแบบคู่ขนาน ส่วนเด็กอายุมากกว่า 3 ขวบ มักจะเล่นอยู่ในชั้นการเล่นแบบเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและแบบร่วมมือกัน (Stewart. 1983 : 236; citing Parten. 1932, 1933)

ดังนั้นจึงกล่าวพอสรุปได้ว่า เด็กวัย 5-6 ปี สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและกลุ่มเพื่อน จำนวนประมาณ 2-5 คนได้ ในลักษณะให้ความร่วมมือกัน ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนี้จะช่วยให้เด็ก เกิดการเรียนรู้บทบาทของตนเอง มีความเชื่อมั่นสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีมีความสุข

แฮมมอนด์ (Hammond) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคมของเด็กปฐมวัยไว้

4 ประการ คือ

1. การเล่นคนเดียว (Solitary Play) เป็นชนิดของการเล่นเมื่อเด็กเริ่มรู้จักเล่นจนถึงอายุราว 2 ขวบ ซึ่งการเล่นในขณะนี้เป็นการเล่นที่เด็กเล่นตามลำพังคนเดียว เพราะ

พัฒนาการทางภาษาของเด็กยังไม่อยู่ในขั้นที่จะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

2. การเล่นคู่ขนาน (Parallel Play) การเล่นในลักษณะนี้จะเริ่มต้นเมื่ออายุ 2 ขวบ โดยเด็กพอใจที่จะเล่นตามลำพัง แต่มีผู้อื่นหรือเด็กอื่นเล่นอยู่ข้าง ๆ แต่ต่างคนต่างเล่น

3. การเล่นโดยมีผู้อื่นเป็นส่วนประกอบ (Complementary Play) เมื่อเด็กอายุ 3 ขวบ จะเริ่มสนใจที่จะเล่นกับเด็กอื่น 2-3 คน แต่กิจกรรมและกลุ่มมักเปลี่ยนแปลงบ่อย ซึ่งก็เชล (Gesell) กล่าวว่า ในช่วงนี้การเล่นสมมุติและจินตนาการจะเริ่มเข้ามามีบทบาทในการเล่นของเด็ก เมื่อเด็กอายุ 4 ขวบ จะเริ่มเล่นเป็นกลุ่มที่มีเพศเดียวกันประมาณ 2-3 คน แต่เด็กยังไม่สามารถปรับตัวมีส่วนร่วมในกลุ่มได้ เขามักแสดงตัวว่าเป็นหัวหน้าคนอื่น และผู้อื่นเป็นส่วนประกอบ กิจกรรมเล่นในช่วงนี้จะเป็นกิจกรรมเฉพาะอย่าง โดยที่เด็กจะเริ่มรู้จักเล่นของเล่นในทางสร้างสรรค์ และรู้จักใช้เครื่องแต่งกายในการเล่นบทบาทสมมุติ

4. การเล่นเป็นกลุ่ม (Group Play หรือ Cooperative Play) การเล่นในช่วงนี้เริ่มเมื่อเด็กอายุ 5 ขวบ โดยเด็กจะเล่นร่วมกับผู้อื่นได้จำนวนประมาณ 2-5 คน เด็กเริ่มรู้จักบทบาทการรวมกลุ่มมากขึ้น เช่น รู้จักขอร้องบอกกล่าว การเล่นสมมุติจะเริ่มแสดงออกในทางสร้างสรรค์มากขึ้น (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2525 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Hammond. 1967 : 224)

มุนซิงเจอร์ (Munsinger) กล่าวถึงพฤติกรรมของเด็กเมื่อแรกเข้าโรงเรียนว่า นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงสังคมของเด็กปฐมวัยที่เด็กมีความสนใจเพื่อนและกลุ่มเพื่อนมากยิ่งขึ้นแล้ว ช่วงอายุ 3-6 ปี เด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมและโครงสร้างทางสังคมในกลุ่มเพื่อน จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ทางสังคมจะเพิ่มจำนวนครั้งและมีความซับซ้อนมากขึ้นตามอายุ โดยเฉพาะชนิดของการเล่น การมีส่วนร่วมในการเล่นจะเปลี่ยนไป เด็กจะมีการเล่นตามลำพังคนเดียว (Solitary Play) หรือต่างคนต่างเล่น (Parallel Play) ไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อน แต่เด็กอายุ 3-6 ปี เริ่มมีการเล่นแบบร่วมมือกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เด็กอายุ 4 ปีขึ้นไป จะได้รับอิทธิพลจากพลังของกลุ่มเพื่อน เด็กจะมีการปรับตัวเพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม เพื่อให้ตัวเองเข้ากลุ่มเพื่อนได้ เด็กจะต้องเรียนรู้การแบ่งปัน การป้องกันตัวจากการก้าวร้าวของเพื่อน

และเรียนรู้การประนีประนอม กลุ่มเพื่อนจะให้รางวัลต่อพฤติกรรมที่เห็นว่าดีและลงโทษหรือปฏิเสธ พฤติกรรมที่เห็นว่าไม่ดีตามมาตรฐานของกลุ่ม กลุ่มเพื่อนจะให้รูปแบบของพฤติกรรมที่ยอมรับและไม่ยอมรับของกลุ่มแก่เด็ก (เพียงจิต โรจน์สุภรัตน์. 2530 : 43; อ้างอิงมาจาก Munsinger. 1975 : 19)

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา และละออ ชูติกร (2525 : 162 - 220) กล่าวว่า การเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และเรียนรู้ในการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเล่น ในระยะแรกเด็กจะเล่นและมีปฏิสัมพันธ์กับมารดา ญาติผู้ใหญ่และพี่เลี้ยงที่บ้าน แต่เมื่อโตขึ้นเขาจะพบว่าสมาชิกในบ้านไม่สามารถที่จะเล่นกับเขาได้ตามที่เขาต้องการ เด็กจึงปรารถนาที่จะคบกับเพื่อนวัยเดียวกัน เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนจะทำให้เด็กมีโอกาสดิตต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ซึ่งเฮอร์ลอค (Hurlock. 1972 : 237) กล่าวว่า ถ้าจำนวนครั้งของการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมมากขึ้น

สถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนระดับประถม เป็นองค์การทางสังคมที่สำคัญที่ทำให้เด็กเริ่มมีความคิดเริ่มด้วยตนเองที่เหมาะสม และทำให้เด็กได้เข้าใจความหมายในบทบาทของเขา เป็นการเตรียมตัวเด็กในการเข้าสู่สังคมในอนาคต (Maier. 1965 : 50 - 54; citing Erikson. 1963) ซึ่งชิคเค็ดแดนซ์ (Chickedanz) ได้อธิบายว่า การที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนในโรงเรียนอนุบาล จะทำให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาทางสังคม วิธีปฏิบัติที่ต่างไปจากพฤติกรรมเมื่อตอนอยู่บ้าน เพราะที่โรงเรียนเด็กจะต้องเรียนรู้ว่าเขากำลังมีการแบ่งปันทั้งในด้านของพื้นที่ วัสดุของเล่น เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ต้องยอมรับฟังทัศนะของผู้อื่น เรียนรู้เรื่องของการให้ความร่วมมือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำเด็กไปสู่วิธีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นต่อไป

ความสามารถในการเข้ากลุ่มของเด็กปฐมวัย ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสังคมของเด็กและกิจกรรมที่เหมาะสม

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

งานวิจัยในประเทศไทยได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

ลักขณา ธรรมไพโรจน์ (2524 : 85) ได้ศึกษาการปรับพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าเด็กมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงขึ้นหลังจากใช้วิธีการกลุ่มสัมพันธ์

สมาน สายสุข (2525 : 44 - 45) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียนของนักเรียนชั้น ป.4 ปรากฏว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

สุนัยรัตน์ ฤทธิ์ธวัชเลิศ (2530 : ฉ) ได้ศึกษาผลจากการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น ป.5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ผลปรากฏว่า

1. หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของกลุ่มควบคุม

จงใจ ชัยกิจ (2530 : 122) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นป.2 ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนวิชาศิลปะศึกษาโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนวิชาศิลปะศึกษาตามแผนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนียงจิต ไรจน์คุรัตน์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมวาดรูปเป็นกลุ่มกับเป็นรายบุคคล ผลปรากฏว่าความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมวาดรูปเป็นกลุ่ม กับกลุ่มที่ทำกิจกรรมวาดรูปเป็นรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มที่ทำ

กิจกรรมวาดรูปเป็นกลุ่มที่ทำการกิจกรรมวาดรูปเป็นรายบุคคลภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อารี เกษมวรี (2532 : 87) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ชัมงวดกวดขัน และแบบรักทะนุถนอม ผลปรากฏว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ชัมงวดกวดขัน เมื่อทำการกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบ ชัมงวดกวดขัน เมื่อทำการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติ ส่วนเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบรักทะนุถนอม เมื่อทำการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักทะนุถนอม เมื่อทำการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติ งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

โรเจอร์ส (เพ็ญจิต โรจน์สุภรัตน์. 2531 : 36; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1970 : 12 - 122) กล่าวอ้างถึงผลการวิจัยของกิบ (Gibb) ที่พบว่าการทำงานกิจกรรม ร่วมกับกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการ รับรู้ ทางด้านความรู้สึกมีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง และมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ในด้านทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วม ในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกพึ่งพาซึ่งกันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องกลุ่มชี้ให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยสามารถที่จะ ทำงานเป็นกลุ่มได้ และการทำการกิจกรรมเป็นกลุ่มยังสามารถช่วยพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง และพัฒนาการทางสังคม ครูและผู้เกี่ยวข้องจึงควร นำกิจกรรมในลักษณะกลุ่มมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการทางสังคม สามารถปรับตัว และเป็นคนที่มีความภาพของสังคม

2. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

2.1 ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

รีด (Read. 1956 : 11) กล่าวว่า ศิลปศึกษาที่จะส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโตนั้น เด็กต้องมีความสามารถ และมีความพร้อมในการแสดงความคิด และอารมณ์อย่างอิสระ ไม่เช่นนั้น แล้วการทำงานศิลปะก็จะไม่มีคุณค่าและส่งเสริมให้เด็กเจริญขึ้นแต่อย่างใด

ปีเตอร์สัน (Peterson. 1958 : 101) กล่าวว่า เด็กทุกคนต้องการที่จะแสดงออกทางด้านความคิดและความรู้สึกต่าง ๆ ศิลปะเป็นแนวทางหนึ่งในการแสดงออกของเด็ก ซึ่งเด็กต้องการโอกาสที่จะได้แสดงออก อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก และความเข้าใจ รวมทั้งบุคลิกภาพและความเป็นอิสระของเด็กออกมาได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ่ายทอดมาจากประสบการณ์ และจินตนาการของเด็กแต่ละคนนั่นเอง

แทนสเลย์ (Tansley. 1960 : 167 - 172) ได้กล่าวถึงงานสร้างสรรค์ในโรงเรียนเป็นรูปแบบที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่สมบูรณ์ในการพัฒนาความเจริญงอกงามทุก ๆ ด้าน เช่น พัฒนาการทางอารมณ์ สติปัญญา ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

ลูก้า (Luca. 1968 : 44 - 45) ได้กล่าวว่า ศิลปะไม่เพียงแต่เป็นแบบฝึกหัดทางความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น ในหลักสูตรที่สมบูรณ์จะต้องมีวิชาศิลปะเป็นส่วนประกอบอยู่ด้วย เพราะศิลปะเป็นสิ่งถูกต้องมีคุณค่าในตัวเอง มีความสัมพันธ์กับทุกวิชา จึงเปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางวิชาของหลักสูตร

ประเทิน มหาจันทร์ (2505 : 21) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงามทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ครูต้องคำนึงถึงความสนใจ และส่งเสริมความเป็นอิสระซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความสุข มีความพอใจ เกิดความนับถือตนเองและผู้อื่น

เลิศ อำนันทะ (2519 : 44) ได้สรุปการสอนศิลปศึกษาแบบสร้างสรรค์ว่า การสอนศิลปศึกษาตามแนวความคิดใหม่ที่ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดริเริ่มและความคิดจินตนาการ เพื่อพัฒนาทางสมอง ร่างกาย สังคม และส่งเสริมความเจริญเติบโตทางอารมณ์ จิตใจ การสอน

ให้บรรลุถึงความมุ่งหมายของศิลปศึกษา ครูจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีการแสดงออกอย่างอิสระเสรี (Free Expression) ด้วยการทดสอบค้นคว้ากับวัสดุนานาชาติอย่างกว้างขวางที่สุด โดยไม่มีการใช้อำนาจบีบบังคับขู่เข็ญใด ๆ ทั้งสิ้น มิฉะนั้นแล้วความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะไม่เกิดขึ้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : บทนำ) ได้กล่าวว่า ศิลปศึกษานอกจากจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์แล้ว ยังเป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาจิตใจ ปลุกฝังความรักชาติ รักวัฒนธรรม และรสนิยมด้านสุนทรียศาสตร์ได้อีกด้วย

จันทวรรณ เทวรักษ์ (2526 : 14 - 16) ได้กล่าวว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์หมายถึงกิจกรรมที่เด็ก 3-5 ขวบ ได้แสดงความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์ให้ปรากฏออกมาในงานศิลปะด้านต่าง ๆ เช่น งานฝีมือ ภาษา ดนตรี รวมทั้งการเล่นอิสระทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 63 - 68) ได้อธิบายว่า ศิลปะช่วยให้เกิดพัฒนาการด้านอื่น ๆ ดังนี้

1. ศิลปะพัฒนาพฤติกรรมในการทำงาน เด็กจะเกิดความคล่องตัวในการคิดและการแสดงออก ความชำนาญในการสร้างสรรค์หรือสมรรถภาพในการแสดงออกนี้เป็นสิ่งท้าทายให้เด็กเกิดความกระหายในการทำงานศิลปะต่อไปอีก
2. ศิลปะพัฒนาบุคลิกภาพ การเรียนโดยได้ลงมือปฏิบัติทำให้เกิดความเคยชิน ซึ่งจะกลายเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ทำให้เด็กรักการทำงานและขยันหมั่นเพียร
3. ศิลปะพัฒนาพลังของการแสดงออกทางด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ และการสร้างสรรค์
4. ศิลปะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ผลสำเร็จของการทำงานศิลปะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ เมื่อบุคคลใดพบกับความสำเร็จอยู่เสมอจะทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจในการทำงานของตนมากขึ้น

5. ศิลปะพัฒนาให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น การสร้างสรรค์จึงเป็นการลองผิดลองถูก และแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา จนกว่างานจะเสร็จ

6. ศิลปะพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน ร่วมมือกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิด ปรึกษาหารือและหาข้อสรุปร่วมกัน

องค์การ อินทรมพรรย และคนอื่น ๆ (2526 : 279 - 282) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการให้เด็กมีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระไว้ว่า การให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระช่วยให้เกิดผลดีในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. เด็กเกิดความสุขสนาน เพลิดเพลิน การทำงานของเด็กอย่างพึงพอใจ ตามความคิดของตนเอง ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนานเพลิดเพลินในการเรียน
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง การให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระโดยไม่กำหนดแบบอย่างตายตัว จะทำให้เด็กมั่นใจในการทำงานของตนเองมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผลงานของตนเองได้เป็นที่ยอมรับในเรื่องของการแสดงออกมากกว่าเลียนแบบ เด็กจะได้รับการพัฒนาในด้านของการเป็นผู้กล้าคิด กล้าทำ แต่ทั้งนั้นผู้สอนต้องตระหนักถึงขอบเขตของเด็กที่แสดงออกอย่างเหมาะสมด้วย
3. มีความคิดสร้างสรรค์ เด็กที่กล้าแสดงออกจะมีความคิดเป็นตัวของตัวเอง มีความฉับไวในการคิด การกระทำที่ไม่เป็นการลอกเลียนแบบของผู้อื่น
4. ความเป็นผู้มีเหตุผล ผลความสามารถในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเองเป็นที่ตั้ง มีเหตุผลในการคัดเลือกหรือตัดสินใจต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น การคัดเลือกลำดับของผลงาน เด็กควรยอมรับข้อตกลง หรือหลักเกณฑ์ในการทำงาน ก่อนที่พิจารณาตัดสินใจว่าผลงานชิ้นใดเหมาะสม
5. การเป็นผู้รู้จักสังเกต การสังเกตช่วยให้การทำงานของเด็กลำดับขั้นตอนสามารถบรรลุจุดหมายได้อย่างรวดเร็ว ช่วยทำให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น และเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักทำงานอย่างมีลำดับขั้น
6. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ มีความสามารถในการดัดแปลงประสบการณ์ที่ได้พบเห็นมาใช้ในกิจกรรมทางศิลปะได้ เช่น การประดิษฐ์ภาพบ้านของฉันทน์ เป็นต้น
7. ความเป็นผู้กล้าตัดสินใจ ความสามารถในการแสดงออกมีส่วนต่อการเป็นผู้กล้าตัดสินใจ เช่น การฉีกรูปทรงตามความนึกคิด โดยไม่ต้องร่างแบบก่อน

8. การเป็นผู้มีความสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การแสดงออกอย่างฉับไว ต้องอาศัยความสามารถในการแก้ปัญหา เช่น การที่ครูกำหนดให้วาดภาพเพื่อนบ้าน แต่เด็กไม่มั่นใจที่จะวาดรูปคน เด็กก็วาดแต่รูปบ้าน หลังจากที่ถูกถามความคิดของเด็กแล้ว เด็กก็ตอบว่า "คนอยู่ในบ้านจึงมองไม่เห็น" ดังนั้นครูจะเน้นให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นและกล้าที่จะแสดงออกมิใช่เลี้ยงปัญหา

เกศินี นิสัยเจริญ (2527 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของศิลปสร้างสรรค์ไว้ว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมช่วยในการทำงาน มีความคิดอิสระ และสนุกสนานเพลิดเพลิน

สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ (2528 : 102) กล่าวว่า วิชาศิลปะเป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ สามารถแสดงออกได้เต็มที่กว่าวิชาอื่นใด

ราศรี ทองสวัสดิ์ (2529 : 103 - 104) กล่าวว่า สิ่งพึงตระหนักในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ คือ กิจกรรมสร้างสรรค์หรือศิลปะสำหรับเด็ก มิได้มีจุดมุ่งหมายให้เด็กทำงานเพื่อความสวยงามหรือเหมือนจริง แต่เป็นการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง การฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เพื่อเป็นพื้นฐานการเขียนที่ดี ตลอดจนช่วยพัฒนาอารมณ์ จิตใจ ให้เด็กมีความเพียร มีความรู้เป็นพื้นฐาน มีสมาธิในการทำงาน และรู้จักรับผิดชอบ การได้ทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้เรียนรู้การเข้าสังคม การแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ทำให้เด็กรู้จักคิด มีเหตุผลในการทำงาน จึงควรให้กำลังใจในการทำงานกับเด็กอย่างสม่ำเสมอให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 6 - 15) ได้สรุปถึงประโยชน์ของกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ส่งเสริมอิสระภาพในการทำงาน ครูควรวางวัสดุอุปกรณ์ไว้ในที่เด็กจะหยิบมาใช้ได้ และมีโอกาสเลือกหยิบได้ตามความพอใจ ในขณะเดียวกันเด็กก็จะสามารถแลกเปลี่ยนความคิดของตนกับเพื่อน ๆ ได้

2. เด็กมีสุนทรียภาพต่อสิ่งแวดล้อม เด็กรู้จักชื่นชมและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา ซึ่งผู้ใหญ่ควรทำตัวอย่างโดยการยอมรับและชื่นชมในผลงานของเด็ก โดยฝึกให้เด็กเห็นว่าทุก ๆ อย่างมีความหมายสำหรับตัวเขา ส่งเสริมให้รู้จักสังเกต เห็นสิ่งที่ผิดแปลกใน

สิ่งธรรมดาสามัญ ให้ได้ยินในสิ่งที่ไม่เคยได้ยิน และฝึกให้เขาสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตน

3. เด็กเกิดความพอใจและสนุกสนาน ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ เด็กควรทำตามความพอใจและมีความสนุกสนาน การพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เป็นโอกาสที่เด็กจะแสดงออกซึ่งความคิดของเขาและเป็นการพัฒนาภาษาไปด้วย การเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถทางสร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ช่วยส่งเสริมให้เขามีกำลังใจ เข้าใจตนเองว่ามีความคิดที่ดีและมีความสามารถหลายอย่าง

องค์ประกอบที่จะช่วยให้เด็กเกิดความพอใจ สนุกสนานในขณะที่ทำกิจกรรมคือ เวลาและสถานที่ เด็กต้องการเวลาทำงานมากพอที่เขาจะทำได้เสร็จตามความพอใจ และเด็กต้องการเนื้อที่กว้างขวาง เพื่อที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสนุกสนาน

จะเห็นได้ว่าการแสดงทางศิลปะของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กจะแสดงออกตามความพึงพอใจ และมีลักษณะของการแก้ปัญหาตามวิถีทางเฉพาะหน้าของเด็กแต่ละคน โดยการเรียนรู้ด้วยวิธีลองผิดลองถูก และเป็นสิ่งที่เด็กเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในผลงานของตนเป็นอย่างยิ่ง

2.2 การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย

ฮิลเดอบรอนด์ (Hilderbrand) กล่าวว่า กิจกรรมทางด้านศิลปะมีความสำคัญยิ่งในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย และได้เสนอแนะในการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะไว้ 10 ข้อ ดังนี้คือ (สาลิณี บุโรตม. 2523 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Hilderbrand. 1975 : 226 - 229)

1. ให้ความสำคัญในกระบวนการทำงานของเด็กมากกว่าจะคำนึงถึงผลงานของเด็ก
2. ให้ความสนับสนุนการแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์โดยหลีกเลี่ยงการให้เด็กวาดลอกเลียนแบบ หรือวาดภาพระบายสีจากสมุดวาดภาพ ซึ่งทำให้เด็กไม่ได้ใช้ความคิดอิสระ ซึ่งทั้งสองแบบนี้มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์
3. แสดงความชื่นชมต่อผลงานความก้าวหน้าของเด็ก
4. วางแผนและเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กให้พร้อม
5. ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เด็กสามารถหยิบได้ง่ายและสะดวกในการใช้

6. ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่ว่า "กำลังทำอะไรอยู่" หรือเดาว่าสิ่งที่เด็กทำคืออะไร
7. ฝึกฝนและแนะนำให้เด็กได้ลองฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง รู้จักการแสดงออกและมีทัศนคติที่ดีต่องานศิลปะ โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามวุฒิภาวะของเด็กด้วย
8. ให้คิดว่ากิจกรรมทางด้านศิลปะมีความสำคัญเหมือนกับการจัดประสบการณ์ในการเขียนและการอ่าน
9. ให้ความรู้ในด้านศิลปะ เช่น เรื่องสี ขนาด และรูปร่าง แก่เด็ก
10. อธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย และแนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะแก่เด็ก

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 249 - 251) เนื้อหาและกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กอายุ 5-6 ปี ไว้ดังนี้

1. การปูพื้นฐานให้เด็กมองเห็นความสวยงามทางศิลปะ
 - 1.1 ฝึกสังเกตรูปทรงรอบ ๆ ตัว
 - 1.2 ให้เด็กสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่มีรูปร่างเหมือนกัน แตกต่างกัน และคล้ายคลึงกัน
 - 1.3 ให้เด็กช่วยกันจัดแจกัน
 - 1.4 เด็กช่วยกันจัดมุมห้องให้สวยงาม
 - 1.5 เด็กและครูช่วยกันจัดหาสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปมาตกแต่งห้อง
 - 1.6 เด็กและครูช่วยกันสะสมภาพต่าง ๆ ที่มีรูปร่างและเส้นที่สวยงาม
 - 1.7 ให้เด็กได้มีโอกาสไปชมการแสดงภาพเขียนหรือสิ่งประดิษฐ์ของเด็กวัยต่าง ๆ

บ้างถ้าสามารถทำได้
2. การวาดภาพระบายสี
 - 2.1 ให้เด็กวาดภาพโดยเสรี ด้วยดินสอสี สีเทียน หรือดินสอดำ แล้วให้เล่าเรื่องราวจากภาพที่เขียน
 - 2.2 ให้ป้ายสีด้วยกันบนกระดาษโดยเสรี แล้วเล่าเรื่องจากภาพที่เขียน
 - 2.3 ให้เด็กใช้สีเทียนระบายลงบนกระดาษ โดยใช้ปลายหรือข้างสีเทียน แล้วให้เล่าเรื่องราวจากภาพที่เขียน

2.4 ให้เด็กทดลองใช้ข้างของสีเทียนเขียนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น หมุนเป็นวงกลม ลากเป็นแถวยาวหรือซิกแซก

2.5 ให้ระบายสีตามรูปทรงที่กำหนดให้

2.6 ให้วาดภาพระบายสีตามความคิดคำนึงของเด็ก แล้วให้เด็กบอกความหมายของภาพนั้น ๆ

2.7 พาเด็กออกไปศึกษานอกสถานที่ แล้วกลับมาเขียนภาพตามที่พบเห็นและประทับใจ

3. การทดลองเกี่ยวกับสี

3.1 ให้ละเลงสีหลาย ๆ สีด้วยส่วนต่าง ๆ ของช่วงแขน

3.2 ให้ละเลงสีหลาย ๆ สีเป็นภาพโดยอิสระ แล้วให้เด็กบอกความหมายของภาพนั้น ๆ

3.3 ให้ละเลงสีหลาย ๆ สีเป็นภาพตามที่ครูกำหนด

3.4 ให้หยดสีโปสเตอร์หรือสีฝุ่นลงบนกระดาษเปียก

3.5 ให้เด็กเป่าสีบนกระดาษ

3.6 ให้เด็กทดลองผสมสีหลาย ๆ สีแล้วสังเกตการผสมผสานกันของสี

3.7 ให้ใช้สีย้อมผ้า สีต่างทับทิม โรยบนกระดาษเปียก

3.8 ให้ใช้ลูกแก้วสีโปสเตอร์ที่หยดบนกระดาษที่อยู่ในถาด เอียงถาดไปมาให้ลูกแก้วกลิ้งผ่านสีและผ่านแผ่นกระดาษ

4. การพิมพ์

4.1 ให้เด็กพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของช่วงแขน

4.2 ให้เด็กพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ

4.3 ให้เด็กพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่ครูทำ

4.4 ให้เด็กพิมพ์ภาพด้วยตรายางแล้วระบายสี

4.5 ให้เด็กใช้กระดาษวางซ้อนวัสดุที่มีลายนูนแล้วใช้ดินสอตำหรือดินสอสีถู

5. การปั้น

- 5.1 ให้เด็กเล่นดินน้ำมัน ดินเหนียว หรือแป้ง
- 5.2 ให้เด็กปั้นแป้งทำขนมง่าย ๆ เช่น ขนมบัวลอย ขนมกรอบเค็ม ฯลฯ
- 5.3 ให้ปั้นตามใจชอบเป็นรูปสัตว์ คน หรือสิ่งของเครื่องใช้
- 5.4 ให้เล่นก่อทราย
- 5.5 ให้ปั้นรูปทรงต่าง ๆ แล้วนำมาติดต่อกัน
- 5.6 ให้ปั้นตามเรื่องราวหรือนิทานที่ครูเล่า หรือเด็กแต่งเอง

6. การพับ ฉีก ตัด ปะ

- 6.1 ให้ฉีกหรือตัดกระดาษตามคำสั่งครู
- 6.2 ให้เด็กตัดหรือฉีกกระดาษและปะลงบนกระดาษอีกแผ่นหนึ่ง อาจจัดให้เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้หรือตามความนึกคิดของเด็ก
- 6.3 ให้เด็กพับหรือม้วนกระดาษที่ตัดเป็นแถบยาว ๆ เป็นวงกลมหรือรูปเหลี่ยมต่าง ๆ แล้วนำรูปทรงต่าง ๆ มาประดิษฐ์เป็นรูปสัตว์ ดอกไม้ และอื่น ๆ ตามใจชอบ
- 6.4 ให้พับผ้าเช็ดหน้า ใบตอง ใบมะพร้าวง่าย ๆ ตามใจชอบ หรือตามแบบอย่าง

7. การประดิษฐ์

- 7.1 เด็กประดิษฐ์ภาพและเครื่องห้อยแขวนจากวัสดุต่าง ๆ
- 7.2 ให้ประดิษฐ์ของเล่นและของใช้ต่าง ๆ จากเศษวัสดุ
- 7.3 ให้ร้อยดอกไม้ ลูกปัด หรือวัสดุต่าง ๆ ก้านธูป ก้านมะพร้าว ลวด เชือก หรือด้าย
- 7.4 ให้เย็บหรือร้อยตามรอยปรุของรูปภาพ ผ้าเนื้อหยาบหรือกระสอบด้วยเข็มใหญ่ ๆ ปลายทู่ ๆ
- 7.5 ให้ใช้กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว สานหรือประดิษฐ์ของเล่น

ดังนั้นครูจึงมีบทบาทอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมศิลปะให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระตามความสามารถ และความสนใจ คอยให้คำปรึกษา พร้อมทั้งแสดงความชื่นชมในผลงานเพื่อให้เด็กมีกำลังใจ และมั่นใจที่จะสร้างสรรค์ให้ดียิ่งขึ้น

2.3 บทบาทครูในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 31) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมศิลปะระดับปฐมวัยว่า การสนับสนุนหรือเสนอกิจกรรมศิลปะให้เด็กสร้างสรรค์นั้น ครูควรจะต้องมีเป้าหมายหรือความเชื่อเกี่ยวกับผลงานศิลปะของเด็กไว้อย่างชัดเจนว่า

1. เขาจะต้องเป็นผู้ริเริ่ม
2. เขาจะต้องเป็นผู้นำทางความคิด
3. เขาจะต้องเป็นผู้มีจินตนาการกว้างขวาง
4. เขาจะต้องเป็นผู้มีอิสระภาพ
5. เขาจะต้องเป็นผู้กระตือรือร้นในการรับรู้

กรวิภา สรรพกิจจานง (2532 : 25) ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ครูมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เตรียมจัดโต๊ะเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเด็กเข้าทำกิจกรรม
2. ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรจัดกิจกรรมไว้หลาย ๆ อย่าง
3. ครูต้องพยายามให้เด็กได้ทำกิจกรรมหมุนเวียนกันไปให้พอเหมาะกับเวลาที่กำหนด และให้ทำอย่างน้อย 2 กิจกรรม แล้วจึงไปเล่นตามมุมต่าง ๆ ในห้องเรียนได้

4. เมื่อทำงานเสร็จแล้วทุกคนต้องเก็บวัสดุและเครื่องมือที่ใช้ให้เข้าที่ ดูแลห้องให้สะอาด

5. เปิดโอกาสให้ทำงานกลุ่มอย่างมีระเบียบ
6. พยายามหาวิธีการให้เด็กได้ทำกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรม มิใช่เลือกทำเพียงกิจกรรมเดียว

7. ชมเชยให้กำลังใจ และช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรม ให้ได้รับผลสำเร็จบ้างตามสมควร

8. นำผลงานมาติดป้ายนิเทศ โดยการหมุนเวียนผลงานต่าง ๆ ของเด็กให้ครบทุกคน จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นั้นเป็นการให้เด็กได้ลงมือกระทำงานความมีอิสระในความคิดและการแสดงออก ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะให้กำลังใจให้การเสริม

แรงแก่เด็ก จัดสภาพแวดล้อมหลากหลายให้เด็กมีโอกาสเลือกกิจกรรม และช่วยเหลือเด็กที่ไม่ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมให้ได้รับผลสำเร็จในการทำกิจกรรมให้ได้รับผลสำเร็จบ้างตามควร

2.4 ศิลปสร้างสรรค์กับการสร้างลักษณะนิสัย

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 241 - 243) ได้กล่าวว่าศิลปศึกษาสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างเสริมลักษณะนิสัยทางการแสดงออกในสังคมประชาธิปไตย เราย่อมหวังประชาชนที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ไม่ปล่อยให้ความคิดความอ่านเป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือของคนกลุ่มเล็ก ๆ เพียงกลุ่มเดียวถ้าเป็นเช่นนั้นแล้ว สังคมนี้อาจเกิดการผูกขาดทั้งความคิดและการปฏิบัติ การกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเป็นกิจนิสัย เราไม่สามารถรอเวลาให้เกิดขึ้นหรือบอกเล่าให้เกิดขึ้นได้ เมื่อการแสดงออกทางศิลปะเป็นกระบวนการที่ต้องตัดสินใจเสนอความคิด ตัดสินใจที่จะกระทำ และแสดงออกมาตามความคิดคำนึง หรือเหตุผลของแต่ละคน กระบวนการเช่นนี้จะมีผลต่อลักษณะนิสัยโดยตรง และย่อมเป็นกระบวนการพื้นฐานที่จะกระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกในทุก ๆ ด้านด้วย

2. สร้างเสริมลักษณะนิสัยทางด้านความคิดสร้างสรรค์ เราทราบว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์มักจะเป็นคนที่พร้อมจะแสวงหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเหมาะสมกว่าหรือดีกว่าสิ่งเดิมที่ประชาชนต้องทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ย่อมเป็นสังคมที่ไม่อาจพัฒนาการดำรงชีวิตให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้าและสันติสุขได้ และเช่นนี้ความคิดสร้างสรรค์จะฝังอยู่ในพฤติกรรมของคนเราได้ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง การสร้างสรรค์ศิลปะก็เป็นวิถีทางหนึ่งในอีกหลายวิถีทางสำหรับการส่งเสริมลักษณะนิสัยทางด้านนี้ให้กับเด็ก กิจกรรมศิลปะในปัจจุบันจะพหุคูณด้วยวิถีทางของการส่งเสริมลักษณะนิสัยสร้างสรรค์นับตั้งแต่ปฐมวัยเป็นต้นไป

3. สร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านการจินตนาการสิ่งต่าง ๆ ที่คนเราสร้างสรรค์ขึ้นมา ย่อมเริ่มต้นด้วยจินตนาการก่อน จินตนาการของคนเราต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมมีเหตุผลหรือความจริงเป็นพื้นฐาน จินตนาการเป็นเรื่องของการคาดคิดความหวัง หรือความ

ปรารถนาที่จะให้เกิดสิ่งดีงามขึ้น เช่น เราหวังที่จะให้เกิดสิ่งสวยงามหวังให้เกิดสิ่งใหม่ หวังให้เกิดความสงบสุข กิจกรรมทางศิลปะย่อมผลักดันไปสู่ความคำนึงที่กว้างไกล คิดและหวัง ความเคยชินเช่นนี้ย่อมมีผลไปสู่ลักษณะนิสัยของเด็กและสืบต่อไปในอนาคต

4. สร้างเสริมลักษณะนิสัยทางด้านสุนทรียภาพ สุนทรียภาพเป็นเรื่องความรู้สึกส่วนบุคคล เป็นความรู้สึกอันละเอียดอ่อนและฉับไว เมื่อสัมผัสกับสภาพแวดล้อม และจะรู้สึกสัมผัสในความงาม ความเป็นระเบียบ ประณีต และคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ศิลปะ วัตถุ หรือรูปแบบของความคิดต่าง ๆ ซึ่งต่างก็มีความงามและคุณค่าอยู่มากน้อยแตกต่างกันออกไป ผู้ที่มีสุนทรียภาพอยู่ในตัวจึงพร้อมที่จะรับรู้และซาบซึ้งต่อคุณค่าทางด้านต่าง ๆ ของสรรพสิ่งที่อยู่รอบตัว ศิลปะของสิ่งสำคัญสิ่งแรกที่ยอมรับกันว่าเป็นตัวการกระตุ้นความรู้สึกสัมผัสทางด้านนี้ การสร้างสรรค์ศิลปะของเด็ก จึงเป็นการสะสมคุณภาพทางสุนทรียภาพในตัวบุคคลโดยตรง เพื่อชีวิตและจิตใจที่ประณีตงดงามเป็นสำคัญ

5. สร้างเสริมลักษณะนิสัยทางด้านความประณีต การทำงานศิลปะจำเป็นต้องอาศัยความตั้งใจ เพื่อให้งานทุกชิ้นเสร็จลุล่วงไปได้ และตลอดเวลาของความตั้งใจนั้น ก็ต้องใช้ความพยายาม การสังเกต และความประณีตเรียบร้อยอยู่ตลอดเวลา เด็กบางคนอาจจะร่างภาพด้วยสีดำและระบายสีลงในช่องว่างที่เกิดขึ้น ตลอดเวลาเราจะต้องพยายามควบคุมมือให้สามารถระบายสีอยู่ในขอบเขตที่ต้องการ แม้จะดูไม่เรียบร้อยไปบ้างในสายตาผู้ใหญ่ แต่ดีที่สุดตามวุฒิภาวะของเด็ก นอกจากนั้น กิจกรรมต่าง ๆ ทางศิลปะเน้นความประณีตเรียบร้อยในกรรมวิธีการสร้างสรรค์แตกต่างกันออกไป ถ้าการสร้างสรรค์ศิลปะเป็นอย่างสม่ำเสมอ ก็ย่อมหวังได้ว่าเด็กย่อมมีลักษณะนิสัยในการทำงานที่เรียบร้อยและการทำงานศิลปะที่สะอาดประณีตเรียบร้อย ก็ควรจะส่งผลไปสู่การใช้ชีวิตที่สะอาดประณีตเรียบร้อยด้วย เช่น การจัดบ้าน การแต่งกาย

6. สร้างเสริมลักษณะนิสัยทางด้านการทำงาน เราสามารถส่งเสริมลักษณะนิสัยรักการทำงานได้ ก็ด้วยส่งเสริมให้เด็กขยันหมั่นเพียรในการทำงานตั้งแต่เยาว์วัย ลักษณะนิสัยเช่นนี้ย่อมต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งบ้านและโรงเรียน และในงานทุก ๆ ด้าน ศิลปะปฐมวัยเป็นการเริ่มต้นทางหนึ่งผลักดันให้เด็กมีนิสัยรักการทำงานได้ เพราะงานสำหรับเด็กกระตือรือร้นนั้น เป็นเพียงงานเล็ก ๆ เช่น การช่วยงานของผู้ใหญ่จะมีก็เพียงการช่วยเหลือพ่อแม่และกิจกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ โดย

เป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติด้วยมือ ซึ่งก็คือกิจกรรมศิลปะ ประกอบกับกิจกรรมศิลปะต้องอาศัยความรัก ความพยายาม และเมื่องานศิลปะแต่ละชิ้นเสร็จสมบูรณ์ลง เด็กทุกคนจะภาคภูมิใจกับ "งาน" ของเขามาก ซึ่งความภาคภูมิใจนี้จะผลักดันให้เขากระตือรือร้นที่จะกระทำต่อไปในวัฏจักรของ "คน" สร้าง "งาน" และ "งาน" สร้าง "คน" ด้วยเหตุนี้การสร้างสรรคศิลปะจึงนับเป็นพื้นฐานการรักงานของเด็กปฐมวัยได้อย่างดียิ่ง

7. สร้างเสริมลักษณะนิสัยทางด้านการทำงานร่วมกัน กิจกรรมศิลปะที่บ้านอาจจะไม่มีผลทางด้านการทำงานร่วมกันนัก แต่กิจกรรมศิลปะในโรงเรียนสามารถช่วยเสริมลักษณะนิสัยในการทำงานร่วมกันได้อย่างดี เพราะการสร้างสรรคงานศิลปะไม่ใช่การนั่งเรียนรู้เพียงผู้เดียว แต่จะต้องมีการพูดคุย ปรึกษาหารือ เดินไปหากัน หยิบยื่นสิ่งต่าง ๆ ต่อกัน เท่านั้นยังไม่พอ ปัจจุบันครูนิยมจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม กิจกรรมเหล่านี้ยิ่งส่งเสริมให้เด็กสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน เพราะการทำงานด้วยกันเด็กจะต้องคิดต้องวางแผน และทำงานร่วมกัน นอกจากนั้นการเสนอปัญหาหรือหัวข้อให้เด็กสร้างสรรคงานศิลปะยังอาจจะเสนอหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน ซึ่งนับว่าจะเป็นแรงผลักดันอีกทางหนึ่งด้วย

องค์การ อินทรมพรรย และคนอื่น ๆ (2526 : 268 - 272) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนวิชาศิลปะนั้นประกอบด้วยงานวาดภาพ งานปั้น งานประดิษฐ์ ซึ่งรวมถึงงานปะ ตัด ฉีก พับกระดาษ ประดิษฐ์วัสดุ และเศษวัสดุนั้น กิจกรรมต่าง ๆ นี้เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กเรียนด้วยความสนุกเพลิดเพลิน เนื่องจากสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยนี้ได้ตามพัฒนาการของเขา เด็กจะมีช่วงของความสนใจยาวขึ้น และเป็นกิจกรรมที่จะทำให้ผู้สอนสามารถที่จะปลูกฝังให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องลักษณะนิสัยที่เหมาะสมได้หลายอย่าง นอกเหนือจากการให้ประสบการณ์ทางศิลปะ ลักษณะนิสัยที่สามารถให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการกระทำกิจกรรมด้านศิลปะได้แก่

1. การเป็นผู้รักในการทำงาน โดยมุ่งให้เด็กได้สามารถทำงานได้สำเร็จตามลำดับขั้นตอนในเวลาที่กำหนด ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. การเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ โดยมุ่งให้นักเรียนรู้จักแบ่งแยกเวลาเล่นและเวลาทำงานได้อย่างเหมาะสม ให้รู้จักการรอโอกาส เช่น ในการทำงานที่ต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกัน หากเป็นเวลา

ที่นักเรียนต้องการใช้เครื่องมือนั้น แต่เพื่อนกำลังใช้อยู่ นักเรียนจะต้องรู้จักคอยโอกาสให้เพื่อนทำเสร็จก่อน ไม่ควรยื้อแย่งเอามาทันที หรือการรู้จักโอกาสที่เหมาะสมในการพูด ไม่ควรแทรกขึ้นมาในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดอยู่

3. การเป็นผู้ที่กล้าพูด กล้าซักถาม กล้าแสดงออก โดยมุ่งให้เด็กเป็นคนกล้า กล้าพูด กล้าซักถาม กล้าตอบคำถามในสิ่งที่ตนคิด ตนต้องการ หรือเมื่อจะขอความช่วยเหลือจากคนอื่น

4. การเป็นผู้รู้จักสังเกต โดยมุ่งให้เป็นคนช่างสังเกต เมื่อพบเห็นสิ่งใดก็พยายามสังเกต และจดจำรูปร่างของสิ่งนั้นได้ สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น นักเรียนเคยเห็นช่างจากรูปภาพ หรือประสบการณ์จริงก็สามารถบอกถึงลักษณะของช่างได้ว่าเป็นเช่นไร

5. การเป็นผู้รักความเป็นระเบียบ ความสวยงาม และรักษาความสะอาด โดยมุ่งจะให้รู้จักการกระทำที่มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงาม เช่น

5.1 การเข้าแถวหยิบอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

5.2 การรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า ไม่ทำให้สกปรก

5.3 รู้จักทำผลงานให้สะอาดเรียบร้อย ไม่ทำให้เลอะเทอะ เช่น การทากาวก็ทาแต่พอดี ไม่ทาจนเลอะออกมานอกรูป

5.4 รู้จักเก็บรักษาทำความสะอาดเครื่องมือที่ใช้โดยนำไปล้าง เช็ด และเก็บคืนเข้าที่เดิมภายหลังที่ใช้เสร็จแล้ว

6. การรู้จักรักของใช้ทั้งที่เป็นส่วนตนและส่วนรวม โดยมุ่งปลูกฝังให้เด็กเห็นความสำคัญของสิ่งของเครื่องใช้ทั้งที่เป็นส่วนตัวและส่วนรวม โดยดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายให้เกิดความเสียหาย

7. การมีน้ำใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยมุ่งให้มีน้ำใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักแบ่งปันอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เป็นส่วนรวมก็ไม่หวงเก็บไว้แต่เพียงผู้เดียว มีน้ำใจในการช่วยเก็บสิ่งของทั้งที่เป็นส่วนตนและส่วนรวม

8. การเป็นคนรู้จักประหยัด โดยมุ่งให้เด็กใช้อุปกรณ์และวัสดุในขนาดและจำนวนที่จำเป็นต่อรูปแบบของงาน

9. การเป็นผู้มีความรับผิดชอบ โดยมุ่งให้มีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

จนสำเร็จด้วยความอดทน และมานะพยายาม มีความรับผิดชอบในการเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องเล่นที่นำมาใช้แล้วก็เก็บเข้าที่เดิมเมื่อเลิกกิจกรรมนั้นแล้ว และรู้จักทำความสะอาดสถานที่ที่ตนปฏิบัติงานตามความสามารถและพัฒนาการตามวัย

10. การเป็นผู้มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีหรือตนทำขึ้น โดยมุ่งให้เกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่องานที่ตนทำขึ้น ในการปลูกฝังให้เกิดความสนใจในงานศิลปะนั้นการจัดกิจกรรมทางศิลปะให้แก่เด็ก ควรมุ่งให้เกิดความพอใจ และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองที่สามารถประสบผลสำเร็จในการทำงานนั้น ๆ การสอนควรหลีกเลี่ยงการให้เด็กเลียนแบบให้เหมือนจริง เพราะการสอนดังกล่าวหากเด็กยังมีทักษะความพร้อมไม่เพียงพอ ก็อาจจะเกิดความล้มเหลวจนทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จึงไม่เป็นการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้แต่อย่างใด

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กรวิภา สรรพกิจจานง (2532 : 45) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบชั้นนำและแบบอิสระ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ แบบอิสระมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบชั้นนำ

จงใจ ขจรศิลป์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมแตกต่างกันพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระ มีระดับคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 องค์ประกอบคือ ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และความคิดคล่องตัว สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะ

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และ

การเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระ มีระดับคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะ

อารี เกษมรติ (2533 : 87) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบรักทะนุถนอม ผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเมื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเมื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักทะนุถนอมเมื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักทะนุถนอมเมื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้พบว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาเด็กได้ทั้ง 4 ด้านคือ กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กนั้น ครูมักจะให้เด็กมีความเป็นอิสระในการคิดและการทำงาน ในบางครั้งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อาจจัดในรูปของกิจกรรมที่ทำเป็นรายบุคคล แต่กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ก็สามารถจัดในรูปของการทำงานกลุ่มได้เช่นกัน และที่สำคัญจากงานวิจัยพบว่า ในการจัดกิจกรรมศิลปะเป็นกลุ่มมีผลดีกว่าการจัดกิจกรรมศิลปะเป็นรายบุคคลด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และในด้านการพัฒนาทางสติปัญญาและการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ

ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไม่ว่าจะจัดในรูปกลุ่มหรือกิจกรรมเป็นรายบุคคลก็ตาม บทบาทครูในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถ และพฤติกรรมของเด็ก

ศุภกานต์ เนส

3. พฤติกรรมการร่วมมือ

3.1 ความหมายและทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม

พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อสามารถเข้าสังคมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 220)

เฮิร์ลล็อก (Hurlock. 1978 : 228) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการทางสังคมว่า การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมกับแบบแผนของพัฒนาการทางสังคมว่าเป็นการพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อเข้าสังคมได้

องค์ประกอบที่จะทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีเพียงใดนั้น มี 3 ประการ คือ

① ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม เด็กจะเข้าสังคมได้ดีต้องประพฤติตามแนวที่สังคมยอมรับและนิยมชมชอบ ซึ่งสังคมแต่ละสังคมย่อมมีมาตรฐานของตนเอง เด็กจะต้องเข้าใจมาตรฐานและปฏิบัติให้เหมาะสม

② บทบาทในสังคม หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่ยึดถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียมของสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมไม่เหมือนกัน บทบาททางสังคมดังกล่าว ได้แก่ บทบาทของพ่อแม่ ของเด็ก ของครู ฯลฯ ถ้าเด็กไม่เข้าใจและไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนด เด็กคนนั้นจะมีปัญหาในการปรับตัว และอยู่ในสังคมอย่างไม่มีความสุข

③ เจตคติต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกของเด็กที่มีต่อสังคม เด็กจะต้องรู้สึกว่าเขาเองเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม มีหน้าที่ต้องให้ความร่วมมือ และมีความรู้สึกพอใจในสังคมของตน เด็กจึงจะมีความสุข

ทฤษฎีที่กล่าวถึงพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีด้วยกันหลายทฤษฎีซึ่งจะกล่าวถึงในที่นี้เพียง 2 ทฤษฎีที่เด่นชัด ได้แก่ ทฤษฎีทางสังคมประกิต ของอีริกสัน (Erikson, ' Stage in the Development of Socialization) และทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมระหว่างบุคคล (A Social Interpersonal Theory of Development) ของซัลลิแวน (Sullivan)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson's Theory of Development)

อีริกสัน (Erikson) เน้นถึงความสำคัญของบุคลิกภาพของมนุษย์ว่า จะพัฒนาได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในแต่ละช่วงอายุ การพัฒนาที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของชีวิตถ้าได้รับการตอบสนอง

เดิมทีบุคคลจะมีบุคลิกภาพดีและพร้อมที่จะพัฒนาขั้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ, อิริคสันได้แบ่งระยะพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยเป็น 3 ระยะคือ

(1) ระยะความรู้สึกเชื่อมั่น (The Sense of Trust) อายุของเด็กระยะนี้อยู่ระหว่างหลังคลอดจนถึงอายุ 1 ปี ระยะนี้ถ้าเด็กมีความสบายทางกายและได้รับความรักความอบอุ่นจากแม่ในยามที่เขาต้องการ เด็กจะมีการปรับตัวที่ดี สามารถพัฒนาความรู้สึกไว้วางใจขึ้นได้ และในทางตรงข้ามถ้าทารกขาดความสุขทางกาย ขาดความรัก ความอบอุ่น ก็จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง มีความกลัวและขาดความไว้วางใจผู้อื่น

(2) ระยะต้องการทำหรือค้นหาด้วยตนเอง (The Sense of Autonomy) อายุของเด็กระยะนี้อยู่ระหว่าง 1-3 ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มฝึกหัดการขับถ่าย ถ้าเด็กปฏิบัติได้ดีก็จะสามารถผ่านขั้นนี้ไปได้ด้วยดี เด็กจะเรียนรู้ในการรักษาความตั้งใจของตนเอง และทำความตั้งใจให้เป็นจริงได้

(3) ระยะการคิดริเริ่ม (The Sense of Initiative) อายุของเด็กระยะนี้อยู่ระหว่าง 3-6 ปี เด็กจะพยายามสร้างเอกลักษณ์ของตนเองและสามารถแสดงความรู้สึกและพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ เด็กสามารถพัฒนาความร่วมมือและการเป็นผู้ใฝ่ตามที่ดีได้ เด็กชายมีพฤติกรรมอยากรู้อยากเห็น มีการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นมากขึ้น ส่วนเด็กหญิงพยายามทำตัวเองให้เป็นที่น่าสนใจ เจ้าอูบาย และช่างล้อเลียน ระยะนี้หากเด็กเกิดความกลัว เด็กจะยึดผู้ใหญ่เป็นที่พึ่งตลอดเวลา ทำให้ความคิดจินตนาการและการพัฒนาทักษะทางสังคมถูกจำกัดลงไปด้วย. (Maier. 1969 : 32 - 35)

ตามทฤษฎีของอิริคสัน (Erikson) เด็กจะมีพัฒนาการทางสังคมที่ดี ขึ้นอยู่กับการได้รับการตอบสนองความต้องการด้านการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมตามลำดับขั้นพัฒนาในแต่ละช่วงอายุ

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของซัลลิแวน (Sullivan)

ซัลลิแวน (Sullivan) กล่าวถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมว่า สำหรับพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยนั้นจะอยู่ในขั้นวัยเด็ก

เล็ก และวัยเด็กโต ดังมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

วัยเด็กเล็ก (Childhood) อายุ 2-4 ปี เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นกว้างขวางขึ้น เนื่องจากจะมีทักษะด้านการเคลื่อนไหวและทางภาษาสูงขึ้น เรียนรู้วิธีที่จะปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นที่ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย

วัยเด็กโต (Juvenile Era) อายุ 4-11 ปี เด็กจะเริ่มรู้จักว่าตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น มีเป้าหมายของตนเอง เริ่มมีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนและกับผู้ใหญ่คนอื่น ๆ มีการแข่งขัน การประนีประนอม รู้จักสถานะของตนเองจากความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมที่เขายู่ร่วม (Dinkmeyer and Dreilurs. 1963 : 150 - 151)

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมที่กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการทางสังคมของวัยเด็ก 3-6 ปี เด็กเริ่มสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง สามารถแสดงความรู้สึกและพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้สามารถพัฒนาความร่วมมือและการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีได้ ซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ในการเข้าสังคมได้ มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและวัตถุที่อยู่รอบ ๆ ตัว และเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการทางสังคม.

3.2 พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ความหมายของพฤติกรรมทางสังคม

กูด (Good. 1964 : 44) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมทางสังคมหมายถึงการแสดงออกที่แตกต่างกันไปของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม

กิเซล และอีล็ก (Gesell and Ilg. 1964 : 354 - 355) ได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยดังต่อไปนี้

1. อายุ 4 ปี เด็กร่วมมือกันเล่นกับเพื่อนสนิท สนทนากับเพื่อน มีการเล่นแบบจินตนาการ แต่มักจะมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้คือ กีดกันเพื่อน พุดไม่มีสาระ ได้เถียง ทะเลาะวิวาท สนใจเพื่อนในวัยเดียวกันมากกว่าผู้ใหญ่ ดูแลเด็กที่อายุน้อยกว่าหรือชียาย มีเพื่อนสนิทเป็นเพศเดียวกับตน

✓ 2. อายุ 5 ปี เล่นกับเด็กอื่นได้ดีโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีขนาดเล็ก ไม่ยืนกรานที่จะเล่นวิธีที่ตัวเองชอบ และไม่วิตกกังวลเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนอื่น ชอบเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน หากไม่มีผู้ดูแลเด็กบางคนจะมีพฤติกรรมเกเรมาก ทำตัวเป็นนาย และร้องให้รุนแรงแต่ก็พร้อมที่จะหยุดได้โดยง่าย เล่นกับเพื่อนนอกบ้านมากขึ้น และความสัมพันธ์กับเพื่อนนอกบ้านดีกว่าภายในบ้าน

3. อายุ 6 ปี เด็กสนใจที่จะคบเพื่อนและอยู่กับเพื่อน มักใช้คำว่า "เพื่อนที่โรงเรียน" หรือ "เพื่อนเล่น" อยู่กับเพื่อนได้นานแต่ในการเล่นหากไม่มีคนดูแลจะเล่นได้ไม่นาน อาจจะทะเลาะกันหรือตีกัน เพราะต่างฝ่ายต่างจะไม่ยอมกัน มีพฤติกรรมการเล่นเรื่องที่ไม่เป็นสาระมากขึ้น มีการทำตัวเป็นคนเล่นโดยมักจะถามว่า "เธอจะเล่นกับคนนั้นหรือคนนี้ ฉันจะเล่นกับเธอ" เด็กจะไม่ยอมแพ้ในการเล่น และพยายามโกงเพื่อที่จะให้ตัวเองชนะ เด็กมักคิดว่าเพื่อนเล่นโกงหรือทำไม่ถูก

✓ มุสเซน (Mussen. 1956 : 383) กล่าวว่า เด็กวัย 3-6 ปี เป็นวัยที่เริ่มพัฒนาความสามารถในการเข้าสังคม ซึ่งจะขยายจากสังคมภายในครอบครัวออกสู่สังคมภายนอก เด็กจะเพิ่มความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น

ฅ อิงลิช (English. 1958 : 506) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมทางสังคม หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกโดยได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมของบุคคลหรือองค์กรทางสังคม อาทิ ครอบครัว โรงเรียน เป็นต้น

๕ เพจ (Page. 1977 : 314) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมทางสังคมหมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากบุคคลอื่น โดยได้รับการควบคุมจากสถาบันทางสังคม หรือเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก เพื่อพยายามมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น

๕๓๐ เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 239) กล่าวถึงเด็กอายุ 2-6 ปี ว่า ทศคติและพฤติกรรมทางสังคมที่ปรากฏในช่วงวัยนี้คือ การต่อต้าน การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การแข่งขันชิงดี การร่วมมือ การเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การมีใจกว้างขวาง การเป็นที่ยอมรับของสังคม การเห็นอกเห็นใจ และพฤติกรรมเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อบุคลิกภาพ ได้แบ่งประเภทพฤติกรรมของเด็กตามความคาดหวังของสังคมเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (Social Behavior Patterns) หมายถึงพฤติกรรมที่นำไปแล้วสร้างความพอใจเป็นที่นิยมชมชอบแก่ตนเองและผู้อื่น

2. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (Nonsocial Behavior Patterns) หมายถึง พฤติกรรมที่ทำไปแล้วสร้างความเดือดร้อนและความไม่พอใจให้แก่ตนเองและผู้อื่น (ดูรูป)

ซีเฟลด์ท์ (Seefeldt. 1980 : 7 - 11) ได้กล่าวถึงลักษณะของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

1. ลักษณะทางสังคมของเด็กวัย 3 ปี กล่าวได้ว่าเป็นวัยแห่งการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กจะเห็นว่าตนเองเป็นคนที่สำคัญที่สุด มีความสุขที่จะเล่นคนเดียว แต่เริ่มสนใจผู้อื่นบ้าง แม้ว่าเด็กจะเล่นกับตนเองแต่ก็ชอบที่จะไปนั่งเล่นข้าง ๆ ผู้อื่น แต่ไม่เล่นเป็นกลุ่มหรือเล่นรวมกับผู้อื่น ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่แบ่งปัน ยังต้องการความเอาใจใส่ ความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้ยังไม่มีเพื่อนที่ชอบเป็นพิเศษ และจะเล่นกับเด็กอื่นที่มาอยู่ด้วยใกล้ ๆ เท่านั้น

2. ลักษณะทางสังคมของเด็กวัย 4 ปี เด็กวัยนี้เริ่มสนใจผู้อื่นมากขึ้นกว่าเดิม จะนั้นเด็กจะเริ่มเล่นกับผู้อื่นบ้างในบางสถานการณ์ ชอบเล่นบทบาทสมมติ เล่นเลียนแบบชีวิตครอบครัว ซึ่งพบเห็นในชีวิตประจำวัน แต่โดยทั่วไปเด็กยังมีลักษณะที่แสดงถึงความก้าวร้าวทางกาย เอะอะไม่ระมัดระวัง เกเร ยังมีลักษณะของการเป็นนาย ขณะเดียวกันเด็กจะเริ่มเป็นผู้ช่วยที่ดี มีท่าทีแสดงความเป็นมิตร เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนและการรอคอยให้ถึงรอบข้างตน เริ่มการแบ่งปันบ้าง

✓ 3. ลักษณะทางสังคมของเด็กวัย 5 ปี เด็กวัยนี้มีความเป็นมิตรมากขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เริ่มเข้ากลุ่มใหญ่ขึ้น จาก 2 คนเป็น 5 คน เริ่มมีเพื่อนที่ถูกใจเป็นพิเศษ ชอบเล่นละครสมมติ เล่นเลียนแบบ เล่นละครใบ้ การทะเลาะกับเพื่อนลดน้อยลง เพราะเริ่มเข้าใจและยอมรับความสำคัญของผู้อื่น เป็นระยะที่เริ่มจะมีความเห็นคล้อยตามผู้อื่น และเริ่มมีความรู้สึกไม่พอใจถ้าเพื่อนในกลุ่มไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม

สำหรับลักษณะทางสังคมของเด็กวัย 6 ปีนั้น กล่าวได้ว่าเป็นวัยที่เริ่มการประสานสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากลักษณะการเล่นที่เปลี่ยนไป คือเล่นเป็นกลุ่มและมักจะเป็นเพื่อนเพศเดียวกัน เริ่มรู้จักกังวลเกี่ยวกับสังคมภายในกลุ่มของตน มีเพื่อนรักเป็นพิเศษเพียงคนเดียวในการเล่นยังชอบแสดงเป็นตัวเด่น เล่นรุนแรง พยายามจะเป็นที่หนึ่งในการเล่นต้องการชนะ และถ้าหากการเล่นนั้นมีกฎเกณฑ์ที่ยากเกินความสามารถของตนก็พยายามปรับกฎนั้นให้มาเป็นประโยชน์กับตน

ภรณี คุรุรัตน์ (2523 : 7 - 13) ได้จำแนกพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ในช่วงอายุ 3-6 ปี ไว้ดังนี้

1. อายุ 3 ปี พฤติกรรมของเด็กจะมีลักษณะสนุกที่ได้เล่นกับเด็กคนอื่น ต้องการมีเพื่อน ต้องการความรัก และการยอมรับจากผู้ใหญ่ มีความเป็นอิสระในการเล่น
2. อายุ 4 ปี เล่นกับเพื่อนเป็นกลุ่มและกลุ่มที่เล่นนั้นก็ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เขาสนใจ เริ่มเลือกคบเพื่อนบางคนที่ถูกใจ การเล่นจะเล่นเป็นแบบสมมุติและใช้จินตนาการที่มีความหมายมากขึ้นเรื่อย ๆ มีความกังวลห่วงใยต่อเด็กที่อ่อนแอกว่า ไม่มีความแน่นอนในการรอคอย ต้องการให้ผู้ใหญ่ปล่อยปละในบางครั้ง
3. อายุ 5 ปี มีความพอใจที่จะเล่นคนเดียวเป็นเวลานาน ๆ ชอบเล่นกับเพื่อน ชอบแข่งขัน และมีการร่วมทีมกัน ในการแข่งขันต้องให้ผู้ใหญ่ตัดสินบางครั้งไม่พอใจเมื่อเห็นเด็กโตกว่า เล่นรุนแรง
4. อายุ 6 ปี เริ่มห่างจากผู้ใหญ่ แต่ต้องการความช่วยเหลือและเรียกร้องคำชมเชย มักทะเลาะกับเพื่อนแต่ก็ต้องการเพื่อนเล่น อาจจะรักเพื่อนบางคนเป็นพิเศษ ห่วงของเล่น

นวรรตน์ วัฒนานนท์ (2527 : 32) พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ต่อสิ่งแวดล้อมที่บ้านและที่โรงเรียน มีอิทธิพลต่อเด็กวัยนี้มาก และขึ้นอยู่กับความเข้าใจในการพัฒนาของเด็ก ความใกล้ชิด การเปิดโอกาสให้เด็กมีทักษะ หรือลักษณะนิสัยที่ดี การแสดงตนเป็นแบบอย่างและการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยให้กับเด็ก พฤติกรรมความร่วมมือเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมให้เป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคลในสังคมและสามารถทำการส่งเสริมได้ในเด็กปฐมวัย โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ปลูกฝังลักษณะนิสัยทางสังคมที่ดีให้กับเด็ก โดยการจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมที่เอื้อต่อองค์ประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็ก

(ริ้ว) กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวและสมาชิกอื่น ๆ ในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ดังนั้น พฤติกรรมของบุคคลทั้งที่เป็นลักษณะเฉพาะตน และลักษณะที่สัมพันธ์กับผู้อื่นจะเป็นลักษณะใดจึงขึ้นอยู่กับค่านิยมและเจตคติของสังคมนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 220)

พฤติกรรมทางสังคมของบุคคลถูกหล่อหลอมขึ้นจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว สถาบันต่าง ๆ ในสังคมทำหน้าที่ถ่ายทอดคุณสมบัติต่าง ๆ ให้กับบุคคลในสังคมตั้งแต่เยาว์วัย (qv).

(30)

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม

ฮาโลว์ (Hallow. 1932 : 174) ทำการทดลองพบว่า การมีปะทะสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างเด็กกับเพื่อนในวัยเด็กตอนต้น จะมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมเมื่อเด็กโตขึ้น

เชอร์เลย์ (Shirley. 1933 : 12) ทำการทดลองกับเด็กพบว่า เด็กจะมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมทางสังคมของเด็กต้องอาศัยวุฒิภาวะและการเรียนรู้เป็นสำคัญ เช่นเดียวกับเดนนิส (Dennis. 1983) ได้ทดลองกับเด็กฝาแฝดเกี่ยวกับการสนองกลับต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก พบว่าพฤติกรรมทางสังคมในแต่ละวัยจะแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะต้องอาศัยวุฒิภาวะในแต่ละขั้นตอน

เมอร์ตราย และเนกูลา (Maudry and Nekula. 1939 : 193 - 215) ทดลองกับเด็ก 2 ขวบ พบว่าการตอบสนองกลับทางสังคมของเด็ก 2 ขวบนอกจากจะมีการตอบสนองกลับกับเพื่อนแล้ว ยังมีการนำเอาสภาพแวดล้อมและของเล่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

กอสลิน (Goslin. 1962 : 283 - 296) พบว่า เด็กที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน จะมีลักษณะคล่องแคล่ว ว่องไว สนใจต่อสิ่งรอบตัว ร่าเริง เข้ากับคนง่าย เชื่อมมั่นในตนเอง ไวต่อความรู้สึก และสนใจผู้อื่น และเช่นเดียวกับ แมคแคนเดรส (McCandless. 1961 : 511 - 516) พบว่าการยอมรับและไม่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนนั้นมีผลต่อคุณภาพของเด็ก

3.4 ความหมายของพฤติกรรมร่วมมือ

มีผู้ให้ความหมายของพฤติกรรมร่วมมือ (Co-operative) ต่อไปนี้

อิงลิช และอิงลิช (English and English. 1958 : 122) ได้ให้ความหมายของการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มไว้ว่า ความร่วมมือคือการทำงานร่วมกันของหน่วยงานใด ๆ ตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป เพื่อก่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน หน่วยที่ว่าเป็นอาจจะเป็นหน่วยของอวัยวะ

ของร่างกาย เช่น หน่วยกล้ามเนื้อ และยังหมายถึงการที่บุคคลในกลุ่มสังคมทำงานอย่างหนึ่งร่วมกัน นอกจากนั้น ความร่วมมือจะอธิบายในรูปของความพึงพอใจได้เหมือนกัน หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่ทั้งสองฝ่ายพอใจร่วมกัน

ลินเกรน (Lindgren. 1975 : 367) ได้กล่าวว่าการร่วมมือกันเป็นเรื่องของการมีเป้าหมาย พึงพาซึ่งกันและกัน การทำงานด้วยกันเพื่อไปสู่จุดหมายที่ต่างก็ยอมรับกันอยู่แล้ว โดยมีจุดหมายของผู้ร่วมมือกัน ไม่จำเป็นว่าจะต้องเหมือนกัน แต่การที่ต่างคนต่างดำเนินการไปสู่จุดหมาย จะมีผลให้ทุกคนที่อยู่ในกระบวนการนั้นได้รับความพอใจ หรือแต่ละคนในกลุ่มของความร่วมมือนั้น จะสามารถบรรลุเป้าหมายของแต่ละคน (๑๖)

เมย์ และดูบ (Gerales. 1975 : 5; citing May and Doob. 1937 : 45) กล่าวว่า การร่วมมือหมายถึง พฤติกรรมของบุคคลอย่างน้อยสองคนที่มุ่งตรงไปยังจุดหมายทางสังคมเดียวกันและในที่สุดสมาชิกทุกคนสามารถได้รับรางวัลในสิ่งที่เขาควรจะได้รับ

(๑๗) การร่วมมือหมายถึง การที่บุคคลสองคนมีจุดหมายอันเดียวกัน ทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน (สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคนอื่น ๆ. 2521 : 182; อ้างอิงมาจาก Coolins. 1970)

การร่วมมือหมายถึงการทำกิจกรรมร่วมกันของคน 2 คน หรือมากกว่าเพื่อบรรลุจุดหมายร่วมกัน เช่น คนสองกลุ่มซึ่งขัดแย้งกันหรือเป็นปฏิปักษ์กันอยู่ก่อน แต่เพื่อผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าของบุคคลทั้งสองหรือกลุ่มทั้งสอง ก็จะทำให้บุคคลทั้งสองกลุ่มนั้นจับมือเป็นมิตรกันได้ ความร่วมมือกันแบบนี้เป็นแบบของการร่วมกันที่ให้ผลประโยชน์มากที่สุดในโลกคิวิไลซ์สมัยใหม่ เป็นการกระทำระดับสูงของบุคคลที่มีเหตุผลที่จะเอาชนะ การเป็นปฏิปักษ์กันเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วหันหน้าเข้าหากัน และทำงานร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่ที่จะพึงได้ร่วมกัน (วราคม ทีสุภะ. 2527 : 153 - 154 ; อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1978) (๑๘)

๑๘ 3.5 การสร้างความร่วมมือ

มัสเซน และคนอื่น ๆ (Mussen and others. 1984 : 358) กล่าวว่า ถ้าเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำงานร่วมกันกับผู้อื่นมากเท่าไรเด็กจะเรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมากขึ้น

✓ ประเดศ คำนิม (2526 : 201) กล่าวว่า เด็กที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจะมีการร่วมมือกันน้อย แต่เมื่อเด็กได้รับการฝึกหัดทีละน้อยจะช่วยให้เด็กเรียนรู้การร่วมมือกันได้มากขึ้น

วราคม ทีสุกะ (2527) กล่าวว่า ความร่วมมือเกิดขึ้นในสถานการณ์หลายอย่าง ซึ่งเกิดจาก

1. ผลประโยชน์ส่วนบุคคล
 2. เจตนาธรรมที่จะบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น เช่น หน่วยบรรเทาสาธารณภัย มูลนิธิ ร่วมกตัญญู มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง และหน่วยอาสาสมัครอื่นที่รวมตัวกัน เพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม
 3. วัตถุประสงค์ร่วมกันของปวงชน เช่น บุคคลกลุ่มหนึ่งมีความเชื่อว่ามีความต้องการ ห้องสมุดแห่งใหม่หรือถนนสายใหม่ก็รณรงค์และร่วมกัน จนได้ห้องสมุดแห่งใหม่หรือถนนสายใหม่ตามที่ต้องการ เป็นต้น
 4. ความจำเป็นของสถานการณ์ เช่น ในระบบโรงงานอุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการผลิต ซึ่งการทำหน้าที่ของคนงานคนหนึ่ง จะต้องขึ้นอยู่กับการทำงานที่ของบุคคลที่อยู่ก่อนตน และงานที่ตนทำแล้วก็ต้องส่งผ่านไปยังบุคคลที่อยู่ถัดไปที่เรียกว่า Assembly Line ลักษณะการทำงานที่แบบนั้นย่อมต้องการความร่วมมืออย่างยิ่ง
 5. เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ใหญ่กว่า ซัมเนอร์ (Sumner) เรียกความร่วมมือแบบนี้ว่า "ความร่วมมือแบบเป็นปฏิปักษ์กัน" (Antagonistic Co-operation)
- หฤทัย อติชาตพงศ์ (ม.ป.ป. : 11 - 12) กล่าวถึงแนวทางในการสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม คือการที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจให้มีส่วนในการปฏิบัติงานนั้นต้องมีข้อที่ควรคำนึงดังต่อไปนี้ คือ
1. สร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างชัดเจน
 2. มีความยืดหยุ่นในการที่จะเลือกวิธีปฏิบัติให้เหมาะสมกับงาน เพื่อให้ได้รับความสำเร็จตามเป้าหมาย
 3. จัดให้มีการติดต่อสื่อสารที่ดี เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิก ความรู้สึกและท่าทีของบุคคล ตลอดจนแนวความคิดจะต้องแสดงให้ประจักษ์โดยเปิดเผย เพื่อสามารถพิจารณาใช้ในการปฏิบัติงานกลุ่ม
 4. ความสามารถในการริเริ่มให้มีวินัยสั่งการอย่างมีประสิทธิภาพ ความละเอียด

รอบคอบในการพิจารณาแง่คิดเล็ก ๆ น้อย ๆ และการยินยอมให้สมาชิก ได้มีส่วนในการตัดสินใจ นับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

5. ความสมดุลย์ที่พอเหมาะระหว่างผลิตผลของกลุ่ม และความพอใจของแต่ละบุคคล

3.6 บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรม

อิทธิพลของครูที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น โดยจัดประเภทของพฤติกรรมของครูเป็น 26 ประเภท และจัดเป็น 2 รูปแบบ รูปแบบแรกคือพฤติกรรมที่ครูเป็นผู้ควบคุมมี 3 ชนิดคือ ควบคุมด้วยความขัดแย้ง ควบคุมโดยไม่มี ความขัดแย้งและควบคุมด้วยการทำงานด้วยกัน อีกรูปแบบหนึ่งของการรวมเข้าด้วยกันมี 2 ชนิดคือติดต่อกันด้วยการทำงาน และติดต่อกันโดยปราศจากการทำงานด้วยกัน ประเภทของพฤติกรรมมีทั้งทางทำทางและทางวาจา การติดต่อกับครูกับนักเรียนแต่ละคนหรือกลุ่ม จะถูกบันทึกลงในแบบบันทึกตัวอย่างพฤติกรรมที่ครูควบคุมนักเรียน เช่น บอกให้นักเรียนย้ายที่นั่ง เตือน ช่มชู้ ทำโทษโดยให้เด็กไปอยู่ข้างนอก เรียกให้นักเรียนสนใจสิ่งที่ครูสอน พฤติกรรมที่รวมเข้าด้วยกัน เช่นถามคำถามช่วยนักเรียนหาคำจำกัดความหรือหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา แสดงความพึงพอใจ ยกย่องชมเชยและยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน และถามคำถามที่นักเรียนสนใจ ผลการศึกษาของแอนเดอร์สันแสดงให้เห็นบุคลิกภาพและพฤติกรรมของครูในห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ครูที่ใช้เทคนิคการควบคุมจะทำให้นักเรียนก้าวร้าว และมีพฤติกรรมเป็นศัตรู ซึ่งจะแสดงต่อทั้งกับครูและกับเพื่อน ในขณะที่เดียวกันถ้าครูใช้การรวมเข้าด้วยกัน นักเรียนจะมีพฤติกรรมความเป็นเพื่อนช่วยเหลือกันและเป็นตัวของตัวเอง (Withall and Lewis. 1971 : 35 - 36; citing Anerson. 1945)

แกสตา และคนอื่น ๆ (Gazda and others. 1977 : 10) ได้สรุปผลงานการวิจัยของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านที่ศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับบรรยากาศภายในห้องเรียน ซึ่งมีผู้ศึกษาดังต่อไปนี้ วิทฮอลล์ (Withall. 1949) แฟลนเดอร์ส (Farnders. 1951) เพอร์กิน (Perkins. 1951) วิทฮอลล์ และเลวิส (Withall and Lewis. 1963) สรุปได้ดังนี้

(1.) พฤติกรรมของครูเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของการสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียน

2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน

3. การปฏิบัติของครูต่อนักเรียนจะมีผลต่อเจตคติของนักเรียนที่มีต่อสังคม และการปฏิบัติของนักเรียนต่อบุคคลอื่น นั่นคือทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องมนุษยสัมพันธ์นั่นเอง

ก่อน สวัสดิพานิชย์ และคนอื่น ๆ (2505 : 178 - 181) ให้ความเห็นว่าโรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญในการปลูกฝังบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก

1. ครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็ก ย่อมจะถ่ายทอดพฤติกรรมและทัศนคติให้แก่เด็ก ครูที่มีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กตามวัย ยอมรับสภาพสติปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล ช่วยเหลือเด็กแต่ละคนเจริญงอกงามทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ช่วยให้ได้รู้สึกรู้ว่าได้ประสบความสำเร็จเป็นขั้น ๆ และให้คำยกย่องชมเชยตามสมควร

2. หลักสูตรและการสอน หลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของเด็กก็มีเนื้อหาอย่างกว้างขวาง และยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมแก่เด็กและของสภาพท้องถิ่น รวมทั้งการสอนให้เหมาะสมแก่บทเรียนและตัวเด็ก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการค้นคว้าหาความรู้ ให้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น จะช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของเด็กในด้านความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการเป็นผู้นำ

ครูมีความสำคัญเนื่องจากเป็นผู้ที่ทำให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ วิธีสอนของครูเป็นการสร้างเสริมความรู้ให้สมบูรณ์เป็นแบบฉบับแก่นักเรียน และเป็นการวางเงื่อนไขว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรปฏิบัติ ซึ่งเบลเลค ได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนระหว่างครูและนักเรียนเป็น 2 ประเภทคือ (ชูศรี เอมละออง. 2525 : 23; อ้างอิงมาจาก Bellack. 1963)

1. พฤติกรรมทางวาจา (Verbal Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนแสดงออก เพื่อสื่อความหมายระหว่างกันโดยการพูด

2. พฤติกรรมที่ไม่ใช่ทางวาจา (Non-verbal Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูและนักเรียนไม่ได้แสดงออกทางวาจา แต่เป็นการแสดงออกทางท่าทาง เช่น การเขียน การพยักหน้า หรือลั่นศีรษะ เป็นต้น

พฤติกรรมของครูทั้งพฤติกรรมทางวาจาและพฤติกรรมไม่ใช่ทางวาจาย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับ

ในการเรียนการสอน และเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนทั้งสิ้น

มีผลงานวิจัยที่สนับสนุนผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนคืองานวิจัยของเกรสัน ซึ่งพบว่าพฤติกรรมของนักเรียนสัมพันธ์กับพฤติกรรมของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (นิโลลักษณ์ จำเมือง 2526 : 6; อ้างอิงมาจาก Garrison. 1976)

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการที่จะแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ หากครูช่วยให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมทางบวกมากขึ้นเท่าไร ก็เท่ากับช่วยให้เด็กมีความสุขในการเรียน ตลอดจนการดำเนินชีวิตในภายหน้าได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทครูในการจัดกิจกรรม

พฤติกรรมเด็กปฐมวัยที่มีโปรแกรมการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กต่าง ๆ กล่าวคือ เด็กกลุ่มแรกจำนวน 11 คน ได้รับการจัดประสบการณ์ทางสังคมที่ดี ครูคอยเอาใจใส่ดูแลให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ และได้รับการติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นอย่างดี ส่วนเด็กอีกกลุ่มจำนวน 12 คน ได้รับประสบการณ์ทางสังคมในลักษณะที่ครูไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวข้องด้วย และปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมตามลำดับ ครูจะช่วยเหลือต่อเมื่อเด็กขอร้องเท่านั้น หลังจากได้ศึกษาเป็นเวลา 8 เดือน พบว่าเด็กกลุ่มแรกเป็นเด็กที่กล้าแสดงออก สามารถริเริ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการติดต่อทางสังคมกับผู้อื่น มีความเป็นอิสระ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง อยากรู้อยากเห็น และสนใจสิ่งแวดล้อมสูงกว่าเด็กกลุ่มที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้รับการสนับสนุนและมีโอกาสในการติดต่อสัมพันธ์กับครูและเพื่อนวัยเดียวกัน ซึ่งการติดต่อดังกล่าวนี้นักเรียนจำเป็นต้องปรับตัวเข้าหาผู้อื่น (Mussen and others. 1969 : 384; citing Thompson. 1944)

ฮิคกี้ (Hicky. 1972 : 4997-B) ได้ศึกษาประสบการณ์การเล่นต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ปรากฏว่าการเล่นแบบอิสระ (Free-Play) ช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยกำหนดได้เร็วกว่ากลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์การเล่น และกลุ่มที่ได้รับการชี้แนะทางตลอดเวลา

ซิลวา บูเนอร์ และเจโนวา (Sylva Bruner and Genova. 1976 : 193) ศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เล่นแบบอิสระและกลุ่มที่เล่นโดยได้รับการสอนให้รู้จักสังเกต หลังการ

ทดลอง สามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม และยังแสดงออกถึงความเข้าใจอีกด้วย

รัตน นุชบุญเลิศ (2525 : 28) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมประกอบการสอนแบบอิสระและใช้เกมประกอบการสอนแบบมีผู้ชี้แนะ ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอนแบบมีผู้ชี้แนะแตกต่างจากการเรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอนแบบอิสระกับการเรียนตามปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักเรียนที่เรียนมีผู้ชี้แนะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนแบบอิสระและแบบปกติ (๑๖)

ลัดดาวัลย์ กองช่าง (2530 : 58 - 59) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชิ้นน้ำและแบบอิสระ พบว่าผลสัมฤทธิ์ในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชิ้นน้ำและแบบอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชิ้นน้ำและแบบอิสระแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การใช้เวลาในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชิ้นน้ำและแบบอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิระดา บัวเพื่อน (2531 : 45 - 46) ได้ศึกษาในด้านความสนใจในการเล่นเกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่เล่นด้วยตนเอง กับเด็กที่เล่นเกมการศึกษาโดยครูชี้แนะ พบว่า เด็กที่เล่นเกมการศึกษาด้วยตนเองมีความสนใจในการเล่นเกมการศึกษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เล่นเกมการศึกษาโดยครูชี้แนะ

พัชรินทร์ จ้อยจุมพจน์ (2533 : 64) ได้ศึกษาผลการใช้คำถามขยายความคิดแบบครุมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการหาคำตอบต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้คำถามขยายความคิดแบบครุมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วมในการหาคำตอบมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยการใช้คำถามขยายความคิดแบบครุไม่มีส่วนร่วมในการหาคำตอบ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้คำถามขยายความคิดแบบครุมีส่วนร่วมในการหาคำตอบ

(๑๗)

จากเอกสารและงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า บทบาทครุมีผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาพฤติกรรม

ของเด็กทั้งสิ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการที่ครูจะเข้าไปมีบทบาทต่อการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัย
 มากน้อยเพียงใด ในบางกิจกรรมบทบาทครูอาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการทำ
 กิจกรรมของเด็กเลย เพราะธรรมชาติของกิจกรรมนั้นต้องการความเป็นอิสระ แต่ในบางกิจกรรม
 เช่น ในกิจกรรมที่มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาพฤติกรรมนั้น บทบาทครูในการจัดกิจกรรมยังมีความ
 จำเป็นอยู่มาก เพราะพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กเกิดจากการเรียนรู้ การเลียนแบบ ประสบการณ์
 สิ่งเร้า ดังนั้นในเรื่องของพฤติกรรมความร่วมมือจึงเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เด็กยังต้องการ ตัวแบบ
 สิ่งเร้า และประสบการณ์ที่ครูเข้าไปมีส่วนในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก (๑๖)

(๑๗)

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความร่วมมือ

ไบเอนไทน์ รีวิท และวิลสัน (Buentine, Levitt and Wilson. 1966 :

10) ได้ศึกษาการร่วมมือในการทำงานโดยใช้เกม P.D.G. (Prisoners' Dilemma Game)
 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 96 คน แบ่งเป็น 2 พวกคือกลุ่มที่มีสมาชิก 6 คนจำนวน 8 กลุ่ม ให้ 4 กลุ่ม
 ได้รับรางวัลน้อยและกลุ่มที่มีสมาชิก 2 คน จำนวน 8 กลุ่มให้ 4 กลุ่มได้รับรางวัลมาก และอีก
 4 กลุ่มได้รับรางวัลน้อยเช่นเดียวกัน ในที่นี้รางวัลเป็นตัวแปรอิสระ ปรากฏว่ากลุ่มที่มีสมาชิก 2 คน
 และได้รับรางวัลมากมีพฤติกรรมในการให้ความร่วมมือกันมากที่สุด กลุ่มที่มีสมาชิก 6 คน และได้อ
 รับรางวัลมาก มีพฤติกรรมในการให้ความร่วมมือกันน้อยที่สุด กลุ่มที่มีสมาชิก 2 คน ซึ่งได้รับรางวัลน้อย
 แสดงว่ากลุ่มที่มีสมาชิก 2 คน ให้ความร่วมมือต่อกลุ่มมากกว่ากลุ่มที่มีสมาชิก 6 คน และปริมาณของ
 รางวัลก็มีอิทธิพลต่อการให้ความร่วมมือกันในกลุ่มด้วย (๑๘)

มาร์วิล และชมิทท์ (Marwil and Schmit. 1972 : 376 - 383) ได้ทดลอง
 เปรียบเทียบการร่วมมือกันในเกม 2 คน กับเกม 3 คน โดยตั้งสมมติฐานว่ากลุ่ม 2 คนจะมีการ
 ร่วมมือกันมากกว่ากลุ่ม 3 คน กลุ่มตัวอย่างซึ่งนำมาทดลองเป็นนิสิตชายจำนวน 60 คน แยกเป็น
 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่ม 2 คน ได้ 12 กลุ่มย่อย และอีกกลุ่มเป็นกลุ่ม 3 คน ได้ 12 กลุ่ม
 ย่อยเช่นกัน เขาให้ผู้ถูกทดลองเหล่านั้นเล่นเกม โดยแต่ละกลุ่มเล่น 150 ครั้ง แต่แบ่งเป็นตอน ๆ
 ผลปรากฏว่ากลุ่ม 2 กลุ่มมีพฤติกรรมร่วมมือกันมากกว่ากลุ่ม 3 คน พฤติกรรมร่วมมือในแต่ละบุคคลจะ
 มีอยู่คนหนึ่งที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในขณะที่อีก 2 คนร่วมมือกัน

นันทนา ธรรมบุษย์ (2519 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการร่วมมือและการแข่งขันโดยเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนในเมือง ชานเมือง และชนบท โดยทดลองให้เด็กนักเรียนเล่นเกมต่อกัน โดยมีรางวัลให้ภายใต้เงื่อนไขแข่งขันมาก แข่งขันน้อย ร่วมมือมาก พบว่า นักเรียนในเมือง ชานเมือง และชนบท มีพฤติกรรมการร่วมมือและการแข่งขันไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน และยังได้พบว่านักเรียนชายและหญิงในเมือง ชานเมือง และชนบทมีพฤติกรรมการร่วมมือและการแข่งขันไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจนด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมความร่วมมือเป็นพฤติกรรมที่ควรเสริมสร้างให้เป็นคุณลักษณะนิสัยประจำตัวของคนในสังคม และควรได้รับการส่งเสริมตั้งแต่ในวัยเด็ก เพราะเชื่อว่าวัยนี้เป็นวัยที่จะสร้างรากฐานของพัฒนาการทางบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของบุคคล กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น กิจกรรมกลุ่มจะทำให้เด็กได้พัฒนาการทางสังคม ในด้านการอยู่ร่วมกัน การร่วมมือในการทำงาน ธรรมชาติของเด็กวัยนี้มักจะมีปัญหาในการทำกิจกรรมร่วมกัน การฝึกฝนให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มสามารถช่วยแก้ปัญหานี้ได้ และบทบาทครูในการสร้างพฤติกรรมทางสังคมให้กับเด็กยังมีความจำเป็นมาก แต่ในพฤติกรรมความร่วมมือยังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษาในเรื่องผลของบทบาทครูที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มกับการให้อิสระในการทำงานกลุ่มว่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยต่างกันอย่างไร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าในเรื่องผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมที่มีผลต่อพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานในการศึกษา

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมก่อนและหลังการทดลองมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วมก่อนและหลังการทดลองมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมกับแบบครูไม่มีส่วนร่วมมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. แบบแผนการทดลอง และการดำเนินการทดลอง
6. วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนที่จัดกิจกรรมในรูปแบบการเตรียมความพร้อม

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักเรียนอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนสาธิตอนุบาลระยอง สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สว.เคสิด จำนวน 28 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. จัดสลากห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ส่วนดุสิต จากจำนวน 8 ห้องเรียน เลือกมา 1 ห้องเรียน
2. จัดสลากกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน รวม 28 คน
กลุ่มทดลอง หมายถึง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม
• กลุ่มควบคุม หมายถึง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือ และชุดเครื่องมือทดสอบการร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม 2 แบบ ได้แก่
 - 2.1 แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม
 - 2.2 แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วมในการทำงาน จำนวน 60 แผน ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ
 - 1.1 ศึกษาแผนจัดกิจกรรมประสบการณ์ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 2 และแผนจัดประสบการณ์ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 2 แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มของจงใจ ชัยกิจ และของ อารี เกษมรติ และทำการสร้างแผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและแบบครูไม่มีส่วนร่วม

1.2 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข ดังมีรายนามต่อไปนี้

อาจารย์อารี เกษมรัตติ อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลสามเสน
 อาจารย์กนกกร บุญยเกษม อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนดุสิต
 อาจารย์ชัชวาล รังษิยานนท์ อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตอนุบาล
 ละอออุทิศ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
 สวนดุสิต

และนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

๑.1 เครื่องมือวัดพฤติกรรมการร่วมมือ และแบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือ ผู้วิจัยสร้าง
 ดังนี้คือ

2.1 เครื่องมือวัดพฤติกรรมการร่วมมือ

2.1.2 ผู้วิจัยทำการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ และกลุ่มสัมพันธ์จากเอกสารและ
 งานวิจัย และศึกษากิจกรรกลุ่มสัมพันธ์ของวัชรีย์ ธวัชคำ เรื่องกิจกรรมวัดความร่วมมือ แล้วมาปรับปรุง
 สร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมการร่วมมือให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย

2.1.3 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขปรับปรุง ดังมีรายนามต่อไปนี้

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะตูปต์
 อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร
- 2) อาจารย์ดารณี ดิษยเดช
 นักวิชาการระดับ 4 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกื้อกุล ทาสีทิพย์
 อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แล้วนำไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต 0.9533 และได้ค่าความเชื่อมั่นในการสังเกต 0.891767

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย

2.2.1 ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย จากทฤษฎีจิตวิทยา

พัฒนาการทางสังคม เอกสารและงานวิจัย และการรวบรวมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้จากงานวิจัยของผ่องพรรณ เอกอาวุธ (2525) ทัศฐา แก้วสุวรรณ (2529) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่องการศึกษาสถานภาพอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย (2528) อีรพร กุลนันทน์ (2529) และดารณี ดิษยเดช (2531) แล้วนำพฤติกรรมทางสังคมมาคัดเลือกเอาเฉพาะแต่พฤติกรรมที่แสดงถึงความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการให้ การเป็นผู้นำและผู้ตาม การมุ่งผลสำเร็จของงาน และนำมาจัดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ

2.2.2 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขปรับปรุง ดังมีรายนามต่อไปนี้

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะตูปต์

อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

2) อาจารย์ดารณี ดิษยเดช

นักวิชาการระดับ 4 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกื้อกุล ทาสีทิพย์

อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2.3 นำไปสังเกตกับเด็กอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นในการสังเกต ได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต

โดยใช้สูตรของ Feldt. 1975 (บุญเชิด ภูญโญนันตพงษ์. 2533 : 3; อ้างอิงมาจาก Feldt. 1975) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95 ดังสูตร

$$Fr_{tt} = \frac{1}{1 - \sum \lambda_1^2} \cdot \frac{S_x^2 - S_1^2}{S_x^2}$$

$$\text{เมื่อ } d_i = \frac{S_{x1x1} + S_{x1x2} + \dots S_{x1} + \dots S_{x1xk}}{S_x}$$

ดู V' กลับไปท้ายเล่ม
หน้า 39 - 42.

แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) ใช้การทดลองแบบ Randomized, Control-Group, Pre-test, Post-test Design) (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 216) มีลักษณะการทดลองดังนี้

ตาราง 1 การดำเนินการ

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X ₁	T ₂
CR	T ₁	X ₂	T ₂

เมื่อ E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

T₁ แทน การสังเกตก่อนการทดลอง

T₂ แทน การสังเกตหลังการทดลอง

X₁ แทน การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม

X₂ แทน การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม

ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง โดยใช้ชุดเครื่องมือทดสอบการร่วมมือ และแบบสังเกตพฤติกรรม การร่วมมือ โดยใช้ผู้สังเกต 3 คนต่อเด็ก 1 คนในขณะที่เด็กทำกิจกรรมชุดเครื่องมือทดสอบการร่วมมือ (วิธีดำเนินการในภาคผนวก ข)
2. ดำเนินการทดลอง โดยใช้แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมกับ กลุ่มทดลองและใช้แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คาบ ในเวลา 6 สัปดาห์ (ตาราง 2)
3. เก็บข้อมูลหลังการทดลองด้วยเครื่องมือทดสอบการร่วมมือการร่วมมือและแบบสังเกต พฤติกรรมการร่วมมือชุดเดียวกับที่ใช้เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง
4. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตในข้อ 1 และ ข้อ 3 มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

ตาราง 2 การกำหนดการทดลอง

วัน	9.00 น. - 10.00 น.	10.15 น. - 11.15 น.
จันทร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
อังคาร	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
พุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
พฤหัสบดี	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
ศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

1. เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตโดยใช้แบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปสังเกตเด็กขณะทำเครื่องมือทดสอบ ชุดช่วยกันสร้างตามแบบ 1, 2, 3 และ 4 ก่อนและหลังการทดลอง
2. สังเกตเด็กเป็นรายบุคคล ใช้ผู้สังเกต 3 คน (ผู้วิจัย 1 ท่าน และผู้ช่วยผู้วิจัย 2 ท่าน) คนต่อเด็ก 1 คนและนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย จำนวนครั้งที่เด็กแต่ละคนจะได้รับการสังเกตทั้งหมด 16 ครั้ง ๆ ละ 2 นาทีรวมเวลาที่สังเกตคนละ 32 นาที
3. การเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยและการเตรียมตัวผู้ช่วยผู้วิจัยในการสังเกต ทำดังนี้ เลือกคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับผู้วิจัยดังนี้

5.1 เพศหญิง

5.2 เป็นครูเด็กปฐมวัย

5.3 อายุใกล้เคียงกัน

5.4 อายุการทำงานใกล้เคียงกัน

เมื่อได้ผู้ช่วยทั้ง 2 คนแล้วผู้วิจัย และผู้ช่วยอีก 2 คนทำการศึกษาวิธีการใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมการร่วมมือร่วมกัน และทดลองสังเกตกับนักเรียนอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นในการสังเกต โดยใช้สูตรของ Feldt, 1975 ได้ค่าความเชื่อมั่นในการสังเกต 0.95

4. การให้คะแนนในการสังเกต ถ้าเด็กเกิดพฤติกรรมในขณะที่สังเกตให้ 1 คะแนน ถ้าไม่เกิดให้ 0 คะแนน

5. ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เนื่องจากกลุ่มทดลอง ^{กลุ่มหัวข้อ} และกลุ่มควบคุมมีจำนวนกลุ่มละ 10 ¹⁰ คน เมื่อนำมาแบ่งกลุ่มในการสังเกตตาม คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมการร่วมมือ จะทำให้กลุ่มสุดท้ายเหลือสมาชิกในกลุ่มเพียง 2 คน ซึ่งไม่ครบตามคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมการร่วมมือ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเด็กจากห้องอื่น ๆ มาเพิ่มในการเล่นอีก 2 คน เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงในการใช้เครื่องมือทดสอบวัดพฤติกรรมการร่วมมือ แต่ไม่ทำการเก็บข้อมูลของเด็กทั้ง 2 ที่นำมาเพิ่ม

๓๐. ในเล่มแนบฉบับ 48 - 49

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพฤติกรรมการร่วมมือก่อนและหลังการทดลอง
ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
 - 1.1 คะแนนเฉลี่ย
 - 1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้ ANOVA
แบบ The Analysis of Covariance for One Way Classification
3. เปรียบเทียบการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
โดยใช้ t- test for Dependent Samples (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 :
87 - 88)
4. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรของ Feldt. 1975 (บุญเชิด
บุญญอนันตพงษ์. 2533 ; อ้างอิงมาจาก Feldt. 1975)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการ
S	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ
df	แทน	ค่าชี้แจงความเป็นอิสระ
MS_B	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_W	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
SS_B	แทน	ค่าผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
SS_W	แทน	ค่าผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม
$\bar{X}'$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ปรับแล้ว
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนพัฒนาการ
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลอง
3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลอง
4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง
5. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

การเปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้ไปสังเกตนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและทำการ
จัดบันทึกลงในแบบสังเกตได้คะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของทั้ง 2 กลุ่มดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ตารางการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต
ในการสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

แหล่งของตัวแปร	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
กลุ่มทดลอง	11.6905	3.003	18.4524	3.161
กลุ่มควบคุม	11.7143	3.510	15.6238	3.752
ความเชื่อมั่น	0.891767		0.966543	

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่าก่อนการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีพฤติกรรมความร่วมมือโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก ($\bar{X} = 11.6905, 11.7143$ ตามลำดับ) และมีการกระจายของพฤติกรรมความร่วมมือของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมใกล้เคียงกัน แต่กลุ่มควบคุมมีแนวโน้มของการกระจายของพฤติกรรมความร่วมมือสูงกว่า

หลังการทดลองปรากฏว่าทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมความร่วมมือโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน ($\bar{X} = 18.4524, 15.6238$ ตามลำดับ) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีการกระจายของพฤติกรรมความร่วมมือของกลุ่มใกล้เคียงกัน แต่กลุ่มควบคุมมีแนวโน้มของการกระจายสูงกว่า ความเชื่อมั่นของการสังเกตครั้งนี้ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นก่อนและหลังการทดลองตามลำดับดังนี้ ($0.891767, 0.966543$) ซึ่งถือว่ามีค่าอยู่ในเกณฑ์สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้ไปสังเกตนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการทดลองและทำการจดบันทึกลงในแบบสังเกตแล้วนำคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือ ก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t -test Dependent ทดสอบความมีนัยสำคัญผลปรากฏดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลอง

ช่วงเวลา	$\bar{X}$	ΣD	$\bar{D}$	S	t
ก่อนการทดลอง	11.6905	94.667	6.7619	2.781	9.10
หลังการทดลอง	18.4524				

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 ปรากฏว่า พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นแสดงว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม ทำให้พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลองมีพฤติกรรมความร่วมมือแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้ไปสังเกตกับนักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อน และหลังการทดลองและทำการจดบันทึกลงในแบบสังเกตแล้วนำคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือก่อนและหลังการควบคุมมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t-test Dependent ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม ก่อนและหลังการควบคุม

ช่วงเวลา	$\bar{X}$	ΣD	$\bar{D}$	SD	t
ก่อนการทดลอง	11.7143	46.333	3.3095	4.390	2.82
หลังการทดลอง	15.0238				

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 ปรากฏว่า พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วมทำให้พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วมทำให้พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม
แบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมก่อนการทดลอง

ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้ไปสังเกตกับนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง และจัดบันทึกลงในแบบสังเกต แล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้ ONEWAY ANOVA ทดสอบผลปรากฏดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
ก่อนการทดลอง

แหล่งของตัวแปร	Df	SS	MS	F	sig -of f
ระหว่างกลุ่ม	1	.004	.004	.000	.985
ภายในกลุ่ม	26	277.405	10.669		
รวม	27	277.409	10.274		

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่าพฤติกรรมความร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมความร่วมมือใกล้เคียงกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบมีส่วนร่วม และแบบครูไม่มีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้ไปสังเกตกับนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการทดลองและจดบันทึกลงในแบบสังเกต แล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ ANOVA และ ANCOVA ผลปรากฏดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือ ของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบมีส่วนร่วม และแบบครูไม่มีส่วนร่วม

แหล่งของตัวแปร	Df	SS	MS	F	sig-of f
ระหว่างกลุ่ม	1	82.286	82.286	6.837	.015
ภายในกลุ่ม	26	312.905	12.035		
รวม	27	395.190	14.637		

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 ปรากฏว่า พฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมทำให้พฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกันนั้นแสดงว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมทำให้พฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วมและแบบครุไม่มีส่วนร่วมหลังการทดลอง โดยการปรับแก้จากคะแนนก่อน
การทดลอง

หลังการทดลองผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือไปสังเกตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำคะแนนพฤติกรรมการร่วมมือของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ ANCOVA ผลปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วม

แหล่งของตัวแปร	Df	SS	MS	F	sig of f
ตัวแปรร่วม	1	51.574	51.574	4.934	.036
ระหว่างกลุ่ม	24	82.778	82.778	7.919	.099
ภายในกลุ่ม	25	261.331	10.453		
รวม	27	395.190	14.637		

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 ปรากฏว่าการทดสอบตัวแปรร่วมคือ คะแนนก่อนการทดลองสหสัมพันธ์กับคะแนนหลังการทดลองซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้ ANCOVA ดังนั้นจึงพิจารณาการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการร่วมมือหลังการทดลองปรากฏว่า พฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการวิจัยและสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วม

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลอง มีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลอง มีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม กับแบบครุไม่มีส่วนร่วมมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียน ที่จัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเตรียมความพร้อม

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนดุสิต จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากห้องเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จาก 8 ห้องเรียน เลือกมา 1 ห้องเรียน แล้วนำมาแบ่งเป็น 2 กลุ่มโดยการจับสลากกลุ่มละ 14 คนให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 เครื่องมือทดลอง ได้แก่แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และแผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม จำนวน 60 แผน

แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และแบบครูไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาแผนจัดประสบการณ์ ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 2, แผนจัดประสบการณ์ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 2, แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มของจงใจ ชัยกิจ และของอารี เกษมรติ แล้วนำมาสร้างแผนจัดประสบการณ์ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและแบบครูไม่มีส่วนร่วม จำนวน 60 แผน และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข หลังจากนั้นนำมาทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือวัดพฤติกรรมความร่วมมือ ได้แก่ เครื่องมือทดสอบพฤติกรรมความร่วมมือ ชุด ช่วยกันสร้างตามแบบ ชุด 1, 2, 3 และ 4 และแบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ

เครื่องมือวัดพฤติกรรมความร่วมมือ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ และกลุ่มสัมพันธ์จากเอกสารและงานวิจัย แล้วนำวิธีการทดสอบความร่วมมือของวัชรีย์ ธวัชคำ มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กปฐมวัย และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขปรับปรุง แล้วจึงไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต 0.9533 และได้ค่าความเชื่อมั่นในการสังเกต 0.891767

แบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยจากทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการทางสังคม เอกสารและงานวิจัย และการรวบรวมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้จากงานวิจัยของผ่องพรรณ เอกอาวุธ (2525) ทัศนา แก้วสุวรรณ (2529) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเรื่องการศึกษาสถานภาพการอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย (2528) ชีราพร กุลนันทน์ (2529) และดารณี ดิษยเดช (2531) แล้วนำพฤติกรรมทางสังคมมาคัดเลือกเอาเฉพาะแต่พฤติกรรมที่แสดงถึงการร่วมมือในการทำงาน ซึ่งได้แก่พฤติกรรมทำให้การเป็นผู้นำและผู้ตาม การมุ่งผลสำเร็จของงาน ซึ่งนำมาจัดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขปรับปรุง แล้วไปทดลองสังเกตเด็กอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นในการสังเกต ได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต 0.95

4. วิธีดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองดังนี้

4.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำเครื่องมือทดสอบพฤติกรรมความร่วมมือไปทดสอบกับเด็กในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4.2 ทำการทดลอง ผู้วิจัยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมให้กับกลุ่มทดลอง และจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วมให้กับกลุ่มควบคุม และผู้วิจัยทำการสอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ๓ ละ 5 คาบ คาบละ 60 นาที

4.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยนำเครื่องมือทดสอบพฤติกรรมความร่วมมือไปทดสอบกับเด็กในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่า t - test for Dependent Sample

5.2 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่า F -test (The Analysis of Covariance for One Way Classification)

5.3 ทาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยใช้สูตร ของ Fledt. 1975.

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการร่วมมือก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการร่วมมือก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และแบบครูไม่มีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษารั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และแบบครูไม่มีส่วนร่วม ในการทำงานกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย อภิปรายได้ดังนี้

1. จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และแบบครูไม่มีส่วนร่วม พบว่าก่อนและหลังการทดลองกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และแบบครูไม่มีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน คือหลังการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกันกับก่อนทดลอง โดยที่หลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการร่วมมือสูงขึ้น

กว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ใน ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ที่ว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วม ก่อนและหลังการทดลองมีพฤติกรรมความร่วมมือแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมได้มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม การที่เด็กได้ทำงานเป็นกลุ่มเด็กจะเรียนรู้องค์ประกอบในการทำงานร่วมกัน เช่นการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเป็นผู้นำและผู้ตาม ความรับผิดชอบต่องานของส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมการร่วมมือทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของกิบบ (Gibb) ที่กล่าวว่าการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ด้านความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่นและตนเอง มีการยอมรับตนเองเข้าใจตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อส่วนรวม มีความรู้สึกพึ่งพาซึ่งกันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม (เพ็ญจิต โรจน์สุภรัตน์. 2531 : 36; อ้างอิงมาจาก Roger. 1970 : 121 - 122) และวาลี ปรุงสิงห์ ที่กล่าวว่าการทำงานเป็นกลุ่มช่วยพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม ช่วยให้รู้จักแก้ปัญหาโดยการทำงานร่วมกัน และเป็นสมาชิกที่ดี (วาลี ปรุงสิงห์. 2524 : 18; อ้างอิงมาจาก Roger. 1970 : 121 - 122) ประกอบกับธรรมชาติของเด็กวัยนี้ สมองจะเรียนรู้พฤติกรรมความร่วมมือ การจัดกิจกรรมเพื่อการทดลองในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการเหมาะสมที่จะทำการส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือให้กับเด็กซึ่งแฮมมอน (Hammond. 1967) ได้กล่าวว่าช่วงอายุ 4-6 ปีเป็นช่วงอายุที่เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมในลักษณะเล่นร่วมกับผู้อื่น และร่วมมือกัน (เยาหวา เตชะคุปต์. 2525 : 19; อ้างอิงจาก Hammond. 1967) ดังนั้นการที่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม-หลังการทดลองมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างจากก่อนการทดลองเป็นเพราะเด็กทั้งสองกลุ่มได้มีโอกาสทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ซึ่งการทำงานเป็นกลุ่มจะส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือ ประกอบกับเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สามารถเรียนรู้พฤติกรรมความร่วมมือได้

2. จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม

ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมพบว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมมีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกัน คือกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วมมีพฤติกรรมการร่วมมือสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่

ตั้งไว้ใน ข้อ 3 ที่กล่าวว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วมมีพฤติกรรมความร่วมมือแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้กลุ่มทดลองได้ทำกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครุกับเด็ก และเด็กกับเด็ก แต่ในกลุ่มควบคุมกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดให้นั้นเด็กจะได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กเท่านั้นจากลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกันของทั้งสองกลุ่มจึงทำให้พฤติกรรมความร่วมมือของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่างกัน ในกลุ่มทดลองผู้วิจัยได้จัดให้ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วมในลักษณะครุจะเข้าไปมีบทบาทในการใช้คำถาม การร่วมสนทนา เพื่อกระตุ้นความสนใจให้มีส่วนร่วมในการทำงานและมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ให้การเสริมแรงด้วยการใช้คำถามขยายความคิด และนำความคิดนั้นมาใช้ในการทำกิจกรรม นอกจากนี้เด็กกับเด็กยังได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน จึงทำให้กลุ่มทดลองมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ มากกว่า ส่วนกลุ่มควบคุมเด็กจะได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจะเกิดระหว่างเด็กกับเด็ก การเรียนรู้ในเรื่องการทำงานเป็นกลุ่มจะไม่มีครุคอยชี้แนะ และคอยกระตุ้นความสนใจและให้การเสริมแรง เด็กต้องเรียนรู้การทำงานร่วมกันจากเด็ก ๆ ด้วยกัน จากความแตกต่างกันในลักษณะของการเปิดโอกาสให้เด็กสองกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกันจึงทำให้พฤติกรรมความร่วมมือของทั้งสองกลุ่มต่างกัน เด็กวัย 5-6 ปีเป็นวัยเริ่มมีพฤติกรรมความร่วมมือกัน ดังนั้นแบบอย่างการแนะนำที่ดี การเสริมแรงและการสร้างแรงจูงใจยังมีความจำเป็นสำหรับเด็กในวัยนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัสเสน และคนอื่น ๆ (Mussen and others. 1969) ที่กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางสังคมโดยครุคอยเอาใจใส่ดูแล ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ และได้รับการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างครุกับเด็ก และเด็กกับเด็ก ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งครุไม่เข้าไปมีส่วนร่วมปล่อยให้เด็กทำกิจกรรมตามลำพัง ครุจะช่วยเหลือต่อเมื่อเด็กขอร้องเท่านั้น พบว่าเด็กในกลุ่มที่ครุเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ จะเป็นเด็กที่กล้าแสดงออกสามารถริเริ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการติดต่อทางสังคมกับผู้อื่น มีความเป็นอิสระรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้รับการสนับสนุน และมีโอกาสในการติดต่อสัมพันธ์กับครุ และเพื่อนวัยเดียวกัน (Mussen and others. 1969 : 381; citing Thompson. 1944) และสอดคล้องกับแกสด้า และคนอื่น ๆ (Gazda and others. 1977) ซึ่งได้สรุปงานวิจัยของนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่

วิทอลล์ (Withall. 1946) แฟลนเดอร์ส (Farners. 1951) เพอร์กิน (Perkins. 1951) วิทอลล์ และเลวิส (Withall and Lewis. 1963) สรุปได้ว่าพฤติกรรมครูเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน การปฏิบัติของครูต่อนักเรียนจะมีผลต่อเจตคติที่ดีต่อสังคม และการปฏิบัติของนักเรียนต่อบุคคลอื่น นั่นคือทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องมนุษยสัมพันธ์นั่นเอง (Gazda and others. 1977 : 10) ก่อ สวัสดิทานิช และคนอื่น ๆ (2505 : 178 - 181) กล่าวว่าครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กย่อมจะถ่ายทอดพฤติกรรม และทัศนคติให้แก่เด็กรวมทั้งการจัดกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมให้กับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการค้นคว้าหาความรู้ ให้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น และช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของเด็กในด้านความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการเป็นผู้นำ จากงานวิจัยของเกรสัน พบว่าพฤติกรรมของนักเรียนสัมพันธ์กับพฤติกรรมของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (นิไลลักษณ์ จำเมือง. 2526 : 6; อ้างอิงมาจาก Garrison. 1976) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าบทบาทของครูมีความสำคัญมากในการที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน จากเอกสารและงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีผลกระทบต่อความสามารถ และพฤติกรรมของนักเรียน บทบาทครูจะมีลักษณะใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายหรือพฤติกรรมใดที่ครูต้องการส่งเสริมให้กับเด็ก ในบางพฤติกรรมบทบาทครูมีความจำเป็นมาก ในบางพฤติกรรมบทบาทครูต้องลดลงเพื่อความเหมาะสม แต่ในด้านพฤติกรรมความร่วมมือบทบาทครูยังส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน บทบาทครูในลักษณะการชี้แนะ การเสริมแรงและการสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กสามารถทำให้พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กพัฒนาขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน เช่น เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย

2. ควรศึกษาถึงบทบาทของครูในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มและไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มของเด็ก เพื่อศึกษาผลในด้านความคิดสร้างสรรค์และด้านการมีวินัยในตนเอง

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กที่มีวัยต่างกันให้มาทำงานกลุ่มร่วมกันกับเด็กในวัยเดียวกันทำงานกลุ่มร่วมกัน

4. ควรศึกษาพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่มีการรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจ และการรวมกลุ่มโดยครูเป็นผู้กำหนดความเหมาะสม ตามความสามารถว่าจะมีความร่วมมือต่าง ๆ กันอย่างไร

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในการสอน

1. ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ทำกันโดยทั่วไปนั้นครูมักจะให้เด็กทำงานเดี่ยว ต่างคนต่างทำไม่ค่อยมีการนำงานเดี่ยวของแต่ละคนมาสร้างเป็นงานกลุ่ม จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การให้เด็กทำงานกลุ่มโดยนำงานเดี่ยวของเด็กมารวมกันสร้างนั้น ทำให้เด็กเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง และเข้าใจถึงความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม นอกจากนี้การเรียนรู้ถึงกฎการทำงานร่วมกันนั้น ต้องอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคลมารวมกัน การให้เด็กได้ทำงานร่วมกันยังก่อให้เกิดความสามัคคีกันในหมู่คณะ แต่ไม่ได้หมายความว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จะต้องทำเป็นกลุ่มทุกครั้ง เพราะในบางครั้งเด็กก็ต้องการความเป็นอิสระในการทำงาน การให้เด็กทำงานกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมการร่วมมือ แต่การให้เด็กมีอิสระในการทำงานก็จะเป็นการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองให้กับเด็ก

2. การส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือนั้นความคุ้นเคยกันในกลุ่ม และวัยที่เหมาะสมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างพฤติกรรมการร่วมมือ

3. ผลการศึกษานี้ทำให้ได้ค้นพบวิธีจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยในกรุงเทพฯ ส่วนเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นอื่น ๆ ก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมความร่วมมือให้กับเด็กได้เช่นกัน โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของเด็ก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสในการพัฒนาความสามารถด้านการร่วมมือ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรวิภา สรรพกิจจำนง. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ แบบชี้นำและแบบอิสระ. ปรินญาไพพ์ธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

✓ ก่อ สวัสดิทานิชย์, นางเจลิยว สุ่มางค์ และเชื้อ สาริมาณ. ตำราครูชุดมัธยมของครูสภาวิชาครู ตอน 3, จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2505.

เกศินี นิลสียเจริญ. "การสอนศิลปะสำหรับเด็กเล็ก," เอกสารการฝึกอบรม ผดด. รุ่นที่ 2. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2527.

✓ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาและการพัฒนาแบบการจัดการเตรียมการสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

✓ _____ . แผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2531.

✓ _____ . แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 1. กรุงเทพฯ : กองวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531.

_____ . แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 2. กรุงเทพฯ : กองวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2526.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2529.

_____ . เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหน่วยที่ 6 การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการดูงาน. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2529.

✓ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, 2526.

✓ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาสภาพการอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528.

✓ รายงานการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2527.

✓ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ, สำนักเลขาธิการ. 6 ปีแรกแห่งชีวิต.

กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์, 2529.

จงใจ ขจรศิลป์. ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมการเล่นตามมุมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปริญญาโท กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

จงใจ ชัยกิจ. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับอนุบาลที่เรียนวิชา

ศิลปะศึกษาโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์

ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530.

อัดสำเนา.

จันทวรรณ เทวรักษ์. อิทธิพลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และเกมทางการศึกษาในวัย

4-6 ขวบ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526. อัดสำเนา.

ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล. "แบบทางพัฒนาการเรียนรู้การสอนศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย," ใน

เอกสารการสัมมนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ณ วิทยาลัยครูสวนดุสิต 16-27 พ.ศ.

2531. หน้า 156-160. กรุงเทพฯ : สำนักอนุบาลละอออุทิศ วิทยาลัยครูสวนดุสิต,

2531.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. แนวกรรมและเทคนิคในโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนานานิช, 2521.

✓ ชาญ ธัญพิทยากุล. กระบวนการกลุ่ม. นครปฐม : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูนครปฐม, 2522.

✓ ชูศรี เอมละออง. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนระดับ

ปฐมวัย: เปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาคใต้. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

- ✓ ดารณี ศิษย์เดช. การศึกษาเปรียบเทียบระดับชั้นการเล่หาสิ่งสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ธีราพร กลุณานนท์. การศึกษาผลของการเล่หาสิ่งสังคมที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก
ปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.
- ✓ ภาพพร พุ่มพฤษ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในใจตนเองของนักเรียน
ชั้น ม.3 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- นันทนา ธรรมนุศย์. การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ หน่วย "พลังงาน" โดย
วิธีกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมดา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- บุญเชิด ภิญโญเนตพงษ์. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ✓ ประเขต คำจิม. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.
- ✓ _____ . จิตวิทยานักเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.
- ประเทิน มตาจันทร์. "ศึกษาเด็กจากภาพที่วาด," ประชาศึกษา. 12 : 17-19; ธันวาคม
2506.
- ✓ ผกา บุญเรือง กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. ชลบุรี ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2525
- ✓ ผ่องพรรณ เอกอาวุธ. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และพฤติกรรมทางสังคมของ
นักเรียนระดับปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาค
เหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- พรรณพิศ วาณิชชยการ. "การทำงานแบบกลุ่ม," ใน สารานุกรมศึกษาศาสตร์. หน้า 135-
137; กรกฎาคม-กันยายน 2528.

✓ พรณี ช.เจาเจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2528.

✓ พชรินทร์ จ้อยจุมพจน์. ผลการใช้คำถามขยายความคิดแบบครุมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการหาคำตอบต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินทิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. ถ่ายเอกสาร.

✓ พิมพ์พันธุ์ จันทร์เพ็ญ. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดกับโรงเรียนอนุบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. -
อัดสำเนา.

✓ นิลลักษณ์ จำเมือง. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย : เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ กับโรงเรียนเทศบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

เพียงจิต ไรจันสุกรีรัตน์. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมวาดรูปเป็นกลุ่มกับเป็นรายบุคคล. ปรินทิพานิพนธ์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

✓ ยาวพา เตชะคุปต์. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

รัตนา นุชบุญเลิศ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525

ราตรี ทองสวัสดิ์ คู่มือการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2529.

✓ ลักษณ์า ธรรมไพโรจน์ การปรับพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกด้วยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524

✓ สัตตาวิสัย กองช่าง. การศึกษาการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบซ้ำ และแบบอิสระ. ปรินทิพานิพนธ์, 2529. อัดสำเนา.

- เลิศ อานันทะ. ศิลปะกับเด็ก. กรุงเทพฯ: กราฟิคอาร์ต, 2518.
- ✓ ล้วน สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528.
- ✓ ภาณี คุรุฑนะ. เด็กก่อนวัยเรียน. ปทุมธานี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด
กรมประชาสงเคราะห์, 2523.
- ✓ วัชร ฐะคำ. กิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2520.
- วราคม ที่สุกะ. สังคมวิทยาสำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2527
- ✓ วาสี ประสงค์. การศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่จัดในชั้นอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. ศิลปะเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2515.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. สอนลูกเขียนรูป. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาจำกัด, 2520.
- วิยะดา บัวเผื่อน. การศึกษาความสนใจการเล่นเกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยโดยครูชั้นและ
เล่นด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ✓ วิรุฬห์ ตั้งเจริญ. "การสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยด้านศิลปะ," ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาการสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-7. หน้า 205-206.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- _____. ศิลปะศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิธอาร์ต, 2526.
- ศุภวดี บุญวงศ์. ตำรากิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.
- สาธิตี บุโรตม. การสร้างแบบฝึกวาดภาพเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- ✓ สว่าง สุทธิเลิศอรุณ และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ชัยศิริการพิมพ์, 2522.

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา และละออ ชูติกร. "การเล่นเกมส์สำหรับเด็กปฐมวัย," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา เล่ม 1 : หน่วยที่ 4. หน้า 138-320. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.

✓สมาน สายสุข. การใช้กิจกรรมรวมกลุ่มในการพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกในชั้นเรียน. ปรินทิพไนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

✓สุธีรรัตน์ ฤทธิ์ธวัชชัยเลิศ. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น ป.5 ที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

✓สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว. ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียน ความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินทิพไนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ. "ศิลปะกับการศึกษาเด็กพิเศษ : เด็กฉลาด," ครูศาสตร์. 2 : 144-124; เมษายน-มิถุนายน 2528.

ทศกัญญา อติชาติพงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาแนะแนว การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา, ม.ป.ป.

✓องค์การ อินทรมนรรย และคนอื่น ๆ. "กิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยตามศิลปะ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-2. หน้า 263-351. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.

อาภรณ์พันธ์ จันทะสว่าง. การพัฒนาคล กลุ่ม และชุมชน. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

อารีย์ เกษมวโรติ. ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบรักทะนุถนอม. ปรินทิพไนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. ถ่ายเอกสาร.

- Anderson, Ruth B. "A Study of the Relationship Between Set Induction and Originality in the Creative Writing of Elementary School Children," Dissertation Abstracts International. 34 : 6590-A; April, 1974.
- Binuentine, V.E., C.A. Levitt and K.V. Willson. "Collaboration Among Six Persons in a Prisoner's Dilemma Game," Psychological Abstract. 4 : 115-120; December, 1966.
- Button, L. Develomental Group Work with Adolescent. London : University of London Press, 1974.
- Dewey, John. Democracy and Education. New York : Macmillan, 1974.
- Dinkmeuer Don C. The Emerging Self. Englewood Cliffs, N.J. : Premitice-Hall, 1965
- Dinkeyer, Don C. and R. Dreikurs. Encouraging Children to Learn. Englewood Cliffs, N.T. : Prentice-Hall, 1963.
- English and English. A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms. New York : Dowid Mckay, 1958.
- English, Horace B. Child Psychology. New York : Henry Holt, 1951.
- Eysenck, H. Psychology is About People. London : Allen Lane The Penguin Press, 1972.
- Gerald, Marewill. Cooperation : An Experimental Analysis. Chicago : Acadcmic Press; 1975.
- Gesell and Ilg. Child Development. New York : Harper & Brothers Publishers, 1979.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill, 1973.
- Hammond, Sarah Leeper, and others. Good Schools for Young Children. New York : Macmillan, 1967.
- Hicky, T.T. "The Relation of a Past Experience of Play to Problem Solving in Sixth Grade Children," Dissertation Abstract International. 33 : 4997-4998; 1972.
- Hilderbrand, Verrna. Guiding Yong Children. New York : Macmillan, Publishing, 1975.

Hurlock, Elizabeth B. Adolescent Development. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1967.

_____. Child Development. 6th ed. New York : McGraw-Hill, 1978.

_____. Child Development. New York : McGraw-Hill Book, 1964.

_____. Developmental Psychology. 2nd ed. New York : McGraw-Hill, 1965.

"Interaction," in Webster's New Twentieth Century Dictionary of English Language. London : Educational Productions.

Kemp Gratton C. Perspective on the Group Process. Boston : Houghton Mifflin, 1964.

Luca, Mark. Art Education : Strategies of Teaching. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1968.

Luft, Joseph. Group Processes : An Introduction to Group Dynamics. California : National Press, 1970.

Maier, Henry W. Three Theories of Child Development. New York : Harper & Row, 1965.

_____. Three Theories of Child Development. New York : Harper & Row, 1965.

Marwil, G. Schmitt. "Cooperation in a Three Persons Prisoner's Dilemma," The Journal of Personality & Social Psychology. 1 : 22-25; January, 1972.

Musinger, H. Fundamental of Child Development. 2nd ed. New York : Holt Row Rinehart and Winston, 1975.

Mussen, Paul H. and others. Child Development and Personality. New York : Harper & Row, 1984.

_____. Child Development and Personality. New York : Harper & Row, 1969.

Ohlsen, Merle M. Group Counseling. 2nd ed. New York : Holt Row Rinehart and Winston, 1970.

Page, Thomas and Marshall. International Dictionary of Education. New York : Nichols Publishing Company, 1977.

- Parten, M.B. "Social Participation Among Pre-School Children," Journal of Abnormal and Social Psychology. 2 : 243-269; April, 1932.
- Peterson, Helen Thomas. Kindergarten, The Key to Child Growth. New York : Exposition Press, 1958.
- Read, Herbert. Education Through Art. London : Faber and Faber, 1958.
- Rogers, Carl R. and Rosalind F. Diamon. Psychotherapy and Personality Change. Chicago : University of Chicago Press, 1970.
- Ruopp, R. and others. "Children at te Center Summary : Findings and Their Implications," in Final Report of the National Day Care Study. Washington, D.C. : Office of Human Development Services, Department of Health, Education and Wellare, 1979.
- Ruopp, R., J. Travers and Glantz F. Coelen. Children at the Center, Summary Findings and Their Implications. Washington, D.C. : Education and Welfare, 1979.
- Schmuck, R.A. and P.A. Schmuck. Group Process in the Classroom. Iowa : W.M.C. Brown, 1971.
- Stewart, Kinder V. and H. Louise. The Psychology of in the Group Relations Conflict and Consciousness. New York : McGraw-Hill, 1979.
- Tansle. A.E. The Education of Slow Learning. London : Bautledge, 1960.
- Young, C. "Train Learning," The Arithmetic Teacher. 19 : 630-634; December, 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือทดสอบพฤติกรรมความร่วมมือ

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมการร่วมมือ

ชุดเครื่องมือประกอบการสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือชุด ช่วยกันสร้างรูปแบบ 1

ส่วนที่ 1

- อุปกรณ์
1. แผ่นไม้ 4 แผ่น แต่ละแผ่นถือเป็น 1 กิจกรรมใช้เป็นอย่าง
 2. ชิ้นส่วนของวงกลม 16 ชิ้น ๆ ละ 4 สีคือ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีน้ำเงิน

เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม

เวลาที่ใช้รวม 8 นาที โดยแบ่งเป็นกิจกรรม ๆ ละ 2 นาที

จำนวนผู้เล่น กิจกรรมแต่ละกิจกรรมใช้ผู้เล่นครั้งละ 4 คน

ผู้สังเกต ใช้ผู้สังเกต 3 คน ต่อเด็ก 1 คน

ส่วนที่ 2

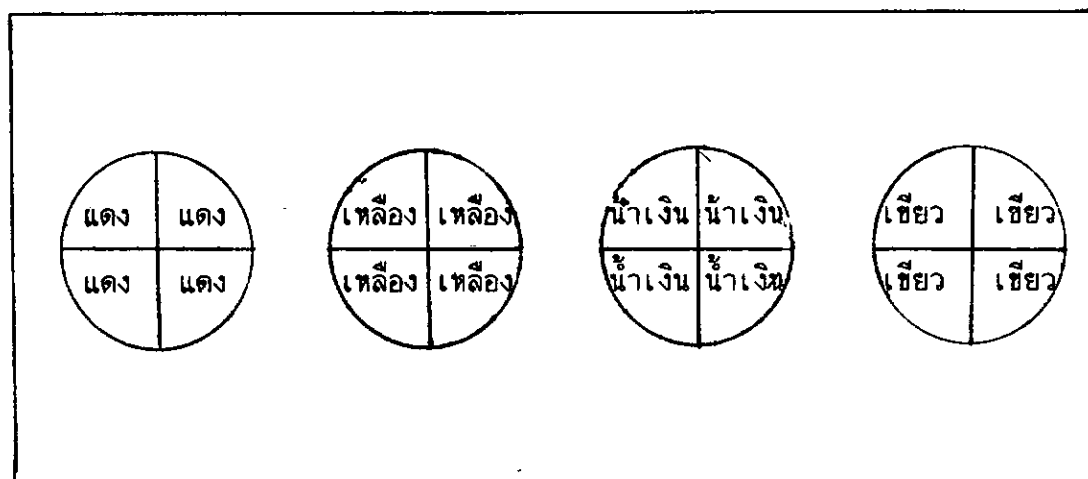
- วิธีเล่น
1. ครูทำความรู้จักกับเด็กทั้ง 4 คน โดยให้เด็กบอกชื่อแต่ละคน
 2. ครูคุยกับเด็กว่า วันนี้ครูจะให้เด็ก ๆ ทำกิจกรรมกับเพื่อน
 3. ครูแจกชิ้นส่วนให้เด็กคนละ 4 ชิ้น ๆ ละ 1 สี ได้แก่ สีเขียว สีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง
 4. ครูใช้คำถามดังนี้

ให้นักเรียนในกลุ่มนี้ทั้ง 4 คน ช่วยกันสร้างให้เหมือนตัวอย่างที่ครูจะให้ดู โดยจะต้องมีรูปร่างเหมือน และมีสีเหมือนกับตัวอย่าง ถ้าหมดเวลาครูจะกดกริ่ง 1 ครั้ง นักเรียนต้องหยุดทำงานะคะ นักเรียนลงมือทำได้แล้วคะ

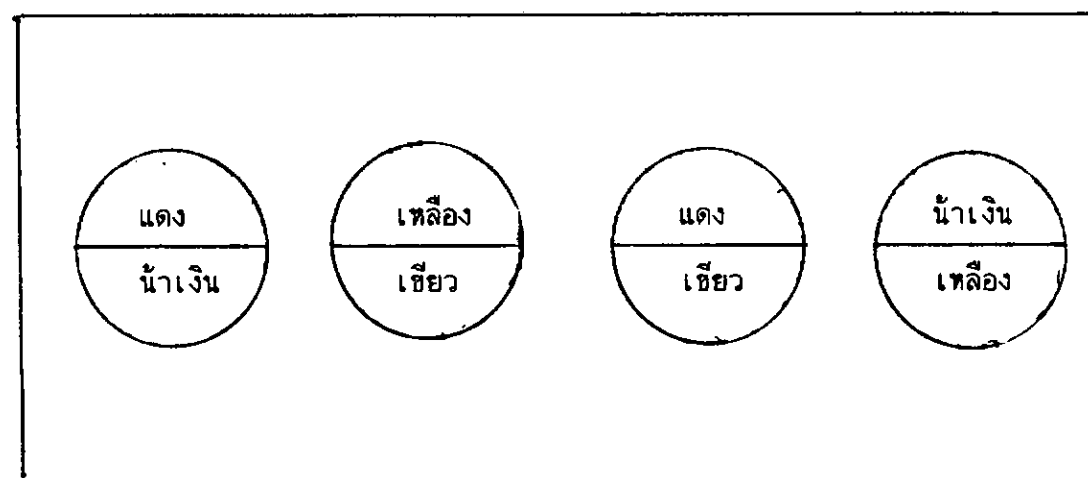
6. นักเรียนลงมือทำ ผู้สังเกตทั้ง 3 คนสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยแบ่งเป็นช่วง ๆ ช่วงละ 2 นาที
7. เริ่มทำกิจกรรมที่ 2 โดยครูแจกชิ้นส่วนให้นักเรียน 4 ชิ้น ซึ่งมีสีเดียวกันทั้ง 4 ชิ้น แต่ละคนจะได้สีต่างกัน
8. ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับข้อ 5 และข้อ 6
9. เริ่มทำกิจกรรมที่ 3 ครูแจกชิ้นส่วนให้นักเรียน ซึ่งมีสีต่าง ๆ กันคือ สีเขียว สีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง
10. ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับข้อ 5 และข้อ 6
11. เริ่มทำกิจกรรมที่ 4 ครูแจกชิ้นส่วนให้นักเรียน 4 ชิ้น ซึ่งเป็นสีเดียวกันทั้ง 4 ชิ้น แต่ละคนจะได้สีต่างกัน

ช่วยกันสร้างรูปแบบ 1
ประกอบด้วยแผ่นแบบ 4 แบบ และชิ้นส่วนของวงกลม

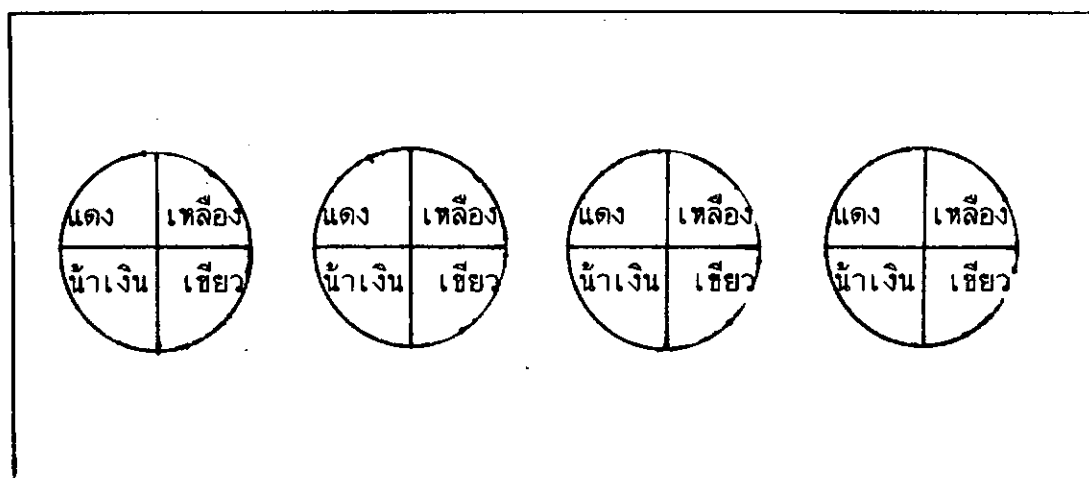
แผ่นกิจกรรมที่ 1

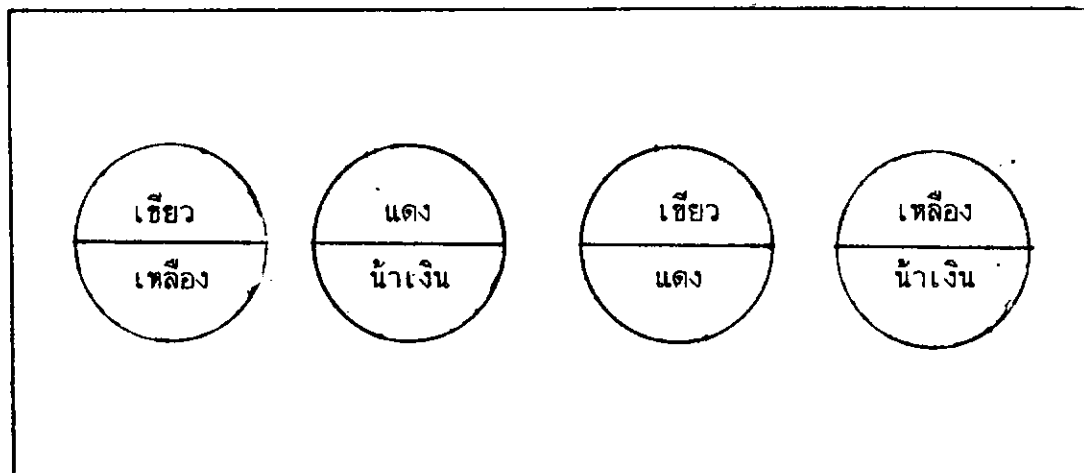
แผ่นกิจกรรมที่ 2

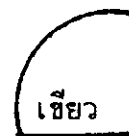
แผนกิจกรรมที่ 3

แผนกิจกรรมที่ 4

ชิ้นส่วนวงกลมขนาด $1/4$ ของวงกลมที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 นิ้ว จำนวน 4 สี สีละ 4 ชิ้น รวม 16 ชิ้น

ชุดเครื่องมือประกอบการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย
เครื่องมือชุด ช่วยกันสร้างรูปแบบ 2

ส่วนที่ 1

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. แผ่นไม้ 4 แผ่น แต่ละแผ่นใช้เป็น 1 กิจกรรม ใช้เป็นตัวอย่าง
 2. บล็อกสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ ขนาด 2 นิ้ว x 2 นิ้ว x 2 นิ้ว จำนวน 40 ชิ้น
แบ่งเป็นสีละ 10 ชิ้นดังนี้คือ สีแดง 10 ชิ้น สีน้ำเงิน 10 ชิ้น สีเหลือง
10 ชิ้น และสีเขียว 10 ชิ้น

เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม

เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมรวม 8 นาที โดยแบ่งเป็นกิจกรรม ๆ ละ 2 นาที

จำนวนผู้เล่น ใช้ผู้เล่นครั้งละ 4 คน

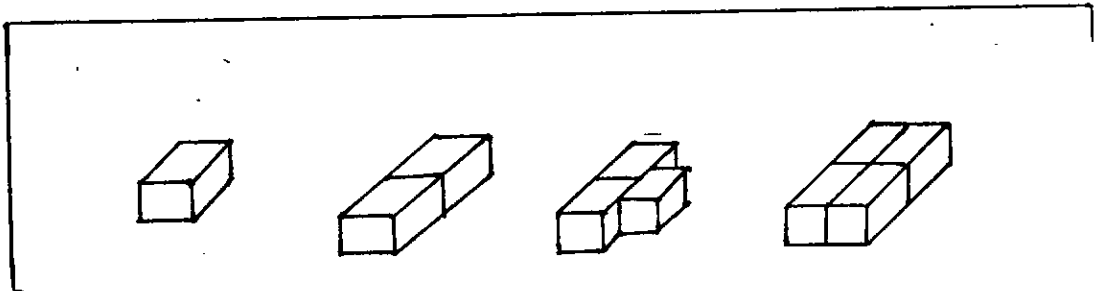
ผู้สังเกต ใช้ผู้สังเกต 3 คน ต่อเด็ก 1 คน

ส่วนที่ 2

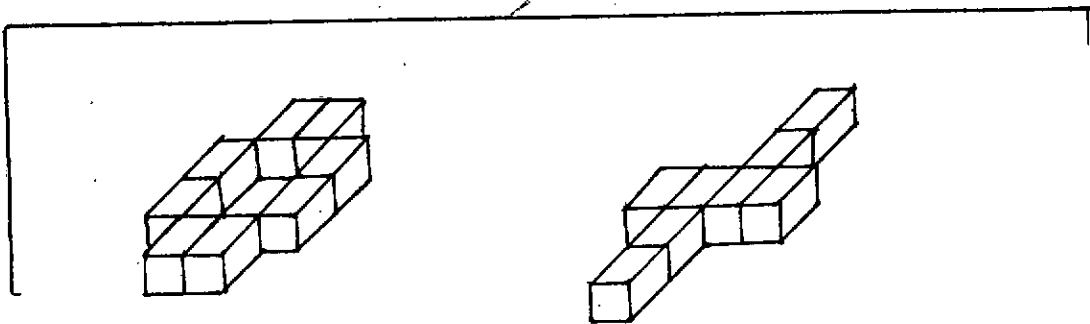
- วิธีเล่น
1. ครูสนทนากับเด็ก "วันนี้ครูจะให้เด็กทั้ง 4 คน ทำกิจกรรมชุดช่วยกันสร้างรูปแบบ 3 โดยให้นักเรียนช่วยกันทำให้เหมือนแบบของครู"
 2. ครูแจกชิ้นส่วนให้กับเด็กโดยให้บล็อกคนละ 10 ชิ้น เด็กแต่ละคนจะได้คนละ 1 สี
 3. ให้เวลาเด็กได้ทำความคุ้นเคยกับบล็อกของตนเอง 20 วินาที
 4. ครูใช้คำสั่งดังนี้
ให้นักเรียนในกลุ่มทั้ง 4 คน ช่วยกันต่อรูปให้เหมือนกับตัวอย่างที่ครูจะให้ดู
นักเรียนจะต้องต่อให้มีรูปร่าง และสีเหมือนตัวอย่างนะคะ ถ้าหมดเวลาครูจะ
กดกริ่ง 1 ครั้ง นักเรียนต้องหยุดทำงานนะคะ ลงมือทำได้แล้วค่ะ
 5. นักเรียนลงมือทำ ผู้สังเกตทั้ง 3 คนบันทึกพฤติกรรมเป็นรายบุคคล
 6. ทำกิจกรรมที่ 2, 3, 4 เช่นเดียวกันกับกิจกรรมที่ 1

ช่วยกันสร้างรูปแบบ 2
ประกอบด้วยแผ่นแบบ 4 กิจกรรม และบล็อกสี่เหลี่ยมลูกบาศก์

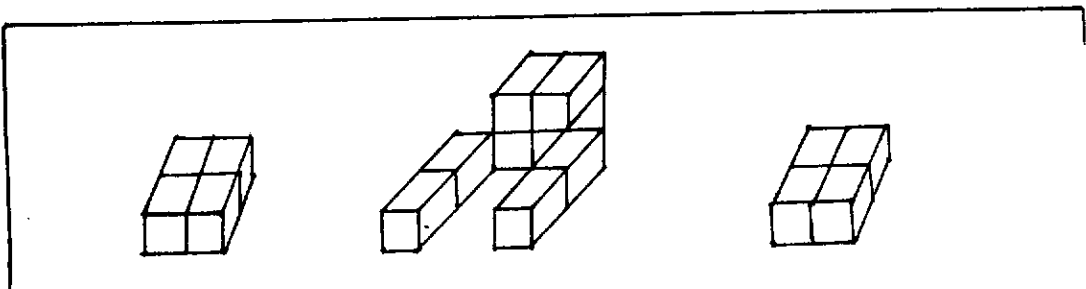
แผ่นกิจกรรมที่ 1

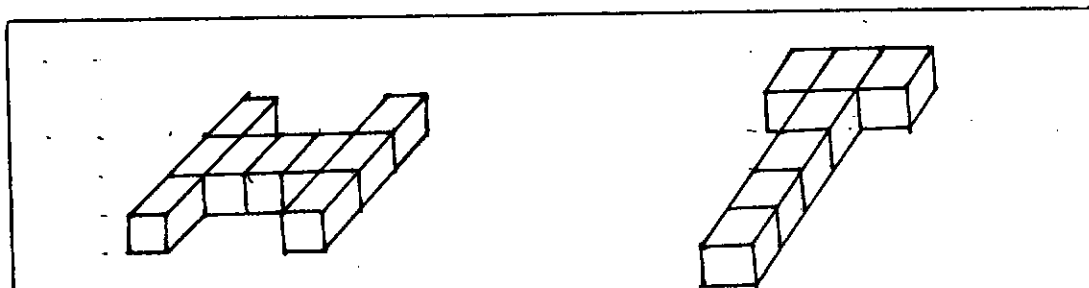
แผ่นกิจกรรมที่ 2

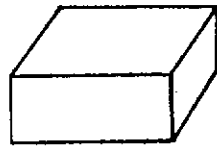
แผ่นกิจกรรมที่ 3

แผนกิจกรรมที่ 4

บล็อกสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ $2 \times 2 \times 2$ นี้ จำนวน 40 ชิ้น โดยแบ่งเป็น 4 สี สีละ 10 ชิ้น

ชุดเครื่องมือประกอบการสังเกตกิจกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ชุดช่วยกันสร้างรูปแบบ 3

ส่วนที่ 1

- อุปกรณ์
1. แผ่นแบบทำด้วยไม้ 4 แผ่น แต่ละแผ่นใช้เป็น 1 กิจกรรม ใช้เป็นตัวอย่าง
 2. รูปสี่เหลี่ยม 16 ชิ้น ๆ ละ 4 สีคือ สีแดง สีเหลือง สีเขียว สีน้ำเงิน

เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม

เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม รวม 8 นาที โดยแบ่งเป็น 4 กิจกรรม ๆ ละ 2 นาที

จำนวนผู้เล่น ใช้ผู้เล่นครั้งละ 4 คน

ผู้สังเกต ใช้ผู้สังเกต 3 คน ต่อเด็ก 1 คน

ส่วนที่ 2

- วิธีเล่น
1. ครูสนทนากับเด็กถึงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็ก
 2. ครูคุยกับเด็กว่า วันนี้ครูจะให้เด็ก ๆ ทำกิจกรรมชุด ช่วยกันสร้างรูปแบบ 3
 3. ครูแจกรูปสี่เหลี่ยมให้กับเด็กคนละ 4 ชิ้น ซึ่งมีสีต่าง ๆ ดังนี้ สีเขียว สีเหลือง สีแดง และสีน้ำเงิน
 4. ให้นักเรียนบอกชื่อสีของส่วนที่ตนเองมีอยู่ และนับจำนวนชิ้นส่วนของตนเองพร้อม ๆ กัน
 5. ครูใช้คำถามดังนี้
ให้นักเรียนในกลุ่มนี้ทั้ง 4 คน ช่วยกันสร้างวงกลมให้เหมือนตัวอย่างที่ครูจะให้ดู โดยที่รูปทรงที่เกิดขึ้นจะต้องเหมือนตัวอย่างทั้งรูปร่างและสี ถ้าหมดเวลาครูจะกดกริ่ง 1 ครั้ง นักเรียนจะต้องหยุดทำงานคะ นักเรียนลงมือทำได้แล้วค่ะ

6. นักเรียนลงมือทำ ผู้สังเกตทั้ง 3 คน สังเกตพฤติกรรมการร่วมมือเป็นรายบุคคล โดยแบ่งเป็นช่วง ๆ ช่วงละ 2 นาที
7. เริ่มกิจกรรมที่ 2 ครูแจกชิ้นส่วนให้นักเรียน 4 ชิ้น ซึ่งเป็นสีเดียวกันทั้ง 4 ชิ้น แต่ละคนจะได้สีต่างกัน
8. ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับข้อ 5 และข้อ 6
9. เริ่มทำกิจกรรมที่ 3 ครูแจกชิ้นส่วนให้นักเรียน ซึ่งมีสีต่าง ๆ กันคือ สีเขียว สีแดง สีน้ำเงิน และสีเหลือง
10. ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับข้อ 5 และข้อ 6
11. เริ่มกิจกรรมที่ 4 ครูแจกชิ้นส่วนให้นักเรียน 4 ชิ้น ซึ่งเป็นสีเดียวกันทั้ง 4 ชิ้น
12. ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับข้อ 5 และข้อ 6
13. เมื่อทำเสร็จทั้ง 4 กิจกรรม ครูแจกรางวัลให้กับเด็กทุกคน

ช่วยกันสร้างรูปแบบ 3
ประกอบด้วยแผ่นแบบ 4 กิจกรรม และชิ้นส่วนของวงกลม

แผ่นกิจกรรมที่ 1

๑	๒
๓	๔

๕	๖
๗	๘

๙	๑๐
๑๑	๑๒

๑๓	๑๔
๑๕	๑๖

แผ่นกิจกรรมที่ 2

๑	๑
๒	๒

๓	๓
๔	๔

๕	๕
๖	๖

๗	๗
๘	๘

แผ่นกิจกรรมที่ 3

๑	๖
๒	๗

๓	๘
๔	๙

๕	๑๓
๑๐	๑๒

๑๑	๑๔
๑๕	๑๖

แผนกิจกรรมที่ 4

๓	๓
๖	๖

๕	๕
๗	๗

๙	๙
๘	๘

๑	๑
๒	๒

ชิ้นส่วนรูปสี่เหลี่ยมขนาด 2 x 2 นิ้ว จำนวน 16 ชิ้น โดยแบ่งเป็น 4 สี สีละ 4 ชิ้น

๑

๓

๕

๙

ชุดเครื่องมือประกอบการสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือชุด ช่วยกันสร้างรูปแบบ 4

ส่วนที่ 1

- อุปกรณ์ที่ 1
1. แผ่นไม้ 4 แผ่น แต่ละแผ่นใช้เป็น 1 กิจกรรม ใช้เป็นตัวอย่าง
 2. บล็อกสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ ขนาด 2 นิ้ว x 2 นิ้ว x 2 นิ้ว จำนวน 40 ชิ้น
แบ่งเป็นสีละ 10 ชิ้นดังนี้คือ สีแดง 10 ชิ้น สีน้ำเงิน 10 ชิ้น สีเหลือง
10 ชิ้น และสีเขียว 10 ชิ้น

เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม

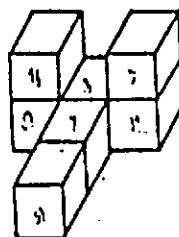
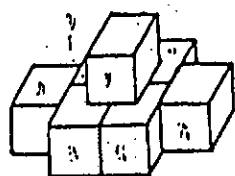
เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมรวม 8 นาที โดยแบ่งเป็นกิจกรรม กิจกรรมละ 2 นาที

จำนวนผู้เล่น ใช้ผู้เล่นครั้งละ 4 คน

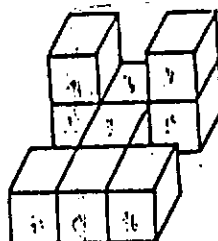
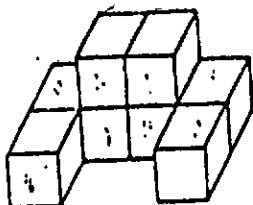
ผู้สังเกต ใช้ผู้สังเกต 3 คน ต่อเด็ก 1 คน

ช่วยกันสร้างรูปแบบ 4
ประกอบด้วยแผ่นแบบ 4 กิจกรรม และชิ้นส่วนของวงกลม

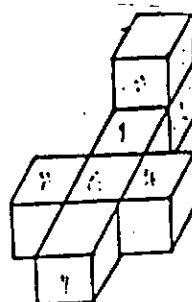
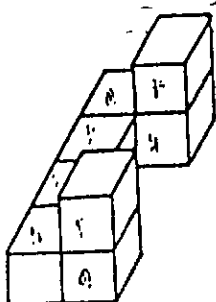
แผ่นกิจกรรมที่ 1

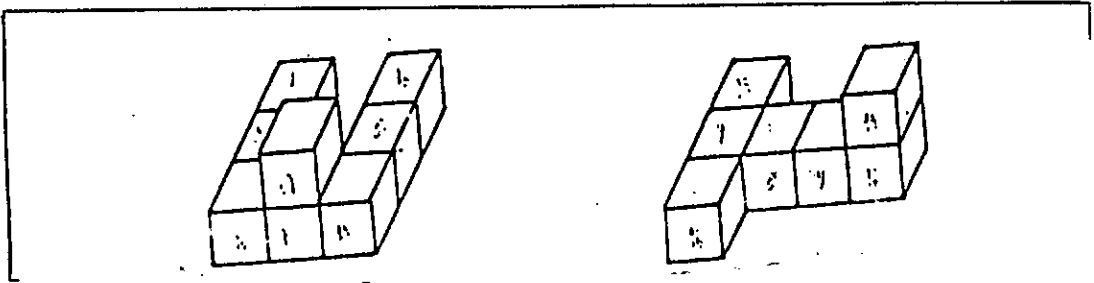
แผ่นกิจกรรมที่ 2

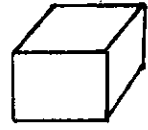
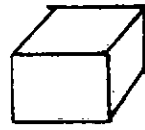
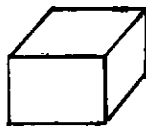
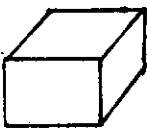
แผ่นกิจกรรมที่ 3

แผนกิจกรรมที่ 4

ชิ้นส่วนรูปสี่เหลี่ยมขนาด $2 \times 2 \times 2$ ชิ้น จำนวน 40 ชิ้น โดยแบ่งเป็น 4 สี สีละ 10 ชิ้น

ภาคผนวก ข
แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือ

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือ
แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย

ช่วยกันสร้างตามแบบ (1, 2, 3, 4) กิจกรรมที่ _____ เวลา _____

ชื่อ - สกุล	การช่วยเหลือ	การเป็นผู้นำและผู้ตาม	การมุ่งผลสำเร็จของงาน
1.			

ช่วยกันสร้างตามแบบ (1, 2, 3, 4) กิจกรรมที่ _____ เวลา _____

ชื่อ - สกุล	การช่วยเหลือ	การเป็นผู้นำและผู้ตาม	การมุ่งผลสำเร็จของงาน
1.			

ผู้สังเกต _____

หมายเหตุ เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าเกิดพฤติกรรมให้ 1 ถ้าไม่เกิดให้ 0

.ภาคผนวก ค

**แผนกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม
และครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม**

หน่วยเรื่อง การคมนาคม
ลำดับที่ 1

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม		
อ. 11 ธ.ค. 2533	การวาดภาพสีเดียว	การเป่าสี	การตัดกระดาษ
พ. 12 ธ.ค. 2533	การวาดภาพด้วยสีน้ำ	การพับกระดาษ	การจุ่มสี
พ. 13 ธ.ค. 2533	การวาดภาพด้วยสีเทียน	การพิมพ์ภาพ	การพับกระดาษ
ศ. 14 ธ.ค. 2533	การวาดภาพสีน้ำ	การกลิ้งสี	การตัดปะ
จ. 17 ธ.ค. 2533	การวาดภาพด้วยสีเทียน	การกลิ้งสี	การโรยทราย

หน่วยเรื่อง ถูหนาว
สัปดาห์ที่ 2

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
อ. 18 ธ.ค. 2533	การวาดภาพด้วยชอล์คสี การโรยทราย การพิมพ์ภาพ
พ. 19 ธ.ค. 2533	การประดิษฐ์เศษวัสดุ การตัดกระดาษ การเป่าสี
พ. 20 ธ.ค. 2533	การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การโรยทราย
ศ. 21 ธ.ค. 2533	การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การปั้น
จ. 24 ธ.ค. 2533	การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ การปั้น การวาดภาพด้วยสีเทียน

หน่วยเรื่อง วันปีใหม่
สัปดาห์ที่ 3

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม		
อ. 25 ธ.ค. 2533	การวาดภาพสีเทียน	การหยดสี	การตัดกระดาษ
พ. 26 ธ.ค. 2533	การวาดภาพสีเทียน	การโรยทราย	การพับกระดาษ
พฤ. 27 ธ.ค. 2533	การวาดภาพด้วยสีเทียน	การตัดกระดาษ	การประดิษฐ์เศษวัสดุ
พ. 2 ม.ค. 2534	การวาดภาพสีเทียน	การตัดกระดาษ	การประดิษฐ์เศษวัสดุ
จ. 3 ธ.ค. 2534	การพับกระดาษ	การสานกระดาษ	การปั้น

หน่วยเรื่อง วันเด็ก วันครู
ลำดับที่ 4

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม		
ศ. 4 ม.ค. 2534	การวาดภาพสีเทียน	การพับกระดาษ	การกลิ้งสี
จ. 7 ม.ค. 2534	การวาดภาพสีเทียน	การวาดภาพด้วยนิ้วมือ	การตัดกระดาษ
อ. 8 ม.ค. 2534	การวาดภาพสีเทียน	การปั้น	การพับกระดาษ
พ. 9 ม.ค. 2534	การวาดภาพสีเทียน	การพับกระดาษ	การโรยทราย
พฤ. 10 ธ.ค. 2534	การวาดภาพสีเทียน	การกลิ้งสี	การพิมพ์ภาพจากผ้า

หน่วยเรื่อง สาธารณสมบัติ
สัปดาห์ที่ 5

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
ศ. 11 ม.ค. 2534	การพิมพ์ภาพจากพืช การวาดภาพสีเทียน การฉีกปะ
จ. 14 ม.ค. 2534	การวาดภาพสีน้ำ การพับกระดาษ การเป่าสี
อ. 15 ม.ค. 2534	การวาดภาพด้วยชอล์คสี การตัดปะ การกลิ้งสี
พ. 17 ม.ค. 2534	การวาดภาพสีเทียน การพับกระดาษ การวาดภาพบนกระดาษทราย
ศ. 18 ธ.ค. 2534	การวาดภาพสีน้ำ การโรยทราย การตัดกระดาษ

หน่วยเรื่อง ไทยทำไทยใช้
สัปดาห์ที่ 6

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
จ. 21 ม.ค. 2534	การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ การวาดภาพสีเทียน การสานกระดาษเส้น
อ. 22 ม.ค. 2534	การวาดภาพสีเทียน การปั้นแป้ง การตัดปะ
พ. 23 ม.ค. 2534	การสานกระดาษ การพิมพ์ภาพ การวาดภาพสีเทียน
พฤ. 24 ม.ค. 2534	การปั้น การวาดภาพบนกระดาษทราย การวาดภาพสีเทียน
ศ. 25 ธ.ค. 2534	การสร้างภาพด้วยใบไม้ การวาดภาพสีเทียน การปั้น

หน่วยเรื่อง การคมนาคม

แผนกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันอังคารที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2533

- กิจกรรม
- การวาดภาพด้วยสีน้ำ
 - การเป่าสี
 - การการตัดกระดาษ
- จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์เช่น การวาดภาพด้วยสีน้ำ การเป่า การตัดกระดาษ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม
- เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีน้ำ การเป่าสี การตัดกระดาษ เป็นรายบุคคล ตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม- (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> 1. ครูทนายปัญหา "อะไรเอ่ยมีสีชา ข้าวปลาไม่กิน แล่นไปบนดินกินแต่น้ำมัน" 2. นักเรียนบอกชื่อยานพาหนะที่นักเรียนใช้มาโรงเรียน	<u>ขั้นนำ</u> 1. ครูทนายปัญหา "อะไรเอ่ยมีสีชา ข้าวปลาไม่กิน แล่นไปบนดินกินแต่น้ำมัน" 2. นักเรียนบอกชื่อยานพาหนะที่นักเรียนใช้มาโรงเรียน
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพ การเป่าสี การตัดกระดาษ 2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาในเรื่องการคมนาคมทางบก 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยสนทนา และใช้คำถามขยายความ และสร้างแรงจูงใจและให้การเสริมแรงในการมีส่วนร่วมในการทำงาน	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพ การเป่าสี การตัดกระดาษ 2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาในเรื่องการคมนาคมทางบก 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันเองอย่างอิสระ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดเนื้อหา การขยายความคิด และการสร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ลักษณะข้อสนทนาที่ครูใช้</u> 1. นักเรียนลองดูซิในกลุ่มของเราใครมีผลงานอะไรบ้าง ที่จะนำมาประกอบกับเพื่อนเพื่อที่จะทำงานเป็นงานกลุ่ม 2. นักเรียนคิดว่าภาพที่จะสร้างขึ้นควรจะทำเรื่องอะไร 3. ครูให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความถนัด 4. ครูถามคำถามจากเนื้อหาที่นักเรียนทำ 5. ถ้านักเรียนคนใดไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการทำงาน ครูต้องพูดชักจูงใจให้เกิดความอยากทำงาน เช่น รถไฟที่นักเรียนทำวิ่งบนถนนได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ต้องวิ่งที่ใด ให้อวดภาพเพิ่มเติมที่เป็นคำตอบ 6. สิ่งใดบนถนนที่ทำให้รถไม่เกิดอุบัติเหตุ ถ้าต้องการข้ามถนนเราต้องข้ามที่ใด เด็ก ๆ จะขึ้นรถเมล์ต้องไปยืนรอที่ใด <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนฟัง	การขยายความคิด และการสร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนฟัง

หน่วยเรื่อง การคมนาคม
แผนกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2533

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีน้ำ

- การพับกระดาษ

- การจุ่มสี

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์เช่น การวาดภาพด้วยสีน้ำ การพับกระดาษ การจุ่มสี แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีน้ำ การพับกระดาษ การจุ่มสี เป็นรายบุคคล ตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7 คน และ สมมุติให้เป็นเรือ 2 ลำ ให้นักเรียนตั้งชื่อเรือ ของแต่ละกลุ่ม ต่อจากนั้นครูเปิดเพลงเป็นจังหวะ ให้เรือแต่ละลำพายไป เมื่อครูปิดเทปครูเรียกชื่อ เรือลำใด เรือลำนั้นจะต้องล่ม เรือลำอื่น ๆ ต้องว่ายน้ำไปช่วย	<u>ขั้นนำ</u> แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7 คน และ สมมุติให้เป็นเรือ 2 ลำ ให้นักเรียนตั้งชื่อเรือ ของแต่ละกลุ่ม ต่อจากนั้นครูเปิดเพลงเป็นจังหวะ ให้เรือแต่ละลำพายไป เมื่อครูปิดเทปครูเรียกชื่อ เรือลำใด เรือลำนั้นจะต้องล่ม เรือลำอื่น ๆ ต้องว่ายน้ำไปช่วย

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ - การวาดภาพสีน้ำ - การพับกระดาษ - การจุ่มสี 2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ เรื่องการคมนาคมทางน้ำ 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ - กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย สนทนา ใช้คำถามขยายความคิด สร้างแรง จูงใจ และให้การเสริมแรงในการมีส่วนร่วม ในการทำงาน <u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. ครูให้นักเรียนทำงานของตนเองที่ทำมา ให้ เพื่อนดู และช่วยกันคิดว่าจะทำเรื่องอะไร 2. ให้นักเรียนนำภาพไปติดที่กระดาษที่ครูเตรียมไว้ 3. นักเรียนคิดว่าจะวาดอะไรเพิ่มเติมอีกให้ออก มาวาดเพิ่มเติม โดยแบ่งหน้าที่ในการทำงาน บางคนเป็นคนวาดภาพ บางคนเป็นคนระบายสี	<u>ชั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ - การวาดภาพสีน้ำ - การพับกระดาษ - การจุ่มสี 2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ เรื่องการคมนาคมทางน้ำ 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ - กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันเองอย่างอิสระ ครู เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิด และ การสร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. ในขณะที่นักเรียนทำงาน ถ้าเด็กคนใดไม่ยอมช่วยเหลือเพื่อน ครูต้องพูดให้เด็กเห็นถึงความสำคัญ และความสามารถของตนเอง และถ้าเด็กคนใดไม่ยอมให้เพื่อนทำงาน ครูต้องพูดให้เด็กเห็นถึงความสามารถของเพื่อน 5. ครูถามคำถามจากผลงานที่เด็กทำ เช่น เด็กสร้างรูปเรือมาหลาย ๆ ลำ ครูอาจถามนักเรียนว่าเรือที่นักเรียนเห็นนั้นมีไว้ทำอะไร เมื่อเด็กตอบคำถามครูให้นักเรียนมาวาดภาพตกแต่งเรือ ในน้ำนอกจากมีเรือแล้ว จะมีอะไรอีกบ้าง <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ สีน้ำ กระดาษสี กระดาษทิชชู กระดาษโรเนียว

และกระดาษวาดเขียน ขนาด 30 x 20 นิ้ว

หน่วยเรื่อง การคมนาคม

แผนกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพฤหัสบดีที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2533

- กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีเทียน
- การพิมพ์ภาพ
- การพับกระดาษ
- จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การพิมพ์ภาพ การพับกระดาษ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม
- เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพิมพ์ภาพ การพับกระดาษ เป็นรายบุคคล ตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นนำ</u> - ครูทายปัญหา "อะไรเอ๋ย บินอยู่บนท้องฟ้า ล่องลอยไปมา ทาไชนกเอ๋ย" - ครูให้นักเรียนบินเป็นเครื่องบินตามจังหวะที่ครูเคาะไปรอบ ๆ ห้อง เมื่อครูหยุดเคาะเครื่องบินจะต้องไปจอดตามสนามบินที่ครูกำหนดให้ ถ้าเครื่องบินลำใดไม่มีที่จอด จะต้องตก	<u>ชั้นนำ</u> - ครูทายปัญหา "อะไรเอ๋ย บินอยู่บนท้องฟ้า ล่องลอยไปมา ทาไชนกเอ๋ย" - ครูให้นักเรียนบินเป็นเครื่องบินตามจังหวะที่ครูเคาะไปรอบ ๆ ห้อง เมื่อครูหยุดเคาะเครื่องบินจะต้องไปจอดตามสนามบินที่ครูกำหนดให้ ถ้าเครื่องบินลำใดไม่มีที่จอด จะต้องตก

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นตอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพิมพ์ภาพ การพับกระดาษ 2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ เรื่องการคมนาคมทางอากาศ 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย สนทนา ใช้คำถามขยายความคิด สร้างแรง แรงจูงใจ และให้การเสริมแรงในการมีส่วน ร่วมในการทำงาน <u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนลองดูซิในกลุ่มของเราใครมีผลงาน อะไรบ้าง และสามารถที่จะนำมาประกอบกับ เพื่อนเพื่อที่จะทำเป็นงานกลุ่ม 2. นักเรียนคิดว่าภาพที่จะสร้างขึ้นควรจะทำ เรื่องอะไร 3. ให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความถนัด	<u>ขั้นตอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพิมพ์ภาพ การพับกระดาษ 2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ เรื่องการคมนาคมทางอากาศ 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันเองอย่างอิสระ ครู เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่อง อุปกรณ์ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วน ร่วมในการคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิด สร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. บทกวีที่อ่านนอกจากจะมีเรื่องบินแล้ว นักเรียน คิดว่าอาจมีอะไรอีก ให้มาวาดเพิ่มเติม 5. เครื่องบินของนักเรียนมีหลายแบบ นักเรียน คิดว่าเครื่องบินของนักเรียนมีอะไรที่ต่างจาก เครื่องบินของเพื่อน 6. เครื่องบินทั้งหมดที่นักเรียนเห็น นักเรียน คิดว่าชอบลำใด เพราะเหตุใด <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนฟัง

สื่อและอุปกรณ์การใช้

สีเทียน สีผสมอาหาร กระดาษสีต่าง ๆ กรรไกร ภาว

กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว และสีเมจิก

หน่วยเรื่อง การคมนาคม
แผนกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันศุกร์ที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2533

- กิจกรรม**
- การวาดภาพด้วยสีน้ำ
 - การกลิ้งสี
 - การตัดปะ

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์เช่น การวาดภาพด้วยสีน้ำ การกลิ้งสี การตัดปะ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีน้ำ การกลิ้งสี การตัดปะ เป็นรายบุคคล ตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
ขั้นนำ นักเรียนฟังเสียงยานพาหนะชนิดต่าง ๆ จากเทป เช่น เสียงรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน แล้วให้นักเรียนทายว่าเป็นเสียงอะไร ให้นักเรียนตอบคำถาม โดยการทำท่าทางประกอบไม่ต้องพูด	ขั้นนำ นักเรียนฟังเสียงยานพาหนะชนิดต่าง ๆ จากเทป เช่น เสียงรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน แล้วให้นักเรียนทายว่าเป็นเสียงอะไร ให้นักเรียนตอบคำถาม โดยการทำท่าทางประกอบไม่ต้องพูด

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การกลิ้งสี การตัดปะ 2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ เรื่องการคมนาคมทางบก 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย สนทนา ใช้คำถามขยายความคิด สร้างแรง จูงใจ และให้การเสริมแรงในการมีส่วนร่วม ในการทำงาน <u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. ครูให้นักเรียนนำงานของตนเองที่ทำมาให้ เพื่อนดู และช่วยกันคิดว่าจะทำเรื่องอะไร 2. ให้นักเรียนนำภาพไปติดที่กระดานที่ครู เตรียมไว้	<u>ชั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การกลิ้งสี การตัดปะ 2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับ เรื่องการคมนาคมทางบก 3. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันเองอย่างอิสระ ครู เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิด การ สร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
3. นักเรียนคิดว่าจะวาดอะไรเพิ่มเติมอีก ให้ออกมาวาดเพิ่มเติม โดยแบ่งหน้าที่ในการทำงาน บางคนเป็นคนวาดภาพ บางคนเป็นคนระบายสี 4. ในขณะที่นักเรียนทำงานถ้าคนใดไม่ยอมช่วยเหลือเพื่อน ครูต้องพูดให้เด็กเห็นถึงความสำคัญ และความสามารถของตนเอง และถ้าเด็กคนใดไม่ยอมให้เพื่อนทำงาน ครูต้องพูดให้เด็กเห็นถึงความสามารถของเพื่อน 5. ครูถามคำถามจากผลงานที่เด็กทำ เช่น นักเรียนคิดว่ารถของนักเรียนควรเล่นที่ใด 6. บนถนนนอกจากมีรถยนต์แล้ว นักเรียนคิดว่าควรจะมีอะไรอีก 7. รถในถนนมีมากมายถ้าจะไม่ให้ชนกันต้องมีอะไรช่วยป้องกัน	
<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

เทปเสียงยานพาหนะ ดินน้ำมัน กรรไกร กระดาษสี กาว สีน้ำ สีเมจิก
และกระดาษวาดเขียน ขนาด 30 x 20 นิ้ว

หน่วยเรื่อง การคมนาคม
แผนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2533

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีเทียน
 - การกลิ้งสี
 - การโรยทราย

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปะสร้างสรรค์เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การกลิ้งสี การโรยทราย แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปะสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การกลิ้งสี การโรยทราย เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่องเด็กชายดวงเข้าเมือง <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การกลิ้งสี การโรยทราย	<u>ชั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่องเด็กชายดวงเข้าเมือง <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การกลิ้งสี การโรยทราย

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์อย่างน้อยคนละ 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยบนถนน 3. ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม 2 กลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยสนทนา การใช้คำถามขยายความคิด การสร้างแรงจูงใจ และการเสริมแรงในการทำงาน	2. ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์อย่างน้อยคนละ 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยบนถนน 3. ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม 2 กลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันเองอย่างอิสระ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ในการทำงาน และจะไม่ให้ข้อคิดในเนื้อเรื่อง การขยายความคิด และการเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนลองดูซิในกลุ่มของเรามีผลงานอะไรบ้าง ที่จะนำมาประกอบกับเพื่อนเพื่อที่จะทำเป็นงานกลุ่ม 2. นักเรียนคิดว่าภาพที่จะสร้างขึ้นควรจะทำเรื่องอะไร 3. ให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความถนัด 4. ในขณะที่เด็กทำงานถ้าเด็กคนใดไม่ช่วยเพื่อน ครูต้องพูดชักจูงให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน อาจชมเชย ให้กำลังใจ หรือถ้าเด็กคนใดไม่ยอมให้เพื่อนทำ ครูต้องชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของเพื่อน	

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
5. ครูถามคำถามจากผลงานที่นักเรียนทำ เช่น ถ้านักเรียนต้องข้ามถนน นักเรียนจะทำ อย่างไรจึงจะปลอดภัย การข้ามถนนถนนทำ อย่างไรจึงจะปลอดภัย <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ ลูกแก้ว กระดาษสี หนังสือนิทานเรื่องเด็กชายดวง ภาตสำหรับใส่ลูกแก้ว
สีเมจิก กระดาษวาดเขียน ขนาด 30 x 20 นิ้ว และกระดาษโรเนียว

หน่วยเรื่อง ฤดูหนาว

แผนกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันอังคารที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2533

- กิจกรรม
- การวาดภาพด้วยชอล์คสี
 - การโรยทราย
 - การพิมพ์ภาพ

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยชอล์คสี การโรยทราย การพิมพ์ภาพ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนเป็นงานกลุ่ม โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานชิ้นใหม่

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยชอล์คสี การโรยทราย การพิมพ์ภาพ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง "แม่ไก่ชยัน" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่ทำขึ้นในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยชอล์คสี การโรยทราย การพิมพ์ภาพ	<u>ชั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนฟังนิทานเรื่อง "แม่ไก่ชยัน" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่ทำขึ้นในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยชอล์คสี การโรยทราย การพิมพ์ภาพ

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่องบ้านในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่องบ้านในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง และการสร้างแรงจูงใจ การขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. ครูให้นักเรียนนำผลงานที่ตนเองทำมาให้ เพื่อนดู และปรึกษากันว่าจะสร้างภาพใหม่ อย่างไร 2. ครูให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความสามารถ และความต้องการของแต่ละคน 3. ครูต้องพูดชักจูงให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการ ทำงาน ไม่ให้เกิดการทำงานคนเดียว 4. ครูใช้คำถามขยายความคิดโดยถามจากภาพที่ นักเรียนสร้างขึ้น เช่น นักเรียนสร้างภาพ บ้านที่มีรายละเอียดต่าง ๆ ครูอาจถามว่า	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
ในฤดูหนาวอากาศบริเวณข้างนอกบ้านกับในบ้านเป็นอย่างไร 5. ในฤดูหนาวต้นไม้ ดอกไม้ในสนามควรมีลักษณะอย่างไร <u>ขั้นสรุป</u> - นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ - นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> - นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ - นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

ชอล์คสี ทรายสี กาว เศษวัสดุ แผ่นพิมพ์ กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว

หน่วยเรื่อง ฤดูหนาว

แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2533

กิจกรรม - การประดิษฐ์เศษวัสดุ

- การตัดกระดาษ

- การเป่าสี

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุ การตัดกระดาษ การเป่าสี แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนเป็นงานกลุ่ม โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานชิ้นใหม่

เนื้อหา การทำศิลปะสร้างสรรค์ การประดิษฐ์เศษวัสดุ การตัดกระดาษ การเป่าสี เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูเปิดเทปเพลง "ผลไม้" ให้นักเรียนร้อง ถ้าครูปิดเทปเด็กทุกคนต้องทำท่าค้างไว้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การประดิษฐ์เศษวัสดุ การตัดกระดาษ การเป่าสี	<u>ขั้นนำ</u> ครูเปิดเทปเพลง "ผลไม้" ให้นักเรียนร้อง ถ้าครูปิดเทปเด็กทุกคนต้องทำท่าค้างไว้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การประดิษฐ์เศษวัสดุ การตัดกระดาษ การเป่าสี

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่องผลไม้ในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่องผลไม้ในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง และการสร้างแรงจูงใจ การขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำผลงานที่ตนทำมาให้เพื่อนดู ตกลง กันว่าจะทำภาพอะไร และจะตกแต่งผลงาน อย่างไร 2. ให้นักเรียนแบ่งงานกันทำ บางคนเป็นคน วาดภาพ บางคนเป็นคนระบายสี บางคนตัด กระดาษ ตกแต่งผลงานให้สวยงาม 3. ขณะนักเรียนทำงาน ครูต้องเข้าไปพูดคุยใน รายละเอียดที่นักเรียนทำ เช่น อาจถามว่า นักเรียนมีภาพผลไม้มากมาย ผลไม้เหล่านี้ นักเรียนควรมานำมาใส่ไว้ในภาชนะอะไร เมื่อ นักเรียนตอบคำถามครู ให้นักเรียนวาดภาพ ประกอบการตอบคำถาม	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. ในการทำงาน บางครั้งนักเรียนบางคนอาจไม่ให้ความร่วมมือ ครูต้องพูดให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของตนเองที่มีต่อกลุ่ม <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

เศษวัสดุ กระดาษสี สีเทียน สีน้ำ กาว กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว
กรรไกร และหลอดกาแฟ

หน่วยเรื่อง ฤดูหนาว

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพฤหัสบดีที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2533

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีเทียน

- การตัดปะ

- การโรยทราย

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การโรยทราย แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนเป็นงานกลุ่ม โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานชิ้นใหม่

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การโรยทราย เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่อง "ลูกหมีเป็นทวด" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การโรยทราย	<u>ชั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่อง "ลูกหมีเป็นทวด" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การโรยทราย

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง โรคต่าง ๆ ในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง โรคต่าง ๆ ในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง และการสร้างแรงจูงใจ การขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. ครูให้นักเรียนนำผลงานของแต่ละคนที่ทำให้ เพื่อนดู และคิดกันว่าจะทำเป็นภาพอะไร 2. ให้นักเรียนนำภาพเหล่านั้นมาติดไว้ในกระดาษ ที่ครูเตรียมไว้ 3. ครูถามนักเรียนว่าการวาดอะไรเพิ่มเติม อีก ให้นักเรียนออกมาวาดเพิ่มเติม 4. ครูซักถามเกี่ยวกับภาพที่นักเรียนวาด และให้ นักเรียนเล่ารายละเอียด	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
5. ขณะทำงาน ถ้านักเรียนคนใดไม่ยอมช่วยงานกลุ่ม ครูต้องชักจูงและให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อกลุ่ม <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีเทียน กระดาษสี เศษพืชชนิดต่าง ๆ ทรายสี กาว กรรไกร สีเมจิก
และกระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว

หน่วยเรื่อง ฤดูหนาว

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันศุกร์ที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2533

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีเทียน
 - การตัดปะ
 - การปั้น

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การปั้น แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนเป็นงานกลุ่ม โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานชิ้นใหม่

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การปั้น เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนร้องเพลงฤดูหนาว <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่ง ได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การปั้น	<u>ขั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนร้องเพลงฤดูหนาว <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่ง ได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดปะ การปั้น

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง การแต่งกายในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง การแต่งกายในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดเนื้อเรื่อง และการสร้างแรงจูงใจ การขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. ครูให้นักเรียนนำผลงานที่แต่ละคนทำมาให้เพื่อนดู และช่วยกันคิดว่าเราจะนำมาทำเป็นเรื่องอะไร 2. นักเรียนนำผลงานมาจัดตกแต่งให้สวยงามในกระดาษที่ครูเตรียมไว้ 3. ให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความสมัครใจ บางคนเป็นคนวาดภาพ บางคนเป็นคนระบายสี บางคนตกแต่ง	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. ในขณะที่เด็กทำงานกลุ่ม ครูต้องคอยดูให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ถ้านักเรียนคนใดไม่ยอมช่วยเพื่อน หรือไม่ยอมให้เพื่อนทำงานด้วย ครูต้องพูดให้เด็กเห็นถึงความสามารถของทุก ๆ คนในกลุ่ม และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน 5. ครูถามคำถามจากเนื้อหาหรือผลงานที่นักเรียนทำ เช่น ในฤดูหนาวเราควรแต่งกายอย่างไร เพราะอะไรเราจึงต้องสวมเสื้อผ้าหนา ๆ ในฤดูหนาว <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีเทียน กระดาษสี แบ่งสำหรับปั้น กาว กรรไกร
และกระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว

หน่วยเรื่อง ทัศนาว

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันจันทร์ที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2533

กิจกรรม - การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ
 - การปั้น
 - การวาดภาพด้วยสีเทียน

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ การปั้น การวาดภาพด้วยสีเทียน แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนเป็นงานกลุ่ม โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานชิ้นใหม่

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ การปั้น การวาดภาพด้วยสีเทียน เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูสนทนาวิธีปฏิบัติตนในทัศนาว <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ การปั้น การวาดภาพด้วยสีเทียน	<u>ขั้นนำ</u> ครูสนทนาวิธีปฏิบัติตนในทัศนาว <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ การปั้น การวาดภาพด้วยสีเทียน

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติตนในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยให้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติตนในฤดูหนาว 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดเนื้อเรื่อง และการสร้างแรงจูงใจ การขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. ครูให้นักเรียนนำผลงานที่ตนทำมาให้เพื่อนดู และช่วยกันคิดว่าเราจะทำเรื่องอะไร 2. นักเรียนนำผลงานที่ตนทำไปติดไว้ในกระดานที่ครูเตรียมไว้ และครูถามเด็กว่าต้องการจะวาดอะไรเพิ่มเติมอีกให้ออกมาวาด 3. ครูให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความสมัครใจ บางคนเป็นคนวาดภาพ บางคนเป็นคนระบายสีตามความสมัครใจ	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. ครูถามคำถามจากภาพที่นักเรียนทำ เช่น เด็กสร้างภาพการออกกำลังกาย คนใส่เสื้อหนาว ครูอาจถามว่า การออกกำลังกายเราทำที่ใด ได้บ้าง เนื้อผ้าที่ใส่ในฤดูหนาวควรเป็น อย่างไร เราจะทำอย่างไรให้ร่างกายอบอุ่น 5. ในขณะที่นักเรียนทำงานในบางครั้งจะมีเด็ก บางคนไม่ยอมช่วยเหลือเพื่อน หรือบางคน ไม่ยอมให้เพื่อนทำงาน ครูต้องพูดให้เด็กเห็น ถึงความสามารถของแต่ละคน และความ สำคัญของแต่ละคนในการทำงานกลุ่ม <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

เศษวัสดุ ดินน้ำมัน สีเทียน กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว สีน้ำ กาว
และกรรไกร

หน่วยเรื่อง วันปีใหม่

แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันอังคารที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2533

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีเทียน

- การหยดสี

- การตัดกระดาษ

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การหยดสี การตัดกระดาษ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนเป็นงานกลุ่ม โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานชิ้นใหม่

เนื้อหา การทำศิลปะสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การหยดสี การตัดกระดาษ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่อง "วันปีใหม่" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การหยดสี การตัดกระดาษ	<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่อง "วันปีใหม่" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การหยดสี การตัดกระดาษ

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหา สัมพันธ์กับเรื่อง กิจกรรมในวันปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 อย่างให้มีเนื้อหา สัมพันธ์กับเรื่อง กิจกรรมในวันปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิด การ สร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนดูซิคะว่าผลงานของแต่ละคนในกลุ่ม ของเรามีอะไรบ้าง 2. นักเรียนนำภาพกิจกรรมในวันปีใหม่ของแต่ละ คนมาจัดไว้ในกระดานแผ่นใหญ่ที่ครูเตรียมไว้ โดยอาจจัดตามลำดับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ 3. ในวันปีใหม่นอกจากสิ่งที่นักเรียนวาดมาแล้ว นักเรียนคิดว่ายังมีเหตุการณ์อะไรอีก ให้ออก มาวาดภาพเพิ่มเติม โดยแบ่งงานกันทำตาม ความสามารถของแต่ละคน เช่น บางคนวาด ภาพ บางคนระบายสี บางคนตัดกระดาษ บางคนตกแต่งผลงาน	

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. ในขณะที่ทำกิจกรรมถ้ามีเด็กคนใดไม่ยอมช่วยเหลือกลุ่ม ครูจะชักชวนให้เข้ามามีส่วนร่วม ด้วยคำพูดจูงใจ ให้กำลังใจ หรือถ้าในบางครั้งมีเด็กที่ต้องการแสดงความสามารถคนเดียว ไม่ยอมให้เพื่อนทำงาน ครูจะพูดให้เห็นถึงความสำคัญของการทำงานกลุ่ม เช่น การทำงานกลุ่มจะทำให้งานของเราสวยขึ้นเสร็จเร็วขึ้น 5. ครูนำผลงานที่เด็กทำมาเป็นหัวข้อในการสนทนา เช่น ให้เด็กเล่าเรื่องที่เด็กวาดหรือจินตนาการเรื่องจากภาพ ในวันปีใหม่นักเรียนจัดงานรื่นเริงนักเรียนต้องการเชิญใครมานั่ง เราจะมีกิจกรรมอะไรในงานปีใหม่ <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียว กรรไกร กาว
กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว สีเทียน สีน้ำ และสีเมจิก

หน่วยเรื่อง วันปีใหม่

แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2533

กิจกรรม

- การวาดภาพสีเทียน
- การโรยทราย
- การพับกระดาษ

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพสีเทียน การโรยทราย การพับกระดาษ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปะสร้างสรรค์ การวาดภาพสีเทียน การโรยทราย การพับกระดาษ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ให้นักเรียนท่องกลอนวันปีใหม่และทำท่าประกอบ ปีใหม่วันใหม่ แสงแดดสดใส จิตใจสำราญ เด็กน้อยร้องเพลง ครื้นเครง ประสาณ ดอกไม้แย้มบาน ทุกคนร่าเริง	<u>ขั้นนำ</u> ให้นักเรียนท่องกลอนวันปีใหม่และทำท่าประกอบ ปีใหม่วันใหม่ แสงแดดสดใส จิตใจสำราญ เด็กน้อยร้องเพลง ครื้นเครง ประสาณ ดอกไม้แย้มบาน ทุกคนร่าเริง

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การโรยทราย การพับกระดาษ 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยมีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง บ้านของฉันในวันปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การโรยทราย การพับกระดาษ 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยมีเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่อง บ้านของฉันในวันปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิดการ สร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำผลงานของแต่ละคนออกมาให้ เพื่อน ๆ ดู และช่วยกันคิดซิคะว่าเราจะ จัดภาพอย่างไร 2. นักเรียนมีภาพบ้านของตนเองและครูถาม นักเรียน อยากจะปลูกบ้านใกล้กับใคร หรือ ปลูกที่ใด ครูให้นักเรียนนำบ้านของตนเอง มาติดในกระดานแผ่นใหญ่	

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
3. ครูซักถามนักเรียนว่าบ้านของเราเมื่อมาอยู่รวมกันหลายหลังเราเรียกว่าอะไร ถ้าเราอยากไปบ้านเพื่อนเราควรวาดอะไรเพิ่มเติม บ้านของนักเรียนในวันปีใหม่มีอะไรต่างจากบ้านในยามปกติ 4. นักเรียนคิดว่าอยากเพิ่มเติมอะไรอีกให้ออกมาวาดเพิ่มเติม โดยครูให้นักเรียนแบ่งงานกันทำ ถ้านักเรียนคนใดไม่ยอมช่วยเพื่อน ครูควรชักชวนให้นักเรียนแสดงความสามารถในด้านอื่น ๆ ที่ตนสามารถทำได้ แต่ถ้านักเรียนคนใดไม่ยอมให้เพื่อนทำจะทำคนเดียว ครูต้องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเพื่อน เช่น ครูพูดว่าถ้านักเรียนทำงานคนเดียว นักเรียนก็จะมีบ้านหลายหลังเพิ่มขึ้น และบ้านแต่ละหลังจะมีลักษณะแตกต่างกัน ทำให้เรามีบ้านหลาย ๆ แบบ <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีเทียน กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียว กรรไกร กาว กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว สีเมจิก กระดาษสี และทรายสี

หน่วยเรื่อง วันปีใหม่

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพฤหัสบดีที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2533

<u>กิจกรรม</u>	- การวาดภาพด้วยสีเทียน - การตัดกระดาษ - การประดิษฐ์เศษวัสดุ
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดกระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม
<u>เนื้อหา</u>	การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดกระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ให้นักเรียนเล่นเกมส่งกล่องของขวัญเป็นพิษ โดยครูเปิดเทปเพลงให้นักเรียนส่งกล่องของขวัญ ถ้าครูเปิดเทป กล่องอยู่ที่ใคร คนนั้นต้องออกมาอวยพรปีใหม่ให้เพื่อน	<u>ขั้นนำ</u> ให้นักเรียนเล่นเกมส่งกล่องของขวัญเป็นพิษ โดยครูเปิดเทปเพลงให้นักเรียนส่งกล่องของขวัญ ถ้าครูเปิดเทป กล่องอยู่ที่ใคร คนนั้นต้องออกมาอวยพรปีใหม่ให้เพื่อน

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การตัดกระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยมีเนื้อหา มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องของขวัญปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน <u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำภาพของขวัญที่ตนทำมาให้เพื่อนดู เพื่อที่จะจัดตกแต่งในงานต้นไม้ที่ครูวาดมาให้ 2. นักเรียนช่วยกันตกแต่งให้สวยงาม โดยแบ่ง งานกันทำ บางคนเป็นคนวาด บางคนเป็นคน ระบายสี บางคนตกแต่งผลงานให้สวยงาม	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การตัดกระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยมีเนื้อหา มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องของขวัญปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิดการ สร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
3. ถ้านักเรียนคนเดียวไม่ช่วยเพื่อน ครูต้องพูด จูงใจให้เห็นถึงความสามารถของตนเองที่มี ประโยชน์ต่อส่วนรวม 4. ครูถามคำถามจากภาพผลงานที่นักเรียนทำ มา เช่น นักเรียนทำของขวัญ ครูอาจถาม ว่า นักเรียนคิดว่าจะทำของขวัญให้กับใคร ครูช่วยเขียนชื่อคนที่นักเรียนต้องการจะให้ ลงบนกระดาษ 5. นักเรียนคิดว่าเพื่อน ๆ หรือคนอื่น ๆ จะรู้สึก อย่างไรที่ได้ของขวัญ 6. นักเรียนอยากเพิ่มเติมอะไรอีกให้ออกมา เพิ่มเติม	
<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีเทียน สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียม กรรไกร
กาว กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว สีเมจิก และเศษวัสดุ

หน่วยเรื่อง วันปีใหม่

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพฤหัสบดีที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2534

<u>กิจกรรม</u>	- การวาดภาพด้วยสีเทียน - การตัดกระดาษ - การประดิษฐ์เศษวัสดุ
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดกระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม
<u>เนื้อหา</u>	การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การตัดกระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ให้นักเรียนเล่นเกมเก้าอี้ดนตรี	<u>ขั้นนำ</u> ให้นักเรียนเล่นเกมเก้าอี้ดนตรี
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การตัดกระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การตัดกระดาษ การประดิษฐ์เศษวัสดุ

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาในเรื่องกิจกรรมในวันปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาในเรื่องกิจกรรมในวันปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิดการ สร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. ให้นักเรียนนำภาพกิจกรรมในวันปีใหม่ที่ นักเรียนวาดมาให้เพื่อนดู และนำภาพของ แต่ละคนมาจัดตกแต่ง โดยแบ่งงานกันทำ ใน การตกแต่งผลงานบางคนวาดภาพเพิ่มเติม บางคนระบายสี บางคนช่วยติดกระดาษ ตกแต่ง 2. ในกรณีที่นักเรียนบางคนไม่ชอบช่วยเพื่อน ครู ต้องชักชวนให้เด็กแสดงความสามารถ เช่น นักเรียนช่วยงานเพื่อนงานจะเสร็จเร็วขึ้น	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
นักเรียนเป็นคนเก่งมาช่วยเพื่อนท้อยชิคะ เพื่อน ๆ อยากให้นักเรียนมาช่วยกันทุกคน ถ้านักเรียนช่วยเพื่อน งานชิ้นนี้จะต้องสวย มาก 3. ครูนำผลงานที่เด็กทำมาเป็นหัวข้อในการ สนทนา เช่น ในงานเลี้ยงวันปีใหม่ของ นักเรียนมีใครมาร่วมงานบ้าง 4. นอกจากภาพที่วาดแล้ววันปีใหม่มียังมีกิจกรรม อะไรอีก <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียว กรรไกร กาว
กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว สีเมจิก และสีเทียน

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพฤหัสบดีที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การพับกระดาษ

- การสานกระดาษเส้น

- การปั้น

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การพับกระดาษ การสานกระดาษเส้น การปั้น แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดียวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การพับกระดาษ การสานกระดาษเส้น การปั้น เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่อง ความฝันในวันปีใหม่ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การพับกระดาษ การสานกระดาษเส้น การปั้น	<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่อง ความฝันในวันปีใหม่ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การพับกระดาษ การสานกระดาษเส้น การปั้น

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยมีเนื้อหา เกี่ยวกับสิ่งที่ฉันอยากทำหรืออยากได้ในวัน ปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยมีเนื้อหา เกี่ยวกับสิ่งที่ฉันอยากทำหรืออยากได้ในวัน ปีใหม่ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิดการ สร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำผลงานของตนมาให้เพื่อนดู และ ช่วยกันคิดว่าจะจัดทำภาพใหม่อย่างไร 2. นักเรียนแบ่งงานกันทำ บางคนเป็นคนวาด บางคนเป็นคนระบายสี บางคนเป็นคน ตกแต่งผลงานให้สวยงาม 3. ถ้านักเรียนคนใดไม่ช่วยเพื่อนทำงาน ครูต้อง ชักจูงให้เห็นความสำคัญของการช่วยเพื่อน ทำงาน ว่าความสามารถของตนเองมีคุณค่า ต่อกลุ่ม ทำให้งานของกลุ่มสวยงามขึ้น มี ความหลากหลายมากขึ้น	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. ถ้ามีความขัดแย้งภายในกลุ่ม ครูต้องแก้ไขให้ กับเด็ก โดยใช้เหตุผลในการตัดสิน 5. ครูนำผลงานของเด็กมาเป็นหัวข้อในการ สนทนา เช่น นักเรียนคิดว่าเมื่อถึงวันปีใหม่ แล้วนักเรียนอยากทำอะไรใหม่ ๆ ให้กับ ตนเองหรือผู้อื่น <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

ดินน้ำมัน อุปกรณ์สำหรับปั้น สีน้ำ หลอดกาแฟ กระดาษวาดเขียน 30 x 20 นิ้ว
ตระกร้าหวาย และเทปเพลงผลไม้

หน่วยเรื่อง วันเด็ก วันครู
แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันศุกร์ที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2534

- กิจกรรม
- การวาดภาพด้วยสีเทียน
 - การพับกระดาษ
 - การกลิ้งสี

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การกลิ้งสี แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การกลิ้งสี เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่อง "เด็กดี" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การกลิ้งสี	<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่อง "เด็กดี" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การกลิ้งสี

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาเรื่อง งานรื่นเริงในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาเรื่อง งานรื่นเริงในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิดการสร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำผลงานของตนมาให้เพื่อนดู และช่วยกันพิจารณาว่าภาพของใครที่เป็นเรื่องราวเดียวกัน ให้นำมาติดไว้ด้วยกัน นักเรียนคิดว่าควรจะมีเพิ่มเติมอะไรอีก ครูให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความสามารถ คนที่วาดภาพได้ก็จะเป็นคนวาดภาพเพิ่มเติม ส่วนคนที่วาดภาพไม่ได้ อาจให้ช่วยกันระบายสี ถ้ามีนักเรียนที่ไม่กล้าแสดงความสามารถครูต้องชักจูงให้นักเรียนกล้าแสดงออก โดยพูดให้เด็กเห็นถึงความสามารถของตนเอง	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
โดยนำภาพของเด็กมาชมให้เพื่อน ๆ ฟัง 2. ในความคิดของนักเรียน นักเรียนต้องการให้วันเด็กมีกิจกรรมอะไรบ้าง เด็ก ๆ ควรทำตัวเช่นไรถึงจะเป็นเด็กดี นักเรียนคิดว่าเด็กดีเป็นอย่างไร <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีเทียน สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน การดาษโรเนียว กรรไกร
กาว กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว และสีเมจิก

หน่วยเรื่อง วันเด็ก วันครู

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันจันทร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2534

<u>กิจกรรม</u>	- การวาดภาพด้วยสีเทียน - การวาดภาพด้วยนิ้วมือ - การตัดกระดาษ
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยนิ้วมือ การพับกระดาษ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม
<u>เนื้อหา</u>	การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยนิ้วมือ การตัดกระดาษ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นนำ</u> 1. ครูให้นักเรียนร้องเพลงวันเด็ก <u>เพลงเด็กดี</u> เด็กดีต้องมีความซื่อสัตย์ เคร่งครัดระเบียบวินัย สุภาพต่อทุกคนไป เคารพผู้ใหญ่และขยันหมั่นเพียร	<u>ชั้นนำ</u> 1. ครูให้นักเรียนร้องเพลงวันเด็ก <u>เพลงเด็กดี</u> เด็กดีต้องมีความซื่อสัตย์ เคร่งครัดระเบียบวินัย สุภาพต่อทุกคนไป เคารพผู้ใหญ่และขยันหมั่นเพียร

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยนิ้วมือ การตัดกระดาษ 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาเรื่องสิ่งที่ฉันอยากทำในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยนิ้วมือ การตัดกระดาษ 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาเรื่องสิ่งที่ฉันอยากทำในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การขยายความคิด การ สร้างแรงจูงใจ และให้การเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำภาพที่ตนทำมาให้เพื่อนดู แล้ว ช่วยกันคิดเพื่อจัดหมวดหมู่ 2. ให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความถนัด 3. นักเรียนคิดว่าต้องการเพิ่มเติมอะไรอีก 4. นักเรียนคิดว่าถ้าวันเด็กมาถึง นักเรียน อยากทำอะไร	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีเทียน สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน การดาษโรเนียว กรรไกร
 กาว กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว และสีเมจิก

หน่วยเรื่อง วันเด็ก วันครู

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันอังคารที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีเทียน

- การปั้น

- การพับกระดาษ

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น การพับกระดาษ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น การพับกระดาษ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> 1. ครูให้นักเรียนท่องคำขวัญ "วันเด็ก" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น การพับกระดาษ	<u>ขั้นนำ</u> 1. ครูให้นักเรียนท่องคำขวัญ "วันเด็ก" <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น การพับกระดาษ

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องกิจกรรมในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน <u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำงานของตนเองมาแสดง และ เล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนฟัง 2. นักเรียนนำภาพที่ตนทำมาจัดตกแต่งให้ สวยงาม และให้มีการแบ่งงานกันทำ 3. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเด็กดี ควรปฏิบัติอย่างไร 4. การเป็นเด็กดีจะทำให้เด็ก ๆ เป็นอย่างไร <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องกิจกรรมในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ สีเทียน สีเมจิก กระดาษสี ลูกแก้ว กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว
กรรไกร และกาว

หน่วยเรื่อง วันเด็ก วันครู

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพุธที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การวาดภาพสีเทียน

- การพับกระดาษ

- การโรยทราย

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การโรยทราย แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนโดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การโรยทราย เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนท่องกลอนวันเด็ก <u>เด็กดี</u> เด็กดีทำความดีมีศีลธรรม ไม่กระทำความชั่วให้หม่อมอง ทำความดีมีแต่คนหมายปอง	<u>ชั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนท่องกลอนวันเด็ก <u>เด็กดี</u> เด็กดีทำความดีมีศีลธรรม ไม่กระทำความชั่วให้หม่อมอง ทำความดีมีแต่คนหมายปอง

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การโรยทราย 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาเรื่องงานรื่นเริงในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน <u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำงานของตนเองมาแสดง และ ช่วยกันพิจารณาว่าภาพของใครที่เป็น เรื่องราวเดียวกันให้นำมาติดไว้ด้วยกัน 2. นักเรียนคิดว่าควรจะมีเพิ่มเติมอะไรอีก ครู ให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความสามารถ	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การโรยทราย 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาเรื่องงานรื่นเริงในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิด การสร้างแรงจูงใจ และให้การ เสริมแรง

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
คนที่วาดภาพได้ก็จะเป็นคนวาดภาพเพิ่มเติม ส่วนคนที่วาดภาพไม่ได้อาจให้ช่วยกันระบายสี 3. ถ้ามีนักเรียนที่ไม่กล้าแสดงออก โดยพูดให้ เด็กเห็นถึงความสามารถของตนเอง โดยนำ ภาพของเด็กมาชมให้เพื่อน ๆ ฟัง ในความ คิดของนักเรียน 4. นักเรียนต้องการให้วันเด็กมีกิจกรรมอะไรบ้าง 5. เด็ก ๆ ควรทำตัวเช่นไรถึงจะเป็นเด็กดี 6. นักเรียนคิดว่าเด็กดีเป็นอย่างไร <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีเทียน สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียว กรรไกร
กาว กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว และสีเมจิก

หน่วยเรื่อง วันเด็ก วันครู

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพฤหัสบดีที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีเทียน

- การกลิ้งสี

- การพิมพ์ภาพจากพืช

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การกลิ้งสี การพิมพ์ภาพจากพืช แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การกลิ้งสี การพิมพ์ภาพจากพืช เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม
(กลุ่มทดลอง)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม
(กลุ่มควบคุม)

ชั้นนำ

ครูให้นักเรียนท่องคำขวัญวันเด็ก

ขั้นสอน

1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่ง ได้แก่

การวาดภาพด้วยสีเทียน

การกลิ้งสี

การพิมพ์ภาพจากพืช

ชั้นนำ

ครูให้นักเรียนท่องคำขวัญวันเด็ก

ขั้นสอน

1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่ง ได้แก่

การวาดภาพด้วยสีเทียน

การกลิ้งสี

การพิมพ์ภาพจากพืช

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องสิ่งที่ฉันจะทำในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องสิ่งที่ฉันจะทำในวันเด็ก 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิด การแนะแนวทาง การกระตุ้นความ สนใจ การขยายความคิด และการเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำภาพที่ตนทำมาให้เพื่อนดู แล้ว ช่วยกันคิดว่าจะสร้างภาพเรื่องอะไร 2. นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความสามารถ เช่น บางคนเป็นคนวาดภาพ บางคนเป็น คนระบายสี บางคนติดภาพ และตกแต่งให้ สวยงาม 3. ในขณะที่นักเรียนทำงาน ถ้ามีนักเรียนคนใด ไม่ให้ความร่วมมือกับเพื่อน ครูต้องหยุดกระตุ้น ความสนใจ ให้เด็กเห็นถึงความสามารถของ ตนเอง ที่จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. ครูถามคำถามจากภาพ หรือผลงานที่นักเรียนทำ <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีเทียน สีน้ำ กระดาษสี ดินน้ำมัน กาว กรรไกร และกระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว.

หน่วยเรื่อง สาธารณสมบัติ

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันศุกร์ที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การพิมพ์ภาพจากพืช

- การวาดภาพด้วยสีเทียน

- การฉีกปะ

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การพิมพ์ภาพจากพืช การวาดภาพด้วยสีเทียน การฉีกปะ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนโดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การพิมพ์ภาพจากพืช การวาดภาพด้วยสีเทียน การฉีกปะ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนสำรวจสิ่งของในโรงเรียนที่เราต้องใช้ร่วมกัน <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การพิมพ์ภาพจากพืช การวาดภาพสีเทียน การฉีกปะ	<u>ขั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนสำรวจสิ่งของในโรงเรียนที่เราต้องใช้ร่วมกัน <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การพิมพ์ภาพจากพืช การวาดภาพสีเทียน การฉีกปะ

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาในเรื่องสาธารณสมบัติของโรงเรียน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาในเรื่องสาธารณสมบัติของโรงเรียน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน ในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้น ความสนใจ และขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนดูซิคะว่าผลงานของแต่ละคนในกลุ่ม ของเรามีอะไรบ้าง และช่วยกันคิดว่าเรา จะทำภาพใหม่อย่างไร และช่วยกันจัดอย่างไร ให้นักเรียนนำภาพที่ตนทำมาติดบนกระดานที่ ครูเตรียมไว้ 2. นอกจากภาพที่นักเรียนทำ นักเรียนต้องการ วาดอะไรเพิ่มเติมอีก ให้นักเรียนออกมาเพิ่ม เติม โดยให้นักเรียนแบ่งงานตามความ สามารถ และความสมัครใจของเด็ก เช่น ใครจะเป็นคนวาด ใครจะเป็นคนระบายสี หรือใครอยากทำสิ่งอื่น ๆ ตามความต้องการ	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
3. ครูต้องคอยดูว่านักเรียนคนใดชอบทำงานคนเดียว ไม่ยอมให้โอกาสเพื่อนทำงาน ครูต้องคอยเตือนแลดูให้เห็นถึงความสามารถของเพื่อน 4. ครูสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนทำ เช่น ทำไมเราจึงต้องช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวม เราจะรักษาสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียว สีเทียน กาว ไข่ม้วน และพืชชนิดต่าง ๆ กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว และสีเมจิก

หน่วยเรื่อง สาธารณสมบัติ

แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันจันทร์ที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2534

<u>กิจกรรม</u>	- การวาดภาพด้วยสีน้ำ - การพับกระดาษ - การเป่าสี
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีน้ำ การพับกระดาษ การเป่าสี แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม
<u>เนื้อหา</u>	การทำศิลปะสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีน้ำ การพับกระดาษ การเป่าสี เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่องช่วยกันรักษาของส่วนรวม	<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานเรื่องช่วยกันรักษาของส่วนรวม
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ - การวาดภาพด้วยสีน้ำ - การพับกระดาษ - การเป่าสี	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ - การวาดภาพด้วยสีน้ำ - การพับกระดาษ - การเป่าสี

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาในเรื่องสาธารณสมบัติของโรงเรียน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มีเนื้อหาในเรื่องสาธารณสมบัติของโรงเรียน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้นความสนใจ และขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนดูซิคะว่าผลงานของแต่ละคนในกลุ่มของเรามีอะไรบ้างให้นำมาจัดรวมกันเป็นหมวดหมู่ 2. นักเรียนคิดว่าอยากเพิ่มเติมอะไรอีกให้ออกมาวาดเพิ่มเติม 3. คนที่ไม่สามารถวาดภาพได้ให้มาช่วยเพื่อนระบายสี 4. ครูนำภาพที่ได้จัดทำมาเป็นหัวเรื่องในการสนทนา เช่น ถ้านักเรียนไม่ช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวม นักเรียนคิดว่าจะจะเป็นเช่นไร	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
5. นักเรียนคิดว่าสาธารณสมบัติเหล่านี้เป็นของใคร กรุณาถามสิ่งที่นักเรียนทำเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียว หลอดกาแฟ กาว ไขวุ้นและฟิวซ์ชนิดต่าง ๆ กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว และสีเมจิก

หน่วยเรื่อง สาธารณสมบัติ

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันอังคารที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยชอล์คสี

- การตัดปะ

- การกลิ้งสี

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยชอล์คสี การตัดปะ การกลิ้งสี แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อนโดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยชอล์คสี การตัดปะ การกลิ้งสี เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม
(กลุ่มทดลอง)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม
(กลุ่มควบคุม)

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกมของส่วนตัว ของส่วนรวม คือ ถ้าครูพูดชื่อสิ่งที่เป็นของสาธารณะ นักเรียนต้องยืนขึ้น ถ้าเป็นของส่วนตัวให้นั่งลง

ขั้นสอน

1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่
 - การวาดภาพด้วยชอล์คสี
 - การตัดกระดาษ
 - การกลิ้งสี

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนเล่นเกมของส่วนตัว ของส่วนรวม คือ ถ้าครูพูดชื่อสิ่งที่เป็นของสาธารณะ นักเรียนต้องยืนขึ้น ถ้าเป็นของส่วนตัวให้นั่งลง

ขั้นสอน

1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่
 - การวาดภาพด้วยชอล์คสี
 - การตัดกระดาษ
 - การกลิ้งสี

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องกิจกรรมเรื่อง สาธารณสมบัติของโรงเรียน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องกิจกรรมเรื่อง สาธารณสมบัติของโรงเรียน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน ในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้น ความสนใจ และขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนดูที่คะแนนผลงานของแต่ละคนในกลุ่ม ของเรามีอะไรบ้าง 2. นักเรียนลองนำภาพสิ่งของที่เป็นสาธารณสมบัติ มาจัดวางไว้ในที่ที่เหมาะสม โดยอาจจัดพวก เดียวกันไว้ด้วยกัน 3. นักเรียนคิดว่าควรจะมีอะไรอีกบ้างนอกจาก ที่เราวาดมาแล้ว ให้ออกมาวาดเพิ่มเติม โดยแบ่งงานกันทำตามความสามารถ และ ให้ทุกคนมีโอกาสทำงาน ถ้าคนใดไม่ยอม ช่วยเหลือ ครูต้องพูดชักจูงให้เขาเห็นถึง ความสามารถของตนเอง	

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. ครูนำภาพที่นักเรียนทำมาเป็นหัวข้อในการสนทนา โดยอาจให้นักเรียนเล่าเรื่องหรือแต่งเรื่องจากภาพ <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว กระดาษโรเนียว
สีเทียน กาว สีเมจิก ลูกแก้ว ไข่มุกและพืชชนิดต่าง ๆ

หน่วยเรื่อง สาธารณสมบัติ
แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วมและครุไม่มีส่วนร่วม

วันพฤหัสบดีที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2534

<u>กิจกรรม</u>	- การวาดภาพด้วยสีเทียน - การพับกระดาษ - การวาดภาพบนกระดาษทราย
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การวาดภาพบนกระดาษทราย แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม
<u>เนื้อหา</u>	การทำศิลปะสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การวาดภาพบนกระดาษทราย เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครุมีส่วนร่วมและครุไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> 1. ครูให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย ร่างกายฉันมีสีแดง แข็งแรงตั้งอยู่ข้างถนน อ้าปากกรอรับจดหมายประชาชนทุกคนทาย ซิฉันคืออะไร	<u>ขั้นนำ</u> 1. ครูให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทาย ร่างกายฉันมีสีแดง แข็งแรงตั้งอยู่ข้างถนน อ้าปากกรอรับจดหมายประชาชนทุกคนทาย ซิฉันคืออะไร

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การวาดภาพบนกระดาษทราย 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสมบัติ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน <u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนดูซิคะว่าผลงานของแต่ละคนในกลุ่ม ของเรามีอะไรบ้าง 2. นักเรียนลองนำภาพสาธารณสมบัติที่วาดมา จัดไว้ในกระดาษที่ครูเตรียมไว้	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การพับกระดาษ การวาดภาพบนกระดาษทราย 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสมบัติ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน ในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้น ความสนใจ และขยายความคิด

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
3. นักเรียนคิดว่าควรวาดอะไรเพิ่มเติมอีก ให้ช่วยกันออกมาเพิ่มเติม โดยการแบ่งงานกันทำตามความสามารถของแต่ละคน 4. ครูถามถึงรายละเอียดของเนื้อหา เช่นทำไมจึงต้องมีของที่เรจะต้องใช้ร่วมกัน 5. เราจะสามารถรักษาสิ่งเหล่านั้นอย่างไร ถ้าเราช่วยกันรักษาของเหล่านั้น เราจะมียของเหล่านั้นใช้ต่อไปอีกหรือไม่ <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียว สีเทียน กาว
ทรายสี สีเมจิก และกระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว

หน่วยเรื่อง สาธารณสมบัติ

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันศุกร์ที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีน้ำ

- การโรยทราย

- การตัดกระดาษ

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีน้ำ การโรยทราย การตัดกระดาษ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดียวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีน้ำ การโรยทราย การตัดกระดาษ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนสำรวจสิ่งของในโรงเรียนที่เราต้องใช้ร่วมกัน <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีน้ำ การโรยทราย การตัดกระดาษ	<u>ขั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนสำรวจสิ่งของในโรงเรียนที่เราต้องใช้ร่วมกัน <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีน้ำ การโรยทราย การตัดกระดาษ

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสมบัติของ โรงเรียน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสมบัติของ โรงเรียน 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน ในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้น ความสนใจ และขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนดูซิคะว่าผลงานของแต่ละคนในกลุ่ม ของเรามีอะไรบ้าง 2. นักเรียนลองนำภาพสิ่งของที่เป็นสาธารณสมบัติ จัดวางไว้ในที่ที่เหมาะสม โดยอาจจัดตาม หมู่พวก 3. นักเรียนคิดว่าควรจะมีอะไรอีกบ้าง นอกจาก ที่เราวาดมา ให้ออกมาวาดเพิ่มเติม 4. ครูอาจถามสิ่งที่คุณเรียนทำมาเกี่ยวกับราย ละเอียดต่าง ๆ	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ กระดาษสีต่าง ๆ กระดาษวาดเขียน กระดาษโรเนียว สีเทียน กาว
 ไข่มุกและพู่กันต่าง ๆ กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว และสีเมจิก

หน่วยเรื่อง ไทยทำไทยใช้

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันจันทร์ที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การนิพนธ์ภาพจากเศษวัสดุ

- การวาดภาพด้วยสีเทียน

- การสานกระดาษเส้น

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การนิพนธ์ภาพจากเศษวัสดุ การวาดภาพด้วยสีเทียน การสานกระดาษเส้น แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปสร้างสรรค์ การนิพนธ์ภาพจากเศษวัสดุ การวาดภาพด้วยสีเทียน การสานกระดาษเส้น เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมารวมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ชั้นนำ</u> ครูแจกภาพของใช้ที่สร้างขึ้นโดยคนไทยให้นักเรียนคนละ 1 ภาพ และเล่นเกมลมเพลมพัด โดยครูจะพูดว่า ลมเพ ลมพัด เด็ก ๆ จะถามว่าลมพัดอะไร ครูบอกชื่อสิ่งของ ถ้าตรงกับของใคร คนนั้นจะต้องเปลี่ยนที่นั่ง	<u>ชั้นนำ</u> ครูแจกภาพของใช้ที่สร้างขึ้นโดยคนไทยให้นักเรียนคนละ 1 ภาพ และเล่นเกมลมเพลมพัด โดยครูจะพูดว่า ลมเพ ลมพัด เด็ก ๆ จะถามว่าลมพัดอะไร ครูบอกชื่อสิ่งของ ถ้าตรงกับของใคร คนนั้นจะต้องเปลี่ยนที่นั่ง

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ การวาดภาพด้วยสีเทียน การสานกระดาษเส้น 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาในเรื่องของใช้ที่คนไทยทำเอง 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การพิมพ์ภาพจากเศษวัสดุ การวาดภาพด้วยสีเทียน การสานกระดาษเส้น 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาในเรื่องของใช้ที่คนไทยทำเอง 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้น ความสนใจ และขยายความคิด
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำภาพที่ตนทำมาให้เพื่อนดู และ จัดหมวดหมู่ในการจะทำงานชิ้นใหม่ 2. ให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความถนัด 3. นักเรียนคิดว่าต้องการเพิ่มเติมอะไร	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
4. นักเรียนเคยไปเดินซื้อของกับคุณพ่อ-คุณแม่ของบางชนิดทำในประเทศ ของบางชนิดทำมาจากต่างประเทศ นักเรียนคิดว่าของชิ้นใดราคาแพงกว่ากัน 5. ถ้าให้นักเรียนเลือกตุ๊กตาที่คล้ายกันแต่ละตัวตัวหนึ่งราคาถูกทำในไทย อีกตัวหนึ่งทำในต่างประเทศราคาแพง นักเรียนจะเลือกซื้อตุ๊กตาตัวใด 6. ขณะทำงานครูต้องคอยดูให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงานด้วยการพูด ให้กำลังใจหรือเสริมแรง <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ สีเทียน เศษวัสดุ กระดาษเส้น กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว
กาว และกรรไกร

หน่วยเรื่อง ไทยทำไทยใช้

แผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันอังคารที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2534

กิจกรรม - การวาดภาพด้วยสีเทียน

- การปั้นแป้ง

- การตัดปะ

จุดมุ่งหมาย เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้นแป้ง การตัดปะ แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม

เนื้อหา การทำศิลปะสร้างสรรค์ การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้นแป้ง การตัดปะ เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานประกอบหุ่น เรื่อง ไทยทำไทยใช้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การปั้นแป้ง การตัดปะ	<u>ขั้นนำ</u> ครูเล่านิทานประกอบหุ่น เรื่อง ไทยทำไทยใช้ <u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพสีเทียน การปั้นแป้ง การตัดปะ

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องของใช้ที่คนไทยผลิต 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องของใช้ที่คนไทยผลิต 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน ในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้น ความสนใจ หรือขยายความคิด และการ เสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนดูซิว่าในกลุ่มของเราใครมีผลงาน อะไรบ้าง แล้วช่วยกันคิดว่าเราจะนำผลงาน เหล่านั้นมาสร้างงานชิ้นใหม่อย่างไร 2. ครูให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความถนัด เช่น ใครถนัดวาดให้เป็นคนวาด ใครชอบ ระบายสีให้ระบายสี หรือทำอย่างอื่นตาม ความสมัครใจ	

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
3. ถ้านักเรียนคนใดไม่ชอบช่วยเหลือกลุ่ม ครูต้องพูดกระตุ้นให้เด็กเห็นว่า ตนก็เป็นส่วนหนึ่ง และเป็นส่วนสำคัญของกลุ่ม เช่น ครูชี้ให้เห็นถึงความสามารถของเด็กที่มี โดยนำภาพหรือผลงานของเด็กคนนั้นมาชมเชย 4. นักเรียนคิดว่าถ้าทำของชิ้นมาขายแล้ว คนกลับไปซื้อของนอกใช้ นักเรียนจะคิดอย่างไร 5. ถ้าคนในชาติขายของได้มาก ประเทศเราจะเป็นอย่างไ 6. นักเรียนคิดว่าจะเพิ่มเติมอะไรอีกให้ออกมามีเพิ่มเติม และทุกครั้งที่นักเรียนออกมาช่วยเหลือส่วนรวม ครูจะชมเชยให้กำลังใจ <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ พู่กัน กระดาษสี กระดาษหิซซู กาว และกรรไกร

หน่วยเรื่อง ไทยทำไทยใช้

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพุธที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2534

- กิจกรรม**
- การสานกระดาด
 - การพิมพ์ภาพ
 - การวาดภาพด้วยสีเทียน
- จุดมุ่งหมาย** เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การสานกระดาด การพิมพ์ภาพ การวาดภาพด้วยสีเทียน แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม
- เนื้อหา** การทำศิลปสร้างสรรค์ การสานกระดาด การพิมพ์ภาพ การวาดภาพด้วยสีเทียน เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)																				
ขั้นนำ ครูให้นักเรียนท่องกลอนไทยทำไทยใช้ <table border="0"> <tr> <td>ของใช้ใด ๆ</td><td>คนไทยผลิต</td></tr> <tr> <td>ช่วยซื้อสัณนิ</td><td>อย่าคิดชักช้า</td></tr> <tr> <td>พวกเรารีบมา</td><td>อุดหนุนคนไทย</td></tr> <tr> <td>ไทยทำไทยใช้</td><td>ชาติไทยพัฒนา</td></tr> <tr> <td>ทุกคนสรรหา</td><td>พากันร่ำเรียง</td></tr> </table>	ของใช้ใด ๆ	คนไทยผลิต	ช่วยซื้อสัณนิ	อย่าคิดชักช้า	พวกเรารีบมา	อุดหนุนคนไทย	ไทยทำไทยใช้	ชาติไทยพัฒนา	ทุกคนสรรหา	พากันร่ำเรียง	ขั้นนำ ครูให้นักเรียนท่องกลอนไทยทำไทยใช้ <table border="0"> <tr> <td>ของใช้ใด ๆ</td><td>คนไทยผลิต</td></tr> <tr> <td>ช่วยซื้อสัณนิ</td><td>อย่าคิดชักช้า</td></tr> <tr> <td>พวกเรารีบมา</td><td>อุดหนุนคนไทย</td></tr> <tr> <td>ไทยทำไทยใช้</td><td>ชาติไทยพัฒนา</td></tr> <tr> <td>ทุกคนสรรหา</td><td>พากันร่ำเรียง</td></tr> </table>	ของใช้ใด ๆ	คนไทยผลิต	ช่วยซื้อสัณนิ	อย่าคิดชักช้า	พวกเรารีบมา	อุดหนุนคนไทย	ไทยทำไทยใช้	ชาติไทยพัฒนา	ทุกคนสรรหา	พากันร่ำเรียง
ของใช้ใด ๆ	คนไทยผลิต																				
ช่วยซื้อสัณนิ	อย่าคิดชักช้า																				
พวกเรารีบมา	อุดหนุนคนไทย																				
ไทยทำไทยใช้	ชาติไทยพัฒนา																				
ทุกคนสรรหา	พากันร่ำเรียง																				
ของใช้ใด ๆ	คนไทยผลิต																				
ช่วยซื้อสัณนิ	อย่าคิดชักช้า																				
พวกเรารีบมา	อุดหนุนคนไทย																				
ไทยทำไทยใช้	ชาติไทยพัฒนา																				
ทุกคนสรรหา	พากันร่ำเรียง																				

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การสานกระดาด การพิมพ์ภาพ การวาดภาพด้วยสีเทียน 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องของใช้ที่ผลิตใน ประเทศไทย 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การสานกระดาด การพิมพ์ภาพ การวาดภาพด้วยสีเทียน 2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้มี เนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องของใช้ที่ผลิตใน ประเทศไทย 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน ในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้น ความสนใจ หรือขยายความคิด และการ เสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสังเกตและคำถามที่ใช้</u> 1. ครูให้นักเรียนนำงานของตนเองที่ทำมาให้ เพื่อนดู และช่วยกันคิดว่าจะทำเรื่องอะไร	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ให้นักเรียนนำภาพไปติดที่กระดานที่ครูเตรียมไว้ 3. นักเรียนคิดว่าจะวาดอะไรเพิ่มเติมอีก ให้ออกมาวาดเพิ่มเติม โดยแบ่งหน้าที่ในการทำงาน บางคนเป็นคนวาดภาพ บางคนเป็นคนระบายสี 4. ในขณะที่นักเรียนทำงาน ถ้าคนใดไม่ยอมช่วยเหลือเพื่อน ครูต้องพูดให้เด็กเห็นถึงความสำคัญและความสามารถของตนเอง และถ้าเด็กคนใดไม่ยอมให้เพื่อนทำงาน ครูต้องพูดให้เด็กเห็นถึงความสามารถของเพื่อน 5. ครูถามคำถามจากผลงานที่เด็กทำ เช่น ถ้าเรานิยมใช้ของที่คนไทยผลิต คนไทยจะเป็นอย่างไร ให้นักเรียนคิดคำโฆษณาของใช้ที่นักเรียนทำขึ้น <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

กระดานเส้น ก้านกล้วย ใบไม้ชนิดต่าง ๆ สีเทียน สีน้ำ และกระดาษวาดเขียน
ขนาด 30 x 20 นิ้ว

หน่วยเรื่อง ไทยทำไทยใช้

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันพฤหัสบดีที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2534

<u>กิจกรรม</u>	- การปั้น - การวาดภาพบนกระดาษทราย - การวาดภาพด้วยสีเทียน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การปั้น การวาดภาพบนกระดาษทราย การวาดภาพด้วยสีเทียน แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม
<u>เนื้อหา</u>	การทำศิลปสร้างสรรค์ การปั้น การวาดภาพบนกระดาษทราย การวาดภาพด้วยสีเทียน เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนเล่นเกมเก้าอี้ดนตรีโดยใช้เพลง	<u>ขั้นนำ</u> ครูให้นักเรียนเล่นเกมเก้าอี้ดนตรีโดยใช้เพลง
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การปั้น การวาดภาพบนกระดาษทราย การวาดภาพด้วยสีเทียน	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การปั้น การวาดภาพบนกระดาษทราย การวาดภาพด้วยสีเทียน

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้ความสัมพันธ์กับเนื้อหาในเรื่องอาหารที่ผลิตในประเทศไทย 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจให้การเสริมแรงในการทำงาน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลป-สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้ความสัมพันธ์กับเนื้อหาในเรื่องอาหารที่ผลิตในประเทศไทย 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความสมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะนำ การกระตุ้นความสนใจ หรือขยายความคิด และการเสริมแรง
<u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. ครูให้นักเรียนนำภาพผลงานที่ตนทำมาให้เพื่อนดู และให้ปรึกษากันว่า จะจัดทำเป็นภาพอย่างไร 2. ให้นักเรียนคิดว่า จะวาดอะไรเพิ่มเติมอีก นอกจากที่มีอยู่ และให้แบ่งงานกันทำ เช่น บางคนเป็นคนวาดภาพ บางคนเป็นคนระบายสี บางคนติดกาว และตกแต่งผลงาน	

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
3. ในขณะที่เด็กทำงาน ถ้าครูพบว่ามีเด็กบางคน ไม่ยอมช่วยเพื่อนทำงาน ครูอาจชักจูงใจให้เด็กเห็นถึงความสำคัญและความสามารถของตนเอง 4. ครูถามคำถามจากภาพหรือผลงานที่เด็กทำขึ้น <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

แป้งโด กระดาษทราย ทรายสี กาว กรรไกร สีเทียน และกระดาษวาดเขียน
ขนาด 30 x 20 นิ้ว

หน่วยเรื่อง ไทยทำไทยใช้

แผนจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วม

วันศุกร์ที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2534

<u>กิจกรรม</u>	- การสร้างภาพด้วยใบไม้ - การวาดภาพด้วยสีเทียน - การปั้น
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เด็กสามารถนำผลงานที่เกิดจากการทำศิลปสร้างสรรค์ เช่น การสร้างภาพด้วยใบไม้ การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น แล้วนำผลงานมาสร้างเป็นงานชิ้นใหม่ร่วมกับเพื่อน โดยใช้งานเดี่ยวของแต่ละคนมารวมกันเป็นงานกลุ่ม
<u>เนื้อหา</u>	การทำศิลปสร้างสรรค์ การสร้างภาพด้วยใบไม้ การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น เป็นรายบุคคลตามความคิดของตนเอง แล้วนำผลงานของแต่ละคนมาร่วมกันสร้างเป็นงานกลุ่ม (โดยครูมีส่วนร่วมและครูไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
<u>ขั้นนำ</u> ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม และให้ตั้งชื่อกลุ่มเป็นสินค้าไทย เช่น ผ้าไหม เสื้อ แจกัน ตะกร้า เพื่อเล่นเกมยิงเรือ	<u>ขั้นนำ</u> ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม และให้ตั้งชื่อกลุ่มเป็นสินค้าไทย เช่น ผ้าไหม เสื้อ แจกัน ตะกร้า เพื่อเล่นเกมยิงเรือ
<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การสร้างภาพจากพืช การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น	<u>ขั้นสอน</u> 1. ครูชี้แจงกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ ซึ่งได้แก่ การสร้างภาพจากพืช การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้ สัมพันธ์กับเรื่องของใช้ที่ทำได้ในประเทศ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดย ใช้คำถามขยายความคิดและสร้างแรงจูงใจ ให้การเสริมแรงในการทำงาน <u>ลักษณะข้อสนทนาและคำถามที่ใช้</u> 1. นักเรียนนำผลงานที่ตนทำให้เพื่อนดู และ ช่วยกันคิดว่าจะตกแต่งภาพอย่างไร 2. ให้นักเรียนแบ่งงานกันทำตามความสามารถ เช่น ใครจะเป็นคนวาดรูป ใครจะเป็นคน ระบายสี 3. นักเรียนคิดว่านอกจากผลงานที่นักเรียนทำ แล้วนักเรียนยังต้องการวาดอะไรเพิ่มเติมอีก 4. ครูชมเชยเด็กทุกครั้งที่ได้กออกมาช่วยเพื่อน	2. ครูให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมศิลปะ- สร้างสรรค์ อย่างน้อย 1 ชิ้น โดยให้ สัมพันธ์กับเรื่องของใช้ที่ทำได้ในประเทศ 3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำงานตามความ สมัครใจ กลุ่มละ 7 คน 4. นักเรียนทำงานกลุ่มกันอย่างอิสระ ครูเป็น เพียงผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องอุปกรณ์ ในการทำงาน แต่จะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน ในการคิดเนื้อเรื่อง การแนะแนว การกระตุ้น ความสนใจ หรือขยายความคิด และการ เสริมแรง

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม (กลุ่มทดลอง)	กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม (กลุ่มควบคุม)
5. ครูใช้คำถามถามเนื้อหาที่นักเรียนทำ เช่น ถ้าเราทุกคนนิยมใช้ของไทย ประเทศไทยจะเป็นอย่างไร 6. ถ้านักเรียนจะไปซื้อของชนิดเดียวกัน แต่ของชิ้นหนึ่งทำในประเทศ แต่อีกชิ้นหนึ่งทำจากต่างประเทศ นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเลือกซื้อของชนิดใด 7. ให้นักเรียนบอกชื่อสินค้าที่ทำในประเทศ <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง	<u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อจากภาพ 2. นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนอีกกลุ่มฟัง

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

สีน้ำ กระดาษวาดเขียน เศษวัสดุ สีเทียน กระดาษวาดเขียนขนาด 30 x 20 นิ้ว
กรรไกร และกาว

ภาคผนวก ง
การวิเคราะห์ข้อมูล

คะแนนพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง

การทดลองเครื่องมือเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

ลำดับที่	ผู้สังเกตที่ 1	ผู้สังเกตที่ 2	ผู้สังเกตที่ 3
1.	15	13	12
2.	11	14	12
3.	12	13	15
4.	13	13	14
5.	14	16	17
6.	17	17	18
7.	14	16	13
8.	4	6	7

Feldt

$$C_{xx'} = \frac{1}{1 - \sum r_{gg}^2} \left(\frac{S_x^2 - \sum S_{yg}^2}{S_x^2} \right)$$

1310

$$\lambda_g = (S_{Y_g Y_1} + S_{Y_g Y_2} + \dots + S_{Y_g Y_n}) / S_x$$

	Y_1	Y_2	Y_3
Y_1	15.14286	12.14286	11.14286
Y_2	12.14286	11.71429	10.14286
Y_3	11.4286	10.14286	11.71429

$$\lambda_1 = \frac{15.14286 + 12.14286 + 11.14286}{105.42857}$$

$$= 0.364498; \quad \bar{X} = 0.13286$$

$$\lambda_2 = \frac{12.14286 + 11.71429 + 10.14286}{105.42857}$$

$$\lambda_3 = 0.31302; \quad \bar{X} = 0.09798$$

$$\sum \lambda_g^2 = 0.13286 + 0.104 + 0.09798 = 0.33484$$

$$\sum \lambda_{Yg}^2 = 38.57144 = 105.4285714$$

$$.. C_{xx} = \frac{1}{1-0.33484} \left[\frac{105.4285714 - 38.57144}{105.4285714} \right]$$

$$\text{RELIABILITY} = 0.953399814$$

คะแนนพฤติกรรมความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง

ลำดับที่	Pre-Test					Post-Test				
	01	02	03	รวม	เฉลี่ย	01	02	03	รวม	เฉลี่ย
1.	15	14	16	45	15	20	20	20	60	20
2.	7	13	8	28	9.3	22	21	21	64	21.3
3.	15	13	18	46	15.3	21	20	22	63	21
4.	12	7	11	30	10	20	18	16	54	18
5.	6	4	4	14	4.6	8	10	9	27	9
6.	11	18	13	34	11.3	16	18	17	51	17
7.	10	11	11	32	10.6	17	16	18	51	17
8.	14	15	14	43	14.3	16	17	17	50	16.6
9.	13	16	10	39	13	20	20	20	60	20
10.	16	12	16	44	14.6	20	17	17	54	18
11.	11	5	8	24	8	20	17	22	54	18
12.	13	11	12	36	12	18	20	19	57	19
13.	13	13	14	40	13.3	22	21	20	63	21
14.	10	13	13	36	12	21	20	21	62	20.6

คะแนนพฤติกรรมการร่วมมือของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มควบคุม

ลำดับที่	Pre-Test					Post-Test				
	01	02	03	รวม	เฉลี่ย	01	02	03	รวม	เฉลี่ย
1.	8	5	6	19	6.3	9	8	6	23	7.6
2.	14	20	17	51	17	20	20	18	58	16
3.	10	7	12	29	9.6	13	15	14	42	14
4.	11	11	7	29	9.6	20	22	23	65	21.6
5.	13	14	15	42	14	18	19	20	57	19
6.	9	7	10	26	8.6	12	14	12	38	12.6
7.	11	8	10	29	9.6	16	16	15	47	15.6
8.	18	17	16	51	17	15	16	13	51	17
9.	15	16	15	46	15.3	13	14	11	38	12.6
10.	11	5	7	23	7.6	16	18	16	50	16.6
11.	11	8	8	27	9	15	15	15	45	15
12.	14	9	13	36	12	11	10	10	31	10.3
13.	15	12	13	40	13.3	18	20	16	54	18
14.	14	15	15	44	14.6	14	11	14	39	13

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุทธนิพรรณ ชื่อสกุล ชีรพงศ์

เกิด 2 สิงหาคม 23501

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 279 ซอย 5 ถนนสุขาภิบาล 1 ตำบลคลองจั่น อำเภอบางกะปิ
กรุงเทพมหานคร 10240

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนดุสิต
สังกัดกรรมการฝึกหัดครู กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 4

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสาธิตน้ำผึ้ง

อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2521 ป.กศ.สูง (การศึกษาปฐมวัย) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต

อำเภอตุลิต กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2523 ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต

อำเภอตุลิต กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2534 กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

๔๐๖

การศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม
แบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วม

บทคัดย่อ

ของ

สุทธนิพรรณ ชีรพงศ์ (๒๕๓๔ : ๒๐๗)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

ธันวาคม ๒๕๓๔

๖. การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กรวมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนดุสิต จำนวน 28 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง โดยที่กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วม และแบบครุไม่มีส่วนร่วม แบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กรวมวัยและเครื่องมือทดสอบพฤติกรรมความร่วมมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหาค่าความเชื่อมั่นได้ .85 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความแปรปรวน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t- test for Dependent Samples และ ANCOVA ค่าความเชื่อมั่นทำการทดสอบโดยใช้ Feldt 1975

ผลการทดลองพบว่า

1. เด็กรวมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วมมีพฤติกรรมความร่วมมือหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. เด็กรวมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วมมีพฤติกรรมความร่วมมือหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เด็กรวมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบครุมีส่วนร่วมมีพฤติกรรมความร่วมมือสูงกว่าเด็กรวมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครุไม่มีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF CO-OPERATIVE BEHAVIOR OF PRESCHOOL CHILDREN'S
PRACTICING GROUP CREATIVE ART ACTIVITIES WITH AND
WITHOUT TEACHER'S INVOLVEMENT

AN ABSTRACT

BY

SUDTHIPAN DHIRAPONGSE

Presented in partial fulfillment of the requirement for the Master
of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

December 1991

The purpose of this study was to compare co-operative behaviors of preschool children practicing group creative art activities with and without teacher involvement.

The simple random sampling group used in this research were 28 students in Lo-or Uthit Laboratory School, Ratanakosin United College at Suan Dusit, in the academic year of 1987, divided into two groups. The experimental group was designed to participate in group creative art activities with teacher involvement. The control group was designed to participate in group creative art activities without teacher involvement.

The instrument provided by the research in this research were Lesson Plans for Group Creative Art Activities with and without Teacher Involvement and Observation Form used with Test on Co-operative Behaviors with the reliability .85 by Feldt 1975 system. Standard deviation t-test for Dependent Sample and ANCOVA was used for the analysis of the data

The results of the study were as follows:

1. Co-operative behaviors of children participated in group creative art activities with teacher involvement was higher with significant difference at .01 level.

2. Co-operative behaviors of children participated in group creative art activities without teacher involvement was higher with significant difference at .05 level.

3. Co-operative behaviors of children participated in group creative art activities with teacher involvement was higher than those of children participated in group creative art activities without teacher involvement with significant difference at .05 level.